

I MBONIBONI YA PATIMO

. . .bo yu Nkundwe Neville âpelaga ifumusyo sila ukuti. . . Nkundwe Moore ayobaga ilisiku limo, bo nguyoba isya Mbepo gwa Ntwa, ísaga nkati. . .ukwisa mu nyumba iyi. Umwène alinkuti, “Ikyène kilinkuya kikulumba fiyo nkati mula mpaka une nâlinogwine u Kunyakiligwa kukwisa mpaka une nâkêtile ukusyungutila, une nababwene abangi bitugesye apa,” ndinkuti, “umma, ikyene kikâli kikisa mpaka na lino, panongwa yakuti linga—linga abene bakâli apa polelo une mmenye une ngâli ndi apa.” Polelo utubalilo tumo u Mbepo gwa Ntwa ikufikisya ikyo ukuya kinunu kwa uswe.

² Uswe tuhobwike fiyo ukuya na binitu bingi aba uswe tukukéta mu nyumba. Bingi fiyo ukugela ukuyobapo. Une itolo nguboneka ukuketesya, ukwisa nkifigo, Nkundwe Carpenter, unnyambala uyu âlyégîsye unkasi na une palikimo. Nkundwe Carpenter, umwene ayile lusayo ulukulumba kwa uswe apa pa kipanga, kangî ayile lusayo kwa uswe mu njila ya butumigwe, nu kulûmbilila kilikyôsa, kifuki kulikôsa. Kangî uswe tusangalwîke ukuya nu mwène nkati, o, bingî fiyo abangî.

³ Lilino lilipo ililâlúsyô ilingî apa ili lyâpégîgwe kwa une namayolo mmayolo:

Nkundwe Branham, ngimba abafunde bahano abakonyofu ba Matai 25 babaligwe ngati basyaleko Bâpânja bala? Une ngupilikisya ukuti abafunde bahano abakonyofu bapokígwe lôli bikufîmbilisígwa ukukîndamo mu kabalilo akakulumba aka butolwe. Ngimba iki kitalusye? Lingo momûmo, ngimba ubumalikisyo bwâbo bwisa kuyaga fiki? Ngimba abène bâbagile ukuya ng’osi isi siyabanisígwe ukufuma ku mbene mwa Matai 25:33 na 34?

⁴ Mmogi nnunu mfundakyala ukufwana na iki une. . .[Buyo busitakandu pa tepi—Nsimbi]. . .ngwînogôna ikyène nîne, ukuti abène bo basyâle, umfûnde ungonâ-tulo yo basyâle bayobigwe mu Busetuli; aba luyungu lwa nkikulu ulu lukukyunga ingomelesyo sya Kyala kangî bali nu buketi bwa Yeso Kristi. U nkikulu isakwegaga a—a kayabo ka myênda nukukabika akene pasi; ena, lilino, ikyo kyo iki umwène ikutumula umwène. . . pamo ikwêga ubulabe bwâke nukulâmbalika kulikôsa umwène ikunyonywa, yo njila nki umwène isakutumula ikyo. Kangî polelo iki umwène alekileko kikubilikigwa kisyâlêko, lôli umwène ikusala ukutumula ikyène ukufuma ku buyo bumo ukwîsila mu mînogôno gâke mwène amâbûke. Lôli iki kisyêle kikukôleligwa kisyâle.

⁵ Lilino, linga umwe mukukêtésyâga, bâlipo abafunde bahano bakonyofu kangî abafunde bahano bamahala; bosa ba abene

bāli bafunde, batendekigwe ukufuma ku kindu kilakila. Loli, ukwisila mu lusalo, Kyala āsalile u Nsingiligwa Gwake ukwisila mu lusalo bo lukāli ulwalo lwa kisu, alinkubika i ngamu syabo pa Buku gwa Kang’osi gwa Bumi ungogigwe bo lukaligwa ulwalo lwa kisu; bo ikisu kikandamo siku, Kyala mminogono Gake, ukuya nsitampaka.

⁶ Kangi uswe tukubombela i lisyu utubalilo tumo, lyo “kutendekelangāni,” lōli icyēne kyo naloliloli kituliki mu ngulilo ya kipānga iyi yīyo uswe tukwītūgalāmo. Ikyene kyāli naloliloli kindu ikikulumba kyābōmbelīgwe mmasiku ga bafwilila, panongwa yakuti abene naloliloli bālītike icyene. Lōli icyēne kisōkileko ukufuma ku K̄yēne lilino, ukubuka ku fundo sya bāndagīlo, ikimanyisyo kyandagilo mu kipānga iki kisaga. . . Iki kyāli kindu kinunu, panongwa yakuti kyōsa kya icyēne kyāfūmīle pakubuka ku kiKalvinisti mu England mpaka abēne bakāli ni sasanio kangī mma, kangī Yohani Wesley īsīle pala ukulūmbilīla i kimanyisyo kya kiArminiani iki kyāfūwēnie icyēne mōsa. Kyala akabalilo kōsa isa kufwānia icyēne mōsa.

⁷ Popāpo polelo u mfūnde untoyofu āli yo yūyo akāli nago a mafuta mu nyāle syābo, uyu une ngwītika ukuti āsopīgwe pānja mu ngīsi pānja kūko pisakuyapo ingūto, ukulila, nu kusya kwa mīno. Kangī linga ugwe kwisa kufwanikisania ikyo, pamo utusimbo-twa-mūsi twīnu, icyēne kisa kubopa icyēne kulakula kunyuma kangī ku butolwe ubukulumba. Kangī une ngwinogona abēne bo bābo aba bikusyala kunyuma kangī bikubūka ukwisila mu butolwe ubukulumba. Kangī akamanyisyo aka kafwene, linga uswe twali na kabalilo ukubuka mu kyene. Linga ugwe. . .

⁸ Lilino, kumbukilāga, une njobile ku ikyākwānda, kūko akabalilo kāko umwe mukupilika amatepi, “Ifindu ifi fili itolo ukufwana ni njila iyi une ngwitika ifyene ukuya fitalusye.” Muketile? Lilino, linga ifyēne fisobi, une ndiku—une ngamanya ifyēne fili. Une. . . Kangī une mbagile itolo ukuyoba iki une ngwitika. Kangī une ndikusanusya ukufulasya ubwipilike bwa yumo. Uswe tukufimbilisigwa itolo ukufibika ifyēne pa lubafu akabalilo kako uswe tukwingila, kangī polelo ukwega ikindu iki kiyobigwe, kangī londesya icyene, nu kukēta linga icyene kyo naloliloli Masimbo pamo mma. Iyo yo njila inunu-ḥīyo ukubomba icyene. Polelo. . . Panongwa yakuti mu lisiku mumo uswe tulimo nu bumi lilino, mu kīsu kūko icyēne kikwāngulīgwe ukwandisya nu kwāndīsya nu kwāndīsya nu kwāndīsya nu luko lōsa kwa kilikyōsa, ena, icyēne kikafu ukupela abāndu naloliloli itolo ukukikola icyēne, mūmo icyēne kiyīlīle mu buyo ubufunde. Ugwe kubabūla abēne, abēne bikwītika icyēne, iyo yo njila icyēne kikukīndilīla.

⁹ Loli, lilino, yumo isakwisa ukusyungutila ni fundo *iyi*, kangī yumo ikwisa pala ni fundo *iyi*, kangī uswe tulinafyo kifuki bamia lwele-na-yumo ni kindukimo ifipanga-fipāgūke ifikīndāne,

kangi yiliyosa injila yikukindàna (ukumanyisya kwake) ku yīngi, kangi pabagile ukuyapo umunduyumo unsobi, kangi umunduyumo ntalusye. Popāpo lilino ubusisimikisye bwēne bwa ikyēne bo, ko kutwāla ikyēne ukugomokesya ku i Bāngéli, muketile, lileke i Bāngéli. Lilino, utubalilo twingi, abandu bikubika ululinganio lwabo bene. Lōli uswe tukugela ikinunu ukukinda-fyōsa iki uswe tukabagila ukubika ululinganio lwa būndu pa kyēne. Itolo bala Ilyene bo Ilyene liyilile, kangi nukuyoba, “Iyo yo njila Ikyene kiyilile.”

¹⁰ Kangi polelo une bwila ngētesīsyē, linga ugwe kwisakwega itolo iki Umwene āyobīle, ikyēne kisakupela kilikyōsa ukwīngililāna itolo katikati mu Lisīmbo. Ikyēne kyo kifuki ngati kubika iki ulwāngasyo lwa jigisoo palikimo, ugwe ubagile ukukēta ubulabe bo ukāli ukuya nu lwāngasyo lula palikimo lusalusye. Linga ugwe utikubōmba, une akabalilo kōsa nāyobīle, “Ugwe āngāli uli ni, mbuyo bwāko, ugwe āngāli kuyaga ni ng’ombe yikulya ilīsu pa mwanya pa mpiki.” Popāpo ikyēne itolo kikābagīle ukuboneka kitalusye.

¹¹ Kangi linga uswe itolo tukundeka u Mbepo Mwikemo... Ngimba yo ywani āsīmбіle i Bāngéli? U Mbepo Mwikemo āyēndīsyē pa bāndu nukusimba i Bāngéli. Polelo kisita Mbepo Mwikemo, kali ugwe uli kanunu bulebule m’manyisigwe, ugwe utisakupilikisya Ikyene. Panongwa yakuti nayu Yeso alinkupalisya Kyala ukuti Umwene āfisile Ilyene ukufuma ku maso ga bamahala na bakomu, kangi ābagile ukusetula Ikyene ku banike ku luko ulu lwābagile ukumanyila. Kangi aligwēsa gwa bafundigwa bāli ukōngolelapo pamo ukusōsyāpo bāndu basitakubala kangi basitakumanyila ukupāgulāpo yumo, kangi yula āli Pauli. Kangi Pauli āyobīle umwēne āfimbilisigwe ukwībwa fyōsa umwēne āfimenyēmo siku ukuti āmmwāge Kristi. Polelo umwene ākibulile i kipanga kya Korinti, umwene “akālīsile na mahala ga bandu nu buyobi ubukulumba,” panongwa yakuti polelo ulwābo—ulwābo u lwītiko āngāli lukuya mu mahala ga bāndu, loli umwene aalisile ku bene mmaka nu kubonekesya kwa Mbepo Mwikemo, ukuti ulwitiko lwabo lubagile ukwigemekesya pa mbombo sya Mbepo Mwikemo ukufwana ni Lisyu lya Kyala. Kangi apo po pāpo uswe tukugela ukubanīlilako kifuki fiyo, lululu lilino, panongwa yakuti bo undungu gukamalika, pamo akabalilo kāko undungu gumalike, ugwe kwisakukēta ikyēne, ikyo kyo katikati iki kifumile ukuya, akalisi akanini kala kakwisa pāsī ukukinda i ngulilo mosa mula.

¹² Ndaga umwe panongwa ya kubika i kibolodi pamwanyapo panini. Ikyo kikuboneka kanunupo.

¹³ Lilino, o, uswe... Une ngunyonywa uswe twāli nakyo ikyēne itolo mmapepo gōsa, ukuti uswe tubagile itolo ukwega ili Buku lyosa lya Busetuli nu kubuka mulamula ukukinda Ilyene. Ikyēne kyo fimanyisyo ifimogi bo ifyo nkati mula. Kangi une ngukumbukila, une ngusakikisya ikyene kyali fyinja

malongo mabili ifi fikindilepo pamo malongo mabili na fihano, akabalilo kako ikipanga kyakali kipya, uswe twalyandile kimo...kubwandano bumo mu ngwisa-mani, kang'i kwali kubutali kifuki ku ngwisa-mani unkonge, ukwisa ukukindamo mu Buku gwa Busetuli.

¹⁴ Lilino, une ngukumbukila ngwega i Buku Iya Yobu. O, Nkundwe Wright! Une nasyele pa kyene akabalilo katali fiyo mpaka kubumalikisyo unkikulu alinkusimba nu kundalusya une, umwene alinkuti, "Nkundwe Branham, ngimba ugwe utisakusosyamo siku Yobu ukufuma pa kilundiko kya mfwandilo kila?" Ena, une nangelaga ukupela i fundo yimo, nongwa yakuti palapala pala mo mumo kilikyosa kyali-mu-supu losa, ku buyo bula; mpaka ku buyo kuko aliko kuko u Mbepo gwa Ntwa alinkwisa pa mwene, polelo akabalilo kako injasi yikwanda ukumulika kang'i ifilunduma fikubuna, u Mbepo ikwisa pa nsololi kang'i umwene aketile u kwisa kwa Ntwa. Kang'i une nalondaga ukwingsya kila kukaya, iyo yo nongwa une nalinkolelile umwene pa kilundiko kya mfwandilo kuli akabalilo akatali, popapo—popapo uswe twabagile ukupela i fundo yila. Kang'i une mentye ikyene kibagile ukufika ukuya panini kyakukatasya, bamo. Une nguya gwulutende, nene, akabalilo kako une ngupilika yumo ikukina ukusyungutila pa kindukimo, kikuboneka ngati umwene abagile ukubuka nkyeni nu kutika ikyene. Loli lumo Kyala ikundongozela u mundu yula kuli u lubingililo lumo panongwa ya ikyo.

¹⁵ Lilino ukugomokela ku basyale aba, bo uswe tukali ukusokapo pa lilalusyo. Une ngusubila une ngukyega ikyene pabwelu. Iki...Une naloliloli ngwitika ukuti abasyale bikusaligwa na Kyala. Une—une ngwitika ikyene, ukuti Kyala asalile abasyale bo lukaligwa ulwalo lwa kisu; kang'i abombile mu "kumanyila-ngani" Kwake. Komma i lisyu... Lilino ketesya u *sunguligwe-ngani*, muketile, panongwa yakuti ikyene lya lisyu litito ilinini pakati pa bandu. Muketile? Loli Kyala, bo ulwalo lwa kisu lukaligwa, mu linogono Lyake ilikulumba ilisitampaka, asalile i Kipanga, asalile Yeso, asalile i Kipanga, kang'i abagile ukulagusa ku bwandilo iki ikyene angali kikuya ku bumalikisyo. Umwene...Linga Umwene yo nsitampaka, kikayapo nakimo iki Umwene akaamenye. Umwene amenye imbani yilyosa yabagile ukuya pa kisu, kang'i kalinga akene kabagile ukukupisy'amaso gake. Lilino, ikyo kyo itolo mumo... kang'i go malinga amafuta ikyene angali kikupela, kang'i go mingi bulebule utwene tosa angali tukupela palikimo. Uko ko nsitampaka, ubwene bo busitampaka; ugwe—ugwe...itolo ni njila nayimo ukulingania Ikyene. Kang'i Kyala, ikyo kyo iki Umwene ali, Kyala u nsitampaka.

¹⁶ Polelo, linga umwe mukuketesya, i Bangeli lyayobile ukuti mmasiku ga bumalikisyo ukuti u ndwananakristi uyu abagile ukwisa pa kisu... .

17 Lilino pilikisya kifuki! Ikyo kyo bwēne busobi... Une ngusakisya umwēne ābagile ukwāga maelifu-elifu mu yāngu. Lōli pa gwītu umpala Nkundwe Billy Graham, ilisiku ilingi, ubulūmbilīli ubufumuke bula umwēne ālūmbilīle u Ndungu ugu gukīndīle, kangi une naloliloli ninogonaga iyene yaali ndumi ya kabalilo kanunu. Kangi. . . lōli umwēne āyobīle ukuti “Sētāno yo ikusyōba na Basaligwa bala.”

18 Umma, i Bāngēli lyāyobīle, “Umwēne ābagile ukusyōba a Basaligwa *linga* ikyēne kyāli kyakubōmbigwa.” Loli ikyene kikabagila ukubōmbigwa, panongwa yakuti Kyala ābasalīle abene bo lukāli ulwalo lwa kisu. Muketile? U Kang’osi. . . Yeso Kristi aali yo Kang’osi abūtīgwe ukufuma ku lwalo lwa kisu. Akabalilo kako Kyala na ikubika na mminogono Gake, akabalilo kako Umwene ikuyoba i Lisyu lila, Ilyene likabagila ukwāndukāmo siku, Ilyene likabagilamo siku ukusanukamo. Muketile, panongwa yakuti Umwene—Umwene yo—Umwene yo nsitampaka, kangi Amasyu Gake gikwisaga ukuboneka.

19 Inogona itolo, kilakila. . . ikisu iki uswe twitugesyemo ikilo iki kyo Lisyu lya Kyala lipeligwe ukuboneka. I kisu kyabumbigwe palikimo ni findu ifi fitikuboneka mma. Umwene itolo alinkuti, “Unko kuyeko kula,” kangi ikyene kyāli. Mumo kiyilīle kipepe ikyene kuli u Kyala yula ukubumbulusya u mbili umbine polelo, linga Umwene abagile ukuyenga ikipeligwa itolo ukwīsīla mu kuyoba ikyene. Muketile, i Lisyu Lyake. Linga uswe tubagile itolo ukwega ulwitiko ukuketa iki i Lisyu Lyake lili! Uswe tupinyiligwe-nkisu fīyo kangi tufuluganikene fīyo mu līnogōnèlo lyītu mpaka uswe. . . O, une ngamanya. Uswe tufimile pakuya ni fimanyisyo fīngi, akakunwa ukufuma ku kimo iki, akakunwa kamo ukufumu ku kimo kila, kangi—kangi ikyēne kyo itolo kitufikisye uswe ku buyo umwēne yo lōsa aniongasigwe lōsa. Lōli linga ugwe gwābagilēmo siku ukuyugania ikīndu kyōsa kisatuke, ukugomokela ukumanya ukuti Umwene yo Kyala, kangi a Masyu Gake gakabagila ukutoligwa ukukinda mumo Umwene abagile ukutoligwa. Kangi linga i Lisyu lila likutoligwa, polelo Kyala ikutoligwa; kangi linga Kyala ikutoligwa pala. . . Umwene akaya yo Kyala. Muketile? Polelo. . . Kangi umwe kumbukila, Umwene akabagila ukuyoba ikindu kimokyene *apa* kangi ikindukimo ikingi kubwa *kuno*; Umwēne abagile ukusyāla nu lwīnogōno Lwāke ulwakwānda ukuti aye Kyala. Popāpo, uswe itolo tukufi- . . .

20 Kangi Umwene atusūmīle itolo uswe ikindu kimokyene, ukwitika ukuti iki Umwene āyobīle kyo Bwanaloli, kangi Umwene isakutwala ikyene kukuboneka. O, bo bumogi nki! Ugwe gwāgūlīlāga ikīndu ikyambimbibi ukuboneka; utubalilo tumo ikyēne itolo kikwēga akanini akapatu ka lwītiko. Ikyēne kitisakubōmba ikīka, lōli linga ugwe kwisakukolelēla ku kyēne, ikyēne kisakukutwāla ugwe pānja; itolo syāla palapala ni kyēne. Mūmo Umwēne āyobīle, “I mbeyu ya mutaka,

innāndi-fīyo pakati pa mbeyu syōsa.” Lōli ngimba umwe mukukētésyàm siku, mutaka atisa kōngana na nakimo. Ugwe ukabagila ukukilanisania u mutaka lōsa na kalikōsa, iyēne yitisa kukilanisigwa. Kangi linga ugwe ulinalo u lwītiko, itolo akapatu akanini ka lwītiko aka katisa kilanisya nu busitakwītika bulibōsa pamo bulibōsa ubwakipānga pamo ifyītikisano, itolo itūgāsya palapala na Kyala, itolo itūgāsya palapala ni Kyēne, Ikyēne kisakukutwāla ugwe mulamula nkyēni ukukīnda ikifūnienie, ukukutwala ugwe palapala panja. Ena! Syala itolo nu lwitiko lula.

²¹ Lilino, u bwandilo, akabalilo kako Kyala...I Bāngéli lyāyobīle, mu Busetuli, ukuti “U ndwananakristi, mmasiku gabumalikisyo...” Lilino keta ifipanga ifi fyosa fikwisa palikimo. “U ndwananakristi, mmasiku gabumalikisyo, abagile ukusyoba bosa aba bāli pa kisu bābo ingamu syabo sikāsimbígwe mma mwa Buku gwa Kang’osi gwa Bumi ukufuma ku lwalo lwa kisu.” Ngimba mo ndili ingamu yako yābikígwe mwa Buku gwa Bumi? Bo uswe tukālimo siku ni kisu, umwe mwāsaliḡwe ukwambilila Mbepo Mwikemo mu ngulilo iyi.

²² Une nīngīle na Eddie Perronet:

Une ngimīsyē u moyo gwāngu mu buyo bwa butūsyo,
Ukwēlēla inyānja ingali, isyakwilāmwa kangi mma;
Umbelo gubagīle ukupyāgila pamwanya pa ubupene, ubusolofu bwamibelo,
Lōli mwa Yeso uswe tuponesígwe bwilanabwila.

²³ Kikayapo nakimo iki kibagīle ukutupagūlānia uswe (Kyala akabagīla . . . komma ukugomokela pa Lisyu Lyāke. Kangi linga Umwene yo nsitampaka, nukukupa ugwe Mbepo Mwikemo *apa*, amenye ukuti Umwene ikukutagaga ugwe pasi *apa*, ngimba lo luko luki ulwa biashara ulu Umwēne ikubomba?), linga ugwe ukasyobigwa mu bwendelemo bwako, linga ugwe uli nagwe Mbepo Mwikemo. Lōli kētésya iki i Bāngéli lyāyobīle, Baefesi 4:30, “Somma ukunsulumanisya Mbepo Mwikemo gwa Kyala, kūko umwe mufūngigwe mpaka . . .” Ūluyigo ulukōnge? Ngimba ikyo kikupilikigwa kitalusye? “Umwe mufūngigwe mpaka ilisiku lya kutabuligwa kwinu!” Kabalilo katali bule? Mpaka kutabuligwa kwinu.

²⁴ Ugwe kwēga ilibokosi-kireti, ugwe kubīka ilyēne pa nsebwe-gwa-sitima, kangi akabalilo kāko ikyēne kyo nubupelelesye kisōndigwe. . . Lilino, abēne bakabagila ukwīgāla ilikireti lila tāsi, unkētési ikufīmbilisigwa ukwīsa pala. Kangi umwēne ikukētésya, nu kukēta linga kalikōsa kakwābuka aka kisa kuyugānika. Ilibokosi libagile ukuya. . . Ilibokosi-kireti libagile ukuya lisōndigwe nubwīsusye, lōli linga ilyēne lili na mabuyo

amaholobondoke mu lyēne, ugwe kufimbilisigwa uku pakila ilyēne ukwāndisya kāngi. Kangi ikyo kyo iki kitamisyē, bingi ba uswe tutikumwaga Mbepo Mwikemo; akabalilo kāko u nkētēsī ikwīsa pala, Umwēne ikwāga amabuyo mīngi amaholobondoke, umwe muketile, popāpo Umwēne atisa kufūnga ikyēne tāsi.

²⁵ Umfundakyala unkulumba alinkwisa kwa une ilisiku limo, pamo mma i lisiku limo, ikyene kyo finyinja fitatu pamo fina ifi fikindilepo, kangi umwene alinkuti, “Une ngulonda ukukulalusya ugwe ikindukimo.” Alinkuti, “Abraham ālitīke Kyala, kangi ikyene kyalyimikīgwe ku mwene ukuya bugolofu.”

Une ndinkuti, “Ikyo kyo kyabwanaloli, kitalusye.”

Alinkuti, “Ngimba kyo kiliku ikyākóngelēlāpo iki unnyambala abagile ukubomba loli ukwītika?”

Une ndinkuti, “Ikyo kyo kyosa iki umwene abagiile ukubomba.”

²⁶ Umwene alinkuti, “Polelo ko kugu kuko ugwe kubuka ni findu fya Mbepo Mwikemo ifi panja pa ikyo?” Lilino, ugwe umenye umwene āli gwa Baptisti. Kangi umwene alinkuti—umwene alinkuti, “Ngimba ugwe kubuka kugu na Mbepo Mwikemo uyu?” Alinkuti, “Linga umundu ikwitika! I miniti ugwe kwitika, ugwe gwambilile Mbepo Mwikemo.”

Une ndinkuti, “Umma, umma. Lilino, ugwe—ugwe kutendeka ukukanikana mu Masimbo, a Masimbo gatikulwana na Gene mma. Muketile? Pauli abalālūsīsye abēne, ‘Ngimba umwe mwāmbilīle u Mbepo Mwikemo *ukufuma pāpo* umwe mwālitike?’”

Kangi umwene alinkuti, “Mulimōsa . . .”

²⁷ Une ndinkuti, “Ikyene kyo kyabwanaloli ukuti Abrahamu tata gwa lwitiko āpēle . . . umwene aali nu lufingo lwa Kyala kangi itikaga Kyala, kangi ikyene kyalyimikīgwe ku mwene ukuya bugolofu, lōli Umwēne alinkumpa umwēne ikifungilo kya bubūtigwe ukuya kimanyilo ukuti Umwēne ālyambilīle u lwitiko lwake.”

²⁸ Lilino, linga Umwene akāfungilēmo siku ugwe nu Mbepo Mwikemo mpaka na lino, Umwene akālyambilīlēmo siku ulwitiko lwāko mwa Umwene tasi, ugwe guli na mabuyo gamo amaholobondoke. Muketile? Ugwe ubagile ukwītika, ena, lōli galipo amabuyo mīngi amaholobondoke. Lōli akabalilo kāko ugwe kuya na mbayo gōsa amaholobondoke ukupakiligwa mbutalusye, polelo Umwene ikukufūnga ugwe na Mbepo Mwikemo mpaka ilisiku lya kutabuligwa kwāko. Ubo bo busisimikisyo bwa Kyala ukuti Umwēne āmbilīle ulwītiko lwāko ulu ugwe kuyobela mwa Umwēne.

²⁹ Abraham iyobelāga ulwitiko, kangi Kyala alinkuti, “Une ngukupaga ugwe ikimanyilo lilino ukuti ugwe . . . ukuti Une

ngwambilile ugwe.” Kangi Umwene alinkumpa umwene ikimanyilo kya bubütígwe.

³⁰ Lilino, akabalilo káko ugwe kwambilila Kristi ukuya Mpoki gwakonagwako kangi kwítika pa Mwene kangi kunsuma Umwene ukusuka ubumi bwako, kangi polelo akabalilo kako Umwene ikugomokela na Mbepo Mwikemo nukukupu ugwe ikimanyilo kya Mbepo Mwikemo, polelo ugwe ufúngígwe mpaka ubutabulo bwáko.

³¹ Iki apa ikibokosi-kireti, linga ikyène kilobohondoke. . . Ukufuma pápo ikyène mósa kipakilígwe lósa palikimo kangi abène bikwígála ikifigo kila nukubíka ikifúngilo pa kyène, kangi ikyène kyo—ikyène kifúngígwe mpaka bumalikisyo bwáke, i kâmpuni ya sitima-ya-pansebwe yibâgile ukukustaka ugwe kuli bum-bwako linga ugwe gwabagile ukulepula ifúngilo yila. Isyène sikabagila ukulepulígwa. Ikyène kifúngígwe ku bufikilo bwáke; komma kuli aligwésa ukwisila mu nsebwe ábagile ukukikwába ikyène kígúke nukukêta mu kyène, nu kukêtésya ikyène nu kêta ikyène pamwanya, nu kutága ifindu finândi pânja, ukubíka ifindu fimo ifíngipo nkati. Umma, umma!

³² Ikipanga *iki* kisakuyoba, ena, ikimanyisyo kila, “*Iki* kikaya kinunu mma, *ikyo* kikaya kinunu mma.” Akabalilo kako Kyala ikupa ugwe u Mbepo Mwikemo, ikyene kimalike! Ugwe umenye kúko ugwe kwíma, ugwe umenye iki kyâboníke, kangi ugwe ufúngígwe injila yósa mpaka ilisiku lwa kutabulígwa kwáko, ubufikilo bwáko ubwa bwéndelo bwakísu ubu. O, mwe! Ikyo kibagisenie ukumpela aligwesa ukuya nu lwitiko nu kwitika Kyala, itolo ukufyuka mmaka mwa Mbepo Mwikemo.

³³ Lilino, abafunde aba aba bakályámbilíle u Mbepo Mwikemo, (Umwe mukukumbukila?) ikindu kyene iki abene bákálinakyo kyáli mafuta mu nyále syábo. Ngimba ikyo kitalusye? I Bângéli lyâyobile *amafuta* gikufwánikisígwa na “Mbepo Mwikemo,” iyo yo nongwa uswe tukupaka ababine na mafuta, na fyosa bo ifyo, panongwa yakuti ikyène kyo kimanyilo kya Mbepo Mwikemo. Lilino, kangi polelo linga—linga u Mbepo Mwikemo akálisíle pa bène, abène bakáli nako Ikyene. Kangi polelo akabalilo kako Umwene ikwisa, abene balinkuti. . . Lilino, ku bafunde aba báli na mafuta, alinkuti. . .

³⁴ Umwe muketile, abène báli kunyuma mu ngulilo ya kipanga; bálipo bamo mwa bène nkati mula aba báli bándu banunu lóli abène bakálimo mu Bwêlu bwa lutôndwa, iki une ngusanusya, ni kisúnda kiyubikígwe mu mafuta. Muketile, kangi ikyène kyáli pânja. Ikyène kyábúkíle pânja, abène balipágwíle bène. Pauli áyobíle, mu lisiku lyáke, “Abène bálipágwíle bène ukufuma kwa uswe, bikuboneka ngati bakáli nu lwítiko.” Muketile, nu kusókáko ku bène, “Abène bábúkíle panja ukufuma kwa uswe panongwa yakuti abène bakáli ba uswe mma.” Lilino, ikyene kyályándíle kunyuma mu ngulilo ya kubwandilo yila iya Efesi

nukwisa ukusuluka mu ngulilo iyi umwisyugu. Ikindu kilakila, kila yimo ya ngulilo sila, iki kyābonike mu sila imbagatano ukukilania mu ngulilo sila ukusuluka kuno. Uswe tukufikaga mu ikyo nubusolofu nkabalilo kanini.

³⁵ Lilino, kētésya ukuti u mfūnde uyu, palema, umwēne ābūkīle nkati kūko kwālīko ukukūta, ukulila, nu kusya amino.

³⁶ Unko une njobe iki, mwinangu umpala gwalugano; panongwa yakuti utubalilo twingi ku kipanga kuno, akabalilo kako une ngwisa kuno, une itolo ngwīsa kuno nukuya nu bubombelo bwa lubumbulusyo nukwīputila ababine, na panja ukukilania ikisu kubuyo bumo. Loli aka ko kabalilo, une mbabulile umwe akabalilo katali, bika amabyebye gako mu nyambi yāko. Lilino uswe tukulonda—uswe tukulonda ukwisa nukuya banaloli-ndumbula kangi babwanaloli na yumo nu nnine, panongwa yakuti uswe tuli mu lisiku lyabumalikisyo. Ena!

³⁷ Lilino, apo po pāpo umwe mwe ba Nazarene na ba Pilgrim Holiness pāsi pa bukemesigwe mwātōlīgwe. Muketile? Lilino, ngimba umwe mumenye Yuda Isikariyoti ālitūgēle palapala mpaka ku buyo bulabula? Yudasi ālitīke pa Ntwa Yeso ukuya Mpoki, ālimmwitikisye Umwene ukuya Mpoki. Kangi umwene yōpe ākemesigwe. Umwene alinkukemesigwa, mwa Yohani 17:17, akabalilo kako Yeso ayobege, “Tata, bakēmesyāga abēne ukwisila mu Bwanaloli, Ilisyu Lyako lyo Bwanaloli.” Kangi Umwene aali Lisyu. Umma ndaga!

³⁸ Mwa Matai 10, abēne bāpegīgwe amaka ukubumbulusya ababine, ukusyusya abafwe, ukukāgila panja pa i misyētano. Kangi abēne balinkubūka panja mu fiyabo fyōsa ifya—ifya kīsu nu kukāga imisyētano, nu kugomokela bikusangaluka nu kuywēga nu kutufya Kyala. Kangi Yeso ababulile abene, “Komma ukusangaluka panongwa yakuti imisyētano gikwīlāmbika kwa umwe, lōli sangalukaga panongwa yakuti ingamu syinu sili pa Buku gwa Bumi.” Ngimba ikyo kitalusye? Kangi Yudasi āli na bēne, Yudasi āli na bēne, loli kila kyāli kyinja ni myesi ntāndatu bo akāli Yeso ukukomeligwamo siku.

³⁹ Lilino, polelo akabalilo kako ikylene kikwisa ku Pentekosti, kuli Yudasi ukwambilila Mbepo Mwikemo na fyosa bo ifyo, umwene ābonisye ilangi yake. Umwene—umwene ākānīle Yeso, kangi alinkuya mpēfi ku Mwene. Kangi ikyo kyo itolo katikati kūko u mbepo yula ikwisa; mulamula mpaka ukukindamo Luteri, Wesley, bātwéle i kipanga kila ku bukemesigwe nu būmi bwa bufunde (bapelelesye, bakemesigwe, bīkemo, banunu, abandu abanunu ukukinda-bosa aba umwe mwālyāgenēmo siku), loli akabalilo kako ikylene kikwisa ku...akabalilo kako abene bikubuka ukuyoba mu ndimi nukwambilila u Mbepo Mwikemo, aba Nazarene, Pilgrim Holiness, Bābūke baMethodisti, polelo ikuti, “Uyo yo mōhēsi.” Kangi palapala

polelo akabalilo kako ugwe kuhelula Mbepo Mwikemo nukwigalila gwimwene bwilanabwila; “Kabuno aligwesa uyu ikuyoba ilisyu limolyène ukulwana nu Mwanundumiana gwa mundu isakuhobokeligwaga, loli aligwesa uyu ikuyoba ukulwana na Mbepo Mwikemo atisakuhobokeligwamo siku.”

⁴⁰ Kumbukilaga, bosa abafundigwa báyobile mu ndimi. Yeso Kristi áfwile pa kipingika, ikuyobela mu ndimi. Uu-huu. Polelo linga ugwe ukabagila ukubomba na bène apa, ukuya gwabwinake na bène apa, ngimba bule ukukilania kula? Ku bène...Linga aba bo böhèsi, bolũlo báli bala. Popāpo ugwe kukèta kula kũko ikyène kikunāngisya ilāngi yāke? Pala ikwisa u mfũnde yula, mpelelesye bo bōsa ba abēne, būmi ubupelelesye. Une ngwēgāga ugwākayilo-kaiyolo uNazarene, Pilgrim Holiness, yūyo naloliloli ālitike mu bukemesigwe, ugwe ukabagila ukusosola u lōbe pa būmi bwābo; bēlu mūmo abēne babagile ukuya. Ikyene kyo kinu kinunu ukuti uswe twesa tubagile ukwitugasya bo lula. Uko ko kutalusya, ugwe kufimbilisigwa ukubomba.

⁴¹ Lilino, uswe tumenye uswe tulinabo bingi fiyo aba kiPentekosti ukuya begeleli. Isyo syabwanaloli. Loli pene papo ugwe kuketa i dola yabutungulu, ugwe umenye yila yatendekigwe ukufuma ku yimo innunu, iyabwanaloli yimo. Uko ko kutalusya. Kangi alipo—alipo u Mbepo Mwikemo ugwanaloliloli, u gwanaloliloli Yumo uyu ikuyoba mu ndimi nu kunāngisya ifimanyilo ni fiswigo, kangi ikyène kifumile pakuya ukufuma Pentekosti ukusuluka. Popāpo uswe tukufimbilisigwa ukuya nabo abēgeléli. Uswe tukufimbilisigwa ukuya nu nkikũlu umbibi uyu akaya kanunu, ukutēndéka u nkikũlu ugwanaloliloli ukumulika panja. Uswe tukufimbilisigwa ukuya na kabaliloka-kilo, ingisi inditu, ukunangisya u lumuli lwa lisuba lo lwalwimiko. Uko ko kutalusya. Kangi ugwe ubagile ukuya mbine, ukwīkyèla u bukafu ubununu. Kangi ulwēne lo lulagilo lwa kutula na kukanikana; kangi ikyène kyo—kangi ikyène kyo bwīla kifumile pakuya, kangi bwīla kisakuyaga, akabalilo kōsa akabalilo kalipo.

Lilino, popāpo, apo po pāpo i kipānga kyālisemisye kyēne lōsa.

⁴² Lilino, ngimba Yeso akāyobile ikyo “Mu lisiku lyabumalikisyo,” mwa Matai 24, “ukuti imbepo sibili sisakuyaga kifuki fiyo mpaka ukwene kwabagile ukusyoba a Basaligwa linga syaali syakubombigwa”? Uu-huu. Lōli umwēne yūyo āsaligwe ukufuma ku lwālo lwa kīsu ali nu Būmi Bwasyēpwa. Bumi Bwasyepwa, ugwe ukabagila ukusosyamo Ubwene. Ikyène kyo Kyasyēpwa bo Kyala ayilile, ugwe ukabagilamo siku ukwīma ukuyako ukukīnda u Kyala abagile ukwīma ukuyako. Uko ko kutalusya. Panongwa yakuti ugwe gwe kiyabo kya Kyala, ugwe gwe mwanundumiana kangi mwanundindwana gwa Kyala, ubumi bwako busanusigwe kangi ugwe uli kiyabo

kya Kyala, ugwe uli nu Bumi Bwäsÿèpwa. O, une nunganile Umwene. Bule ugwe?

⁴³ Lilino, umunduyumo älimbele une akakalatasi apa, itolo akalälusyo akanini. Uswe tutisakwëga akabalilo kingi fiyo mma lilino ukwämula ilyëne. Kangi kumbukila, kila kabalilo ugwe kulämbalika akalälüsyo akanini pamwanya, une ngugelaga ubununu bwangu bosa ukufika ku lyene linga une mbagile. Loli ili lyäli lilälüsyo ilinunu:

Yumo älon다가 ukumanya linga ikyene kyäli kisobi kuli abakikulu ukubikila ubukëti, pamo ukwimba, pamo ukupa indumi mu lulimi,⁶ ukusanusya indumi, pamo ubusololi, nkipanga.

⁴⁴ Umma, ikyene kikaya kisobi mma, ikyene kyo... ikinywamu-kyo-kyakuti ikyëne kikwisa mbuyo ndubätiko. Muketile? I kipanga kili ndubatiko, kangi pene papo... I yabwanaloli, i njila iyanaloli iyakubombela ikyene yo kuli bala bäbo bikuyoba mu ndimi ni findu, indumi syabo sikupepigwa bo yikäli i ndumi ukufuma pa kigemo, siku nkabalilo kala; panongwa yakuti u Mbepo Mwikemo ikwënda itolo ukufuma pa buyo bumo pa kabalilo, mümo Pauli äyobilepo pala. Löli abakikulu bapigwe nu busololi, kangi bapigwe ni ndimi kangi isanusyo, kangi kilikyösa ukupägüläko ukuya ndumbilili. Abëne bo bakaya bäkuya balümbilili. Abene bikukanisigwa ukulumbilila mfipanga, uko ko kutalusya, ukwega ubuyo, pamo ukuya mmanyisi pamo kalikösa nkipanga. Löli ukufwana ni fiküngilwa, u nkikulu ali nafyo fyösa ifyo, abagile ukwëga kimo pamo kilikyosa kya fiküngilwa fihano-na-fina fila ukufwana na Bakorinti Bakwanda 12, kangi ali päsi pa bupinyigwe nabumo ukuti i ndumi yäke yitikufimbilisigwa ukusöka panja mbuyo bwäke. Umwe muketile, kila ndumi yikugülila akabalilo kake.

⁴⁵ “Linga alipo yumo uyu ikuyobela mu ndimi, akayapo unsanusi, ndeke umwene akolege ulutengano lwake mpaka alipo unsanusi.” Muketile? Kangi i ndumi isi sikupepigwa, bwila, itolo bo lukäli u lukomano, polelo u nsololi, pamo, undumbilili, uyu yo nsololi gwa Lwitikano Ulupya, u ndumbilili, akabalilo kako umwene ikusooka panja Kyala ikwanda ukwenda ukukinda mwa umwene, muketile, polelo akabalilo kako umwene amalisisye polelo indumi sikwanda, iyingi, polelo itolo bo kukäli, ikyene kyo akabalilo kosa kili ndubatiko, bwila; loli unkikulu nalöli ali nu bwabuke.

⁴⁶ Ikyakukönga, une ngulonda itolo, ukwëga akabalilo kanini pa kwämula iki, une nguyaga pakubala untu gwa ntu:

AMALWITÏKO MATATU GASANUSIGWE UKUFUMA MU I BÄNGËLI LIMOLYËNE KIKWÄNDA. Washington, Okutobala pa 15. Katolika, Protestanti kangi bafundigwa ba kiYüda bikubömba ngati kibugutila bändile ubusanusi bwपालिकिमो ubupya bwa Masimbo ikyo kibagile

ukusisimikisya ukuya i Bāngeli iliguliligwe-akabalilo-akatali ilibātikigwe.

⁴⁷ Ifindu fimo ifingipo muno une ngulonda ukufunda panandi bo une ngāli ngatendeka ulufumusyō lwa ikyene. Mmasyu agangi, umwe mukuketa katikati itolo ifi uswe tukuyobelapo, katikati itolo iki i Lisimbo likuyoba ikyo kisakubonekaga mmasiku aga, ukuti ifindu ifi fisakwīlúngisya palikimo nu kubūmba lōsa ikifwāni ku kinyamana. Katikati. Abene bagelile ikyene, kangi bikubomba pa kyene, kangi lilino abene bali nu lusako ulununu ukukinda losa ulu abene bāli nalo siku ukukitwala ikyene, panongwa yakuti ikyēne kili itolo mulamula mmaboko gābo. Kangi iyo yo nōngwa une ngutwala isi indumi syabusololi, panongwa yakuti une ngwīnogōna akēne ko kabalilo.

⁴⁸ Kangi linga alipo aligwēsa uyu ābagile ukugomokela kila kilo, uswe twisa kugela ukwānda nulwāndāno nu kusātisya nulwāndāno. Kangi linga une ndikumalisya ikimanyisyo, polelo une ngufumusyā ulubunju lwa kilabo. Linga uswe tutikufika ukumalisya ubuyo bwa 19, ilinandi lya 9 mpaka lya 20 ikilo iki, uswe tukwandaga ikyēne ndubunju pa sala ya kalongo. Uswe twisakubitikisya umwe ukumanya ku bwīgalilo bwa bubombelo, mumo uswe tukukindilila.

⁴⁹ Kangi polelo kilabo nkilo pa kipanga kya Efesi, ukwānda, ukubopa ukukinda mu kilo ihano-na-ibili: Efesi, i Ngulilo ya Kipanga kya Efesi; kangi Smirina; na Pergamosi; kangi Tiatira; kangi Sardis; kangi Filadelfia; kangi Laodikiya, Pandungu ugu gukwisa.

⁵⁰ Kangi bo tumenye amabwe-amapala amakulumba aga galāmbalèlè pāsi pa nsebwe, ikyēne kyo kikafu fiyo ukukyūnga ifiboko fyāngu ukufuma ku gēne mpaka akabalilo. Itolo ukufibona ifyēne pāsi pala, kangi ngwīpilika u Mbepo ikuswila pakati pa bāndu, ikyene kikumbela une itolo ngulonda ukunyēla nkati naloliloli nakalinga kangi—kangi ukuyoba ikindukimo ikya ifyēne; lōli itolo ukufimbilisigwa ukukokelela kunyuma nu kubikāmo ifyēne mu ngulilo syābo kangi pa kabalilo kābo. Polelo linga ugwe kupondwa ukwisa nkilo, yaga nsisimikisyi ukwega i tepi pamo injila yimo iyi ugwe ubagile ukukikola Ikyene, panongwa yakuti une ngulonda ikyene ukubuka kulikosa. Kangi une mbombile iki panongwa yakuti une ngwipilika ukulongosigwa na Mbepo Mwikemo ukubomba lulo; iyo yo nongwa yene iyi une ngubomba ikyene. Kangi une, linga une ngālinogwine ukuti ikyene kibagile ukutula i kipanga... Kangi mu lisiku ili, kumbukilaga, isala yikwisa lululu itolo kuko uswe tukabagila ukuya ni ngomano isi, kangi ugwe kufimbilisigwa ukubomba ikyene lilino akabalilo kako uswe tuli na kabalilo ukubomba ikyene. Muketile, uswe tukamanya ko kabalilo kaki abēne bisakwimikāga iki, lilino.

⁵¹ Kangi popapo pisakuyapo ukubungania pakati pa fipanga kangi abene bisakwibungania bene palikimo, ukubumba lōsa untu gwa lubūnganio lwa fipānga, iki umwe mutalile muli nakyo ikiyumba ikinywamu kya UN kangi ikipanga-kipāgūke kilikyosa kili mu kyene. Kangi ugwe kwisa lumō kufimbilisigwa ukwīlūngīsya ku fimo mwa fila ifipānga-fipāgūke pamo ukuya nkagigwe. Kangi aka ko kabalilo kūko uswe tukufimbilisigwa ukunāngīsya ilāngi syītu nu kuya basisimikisye ukuti uswe tukumanya, komma imbombo ya kusakisya, loli mumenye ISI SYO IKŪTI U NTWA pāpo ugwe gwimile. I Kipānga ikinini akabalilo kōsa kyāli mu bunini, ikyēne kyo kabugutila kanini kanandi aka . . . akalisi akanini, ngati u—u lugoye ulukesefu ulu lukufyūla ukwisila mu i Bāngēli, lōli ikyēne kyo Kipānga akabalilo kōsa. Kangi uswe tukulōnda ukukūmbukila ikyēne.

⁵² Lilino itolo akayobelo akanini bo tukāli uswe ukubala kangi. Ulubunju ulu uswe twegile i Bwakyala u Bwapamwanya ubwa Busetuli bwa Yeso Kristi, uyu Kyala alisetwile Umwene kwa uswe ulubunju ulu ukuya Bwakyala u Bwapamwanya: u NKULUMBA UNE YONE (komma Une *naali* pamo *ngwisa kuyaga*), UNE YONE, bwila. Kangi uswe tukukētēsya mu ntu gwa 1 ugu ugwa Busetuli, ugwa Busetuli . . . Ngimba u busetuli bo fiki? Yeso Kristi. Ngimba ikindu kyākwānda kyo fiki Umwene ikwisetula Mwene apa ukuya? U Kyala gwa Kumwanya. Komma u kyala gwabutatu, loli u Kyala yumoywene. Yumoywene Kyala, kangi Umwene ikwisetula Mwene injila yila mu bwandilo bwa Busetuli. Kangi ikuyoba ikyēne kana-kōsa mu untu ugwa 1 ukuti palingayaga ngapo nu busobi nabumo. Ikindu kyakwanda ugwe kufimbilisigwa ukumanya, ukuti: Umwene akaya nsololi, Umwene akaya yo—yo kyala unnini, Umwene akaya kyala mwakibili, Umwene yo Kyala! Umwene yo Kyala. Kangi popāpo polelo u Busetuli bwālīsīle panja, kangi uswe tukāli tukukīndilīla ni Kyēne ikilo iki ukukīndilīla pāsi bo uswe tukwēga ubundu ubupeteke-kahano-na-kabili u Bwāke ubwa būndu Bwāke.

⁵³ Kangi, o, Kyala alitutūlaga uswe bo uswe tukumanyisya a Masyu aga. Une—une—une mfundile ikyene ukuya ukufuma ku bwimilo bwa syambukulu, lōli gūlīla mpaka une ngufika nkigemo apa kuli u bupūtīligwe. Panongwa yakuti une ngwipilika ukuti uswe twitugesye palikimo mmabuyo Gammwanya mwa Kristi Yeso, kangi ukuti u Mbepo gwako, ikiyabo kyako, u lulapi lwa Moto (u Mbepo Mwikemo) ulu luli pa ugwe ukwisa ku yungi, kangi uyungi ku yungi, Ikyēne kikwāsya u Mbili unkulumba gwa Kyala kangi kikubīka Ugwēne pa lulapi, kangi apo po pōpo amabusetuli . . .

⁵⁴ Lilino, ikindu iki uswe tukuyobelapo, ililālūsyo ili lyālālūsīgwe une, “Ngimba abakīkūlu . . . na fyosa bo ifyo?” Ikyo kyo katikati iki kyālyāndīle i kipanga mbufuluganie bwāke ku bwandilo, abēne bālyēgile ubusisya bōsa ukufuma ku kilūndilo

nu kukibika icyène mu kigemo. Lōli Kyala yo Kyala gwa kilundilo. Umwene ikubomba mu mundu aligwesa, Umwene mumi mu ndumbula yiliyosa iyi Umwene abagile ukwingilamo. Umwene ikubāga abandu bala abafikungilwa kangi ikubomba ukwisila mu bène. Lilino, linga u mōhési akabagila ukubakola abène pa kindu kimokyene, polelo umwène ikwisa pala kangi itolo ukupela ikifuluganio kya nakimo nu kubabopesyapo abāndu. Bo yu Pauli āyobile, “Akabalilo kako umwe mukwisa palikimo, linga umwe mwesa mukuyoba mu ndimi, kangi unsita-kumanyila ikwisa mula, ngimba umwène atisakuyoba, ‘Umwe muli basyutano! Bakonyofu!’? Yumo ikuyoba mu ndimi, kangi *iki* kangi *iki* panja pa lubātiko, na filifyōsa, iki kitisakubōmba. Loli,” umwene alinkuti, “polelo linga yumo ikusolola nu kusetula isyakubutitu sya ndumbula, polelo abene bisakuyobaga, ‘Naloliloli Kyala ali na umwe.’” Loli linga yumo ikuyoba mu ndimi ukwisila mu busetuli nukupa ukusanusya kwa icyene, ikindukimo ukuyēnga i kipanga, polelo i kipanga kyōsa kikuyēngigwa ni kyène. Ikindukimo iki kisakuyoba kangi Kyala ikuyoba mu ndimi iki uswe tukamanya nakimo ikya icyène kangi isakupa icyène kwa yumo nu kusanusya icyène ukwisila mwa uyungi, nukuyoba ikindu kimo iki kikuboneka itolo katikati injila icyene kiyobigwe, polelo umwe uli na Mbepo gwa Ntwa pakati pa umwe. Kangi, o, unko uswe twiyulege panongwa ya ikyo, binangu; unko uswe—unko uswe tukyunge u moto gula gukwaka.

⁵⁵ Lilino, itolo bo tukāli uswe ukwīgūla i...ikipāmba ikikulumba ikya Lisimbo, Une nguswiga linga icyene kikuyaga kingi fiyo linga uswe tubagile itolo ukwima nukwandula ubwitugalilo bwitu itolo ku maminiti manandi mumo uswe tukwiputa.

⁵⁶ U Kyala Mwenemaka uyu ātwèle kangi u Ntwa Yeso ukufuma ku bafwe kangi antwele Umwène kwa uswe (ukufuma pa fyinja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo) ukuya nsitakutoligwa Kyala gwa ku Mwanya, uswe tukupalisya Ugwe panongwa ya iki kangi panongwa ya Kuyapo Kwake na uswe ilisiku ukwisila pamusi mu kwenda kwitu kwa bwila. Kangi uswe tuli basangaluke fiyo ukumanya ukuti mu sala iyi iya bufuluganikano akabalilo kako ikisu kyapasi kitikumanya isyakubomba, abène bikukumba imibwina mumfu, kangi abène bikwiyengelela bene mu konkiri, loli, O Kyala, abene bakabagila ukwifisa ukufuma ku bugasi bwa Kyala. Gulipo unkota gwène gumogwene—gumogwene, Ntwa, kangi uswe tusangalwike uswe twitikisye Ugwène: “Akabalilo kāko Une ngukēta i Lilopa Une nisakukilaniaga pa ugwe.” O, bo bahobofu baki uswe tuli panongwa ya luponesyo ulwikutisye-mōsa ikilo iki ulwa Lilopa lya Kang’osi gwa Kyala, u Mputi Nkulumba, imile mu Lwimiko ikilo iki ukupela ubwimililapakati pa kwifumusya kwitu. Uswe tuli basangaluke fiyo ukuya nu Mwène na uswe ikilo iki, u Njobi

unkulumba, u nkulumba Mbepo Mwikèmo, unkulumba umpa-lwifimbilisyo, unkulumba umpa-Būmi.

⁵⁷ Kangi lilino, Ntwa Kyala, bo une mbakōlile abāndu aba palikimo apa pāsi pa buyeleke ubu ikilo iki, kangi uswe twibungenie apa ukuya kipanga pamo ikiyabo kya ikyene, uswe tukubungania komma mu ngamu ya kipanga iki pamo mu ngamu ya aligwesa pamwene, loli mu Ngamu ya Yeso Kristi. Unko u Mbepo uyu ikulagila umbili Gwake ni linogono Lyake, nu kundagila Umwene, ukwisa mwa uswe ikilo iki nu kusanusya i Lisyu nu kulumbilila i Lisyu, nu kupa Ilyēne ku ndumbula syitu isyanjala bo uswe tukugulila pa Mwēne. Kabuno uswe tukusuma ikyene nu Ngamu Yake kangi ku lwimiko Lwake. Amen. (Itugala pasi.)

⁵⁸ Lilino kwa umwe mwe muli nago a Mabāngéli gīnu, sanukila ku ntu 1 gwa Busetuli nu kwānda ukufuma ku linandi Iya 9; ifisimbilo fyako ni fikalatasi, kangi une ngugelaga ukupa kwa umwe amasiku amanini na fyosa bo ifyo mumo une ngukindilila.

⁵⁹ Lilino, iki kyo mbwanaloli . . . Ulubunju ulu lwāli mbwingipo lwa luko lwa bulumbilili, ukubika ulwalo pa Bukyala, ubwa Busetuli; Kyala ikusetuligwa mwa Kristi. Balinga bikwitika Ikyene? Kyala āsetuligwe mwa Kristi, Yehova āsetuligwe mwa Kristi. Lilino ko kugu Kyala ikuyaga asetuligwe? Mu Kipanga Kyake, na bandu Bake, mwa uswe. U Mbepo yulayula, imbombo silasila, ububonekelo bulabula, u lugano lulalula, uluhobokelo lulalula, ubufindang'oma bulabula, ubololo, ubutengamoyo, ulutengano, kisa, fyosa ifi fyāli mwa Kristi fili mu Kipanga. Kumbukilaga, kyūnga iki mu linogono: fyosa ifi Kyala āli Umwēne ālyonile mwa Kristi (Umwene āli bwisusye bwa Bwakyala mu mbili), kangi fyosa ifi Kristi āli Umwene ālyonile mu Kipanga. Kyala pamwanya pa uswe, Kyala na uswe, Kyala mwa uswe. U butatu bwa Kyala, Kyala abonekile mu njila itatu ingindane: Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.

⁶⁰ U Busetuli bwānāngisye ukuti Umwēne akaya bakyala batatu mma, napamo Umwēne atumuligwe ntupatu tutatu. Lōli Umwēne yo Kyala yumoywene uyu āli Kyala mmasiku ga Bwatāta, Umwene āli Kyala mmasiku ga Bwānubulumiana, Umwene yo Kyala mmasiku ga tubalilo twa Mbepo Mwikemo, Kyala yulayula. Komma batatu abakindanekindane bala, komma abandu batatu, komma ubūndu batatu. Umwene yo Mundu yumoywene, u bundu bumobwene. Ugwe ukabagile ukuya bundu kisita kuya mundu. Abandu bamo balinkuti, “Umwene akaya mundu batatu mma, loli Umwene yo bundu butatu.” Ugwe ukabagila ukuyabania ikyo; panongwa yakuti linga Umwene yo bundu, Umwene yo mundu; ikufimbilisigwa ukuya mundu ukutendeka u bundu. Popāpo Umwene yo Mundu yumoywene, u bundu bumobwene; yulayula mmayolo, umwisyugu, na bwilanabwila; Alfa, Omega; Umwēne yūyo

āli, uyu ali, kangi isakwīsa. O, Umwēne yo itolo FYŌSA. Une nkiganile ikyo.

⁶¹ Ketesya ubupeligwe Bwake, ubumi Bwake, imbombo Syake. Ikyene kibagile ukubonekela papapa apa mu kipanga iki, itolo mumo ikyene kyayilile mu lisiku Lyake. (Ndikuyoba ukusalana uku; Kyala amenye ikyo.) Komma itolo kuno, loli ukukilania ikisu. Une nhobwike ukuti ikyene kyo kili. Polelo uswe tumenye apa uswe twimile panongwa yakuti uswe tulinagwe Mbepo yulayula mwa uswe, ikwendendeka na uswe nukunāngisya ukuti Umwene ali apa. Ikyene kikaya yo uswe mma, ikyene yo Mwene; uswe tukabagila ukubomba ifindu ifyo, ikyene yo Kyala. Palubafu pa ikyo, mu kisu kiyasayansi, Umwene ālitikisye ikifwani Kyake ukwegigwa. Na uswe, nkati mwa uswe, ukusyungutila uswe, pamwanya pa uswe, ukwisila mwa uswe, ikubombela nkati kangi ukufuma mwa uswe. O, bo buswigisye buki!

⁶² Abene bālisibīle ukwimba akimbo akanini:

Une YONE yula āyobīle kwa Mōse mu lusingi
ulupye ulwa Moto,

Une YONE Kyala gwa Abraham, u Lutondwa
Ulumulike kangi Lwakulubunju.

Une YONE Liluba lya Sharon, o, ngimba umwe
mutile Une mfumile kugu?

Ngimba umwe mumenye Tata gwangu, pamo
umwe mubagile ukumbula Ngamu Yake?

Oh, ywani umwe mukuyoba Une ndi, pamo
kugu umwe mwāyobīle Une nafumuleko,

Ngimba umwe mumenye Tata gwangu, pamo
umwe mubagile ukumbula Ngamu Yake?

Une YONE Alfa, Omega, u bwāndīlo ukufuma
ku bumalikisyo,

Une YONE kipeligwa kyosa, kangi Yeso yo
Ngamu.

⁶³ O, bo buswigisye buki, u Busetuli! Lilino, kumbukilaga, ugwe ukabagila ukukyēga Ikyēne ukwisila mu bafundakyala, Ikyēne kitikwīsa i njila yila mma. Ikyēne kisakwīsa itolo ukuya busetuli. Amisi ukōsya, ukubombela i Ngamu ya Yeso Kristi, kibagile itolo ukupigwa ngati busetuli. Yeso na Kyala ukuya Mundu yulayula kibagile ukwisa pēne ngati busetuli. Ili Bāngēli lyōsa liyēngīgwe pa busetuli. I Kipanga kyosa kiyēngīgwe pa busetuli. Matai 17 ikuyoba, “Kabuno Une njobile, ‘Pa lyalabwe ili (ubusetuli bwamwambepo) Une nisakuyēnga i Kipanga kyāngu, kangi ifipata fya gehena fikabagila ukutola ukulwāna ni Kyēne.” Uswe twākānikēne aligwēsa ukunāngisya uswe, palipōsa, syambukulu pamo Lisimbo, kūko bāliko a bāndu balibosa balyōsigwēmo siku mu ngamu ya “Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo” panja pa kipanga kya

Katolika mpaka ilisiku lya Martin Luteri. Polelo i kipanga kya Protestanti, ikyene kyāli. . .

⁶⁴ Kangi ububibi bulibosa, pilikisya, bo uswe tukubuka mu ngulilo sya kipanga, ububibi bulibōsa ubu bwāli mu kipānga kyākwānda, bulinkukwēlāna pamwanya nkati mu ingōnge yila. Itolo kilinkūmilisya ukukīndilila nkyēni ukusuluka mpaka kubumalikisyo ikyēne kikumalika lōsa mu busāmbūko ubumalisye mu lisiku lya bumalikisyo. Ububibi bulibōsa itolo bukumilisa ukukwēlāna pamwanya mu kila kipānga, kalikōsa akanini ka ism aka kālyāndilēko. Ngati mu Bwāndilo, u mpesa, gwālyāndile ukukula, ugwēne gulinkuluka injila yāke ukukindāmo i kipānga kangi gukwisa pānja mu masiku agabumalikisyo. Yo nongwa i Bangeli lyāyobīle, “Basayigwa bo bene aba bikubopa mu lisiku lila.” Ena, nkulumba, aba bikubopa ifindu fyosa ifi.

⁶⁵ Lilino nsuma Kyala uku. . . akabalilo kako uswe tukuyoba pa Busetuli, nsuma Umwene ukupa ugwe ubusetuli bwa Iki. Kabuno Ikyene kibagile itolo ukumanyigwa nu busetuli, kangi ugwe ubagile itolo ukupokigwa nu busetuli. Ugwe uli nu bumanyi bwa Ikyene, mmahala, loli ugwe ukabagila ukupokigwa mpaka Ikyene kikusetuligwa kwa ugwe. “Nayumo umundu abagile ukunkolela Yeso u Kristi, mwene ukwisila mwa Mbepo Mwikemo.” Ikyo kyo iki i Bangeli likuyoba. Nayumo umundu abagile ukuyoba Yeso yo Kristi mpaka umwene aambilile Mbepo Mwikemo. Umwene abagile ukuyoba, “U ntimi ikuyoba lūlo, i Bāngēli likuyoba lūlo.” Ifyēne fyo bwanaloli. “I kipanga kikuyoba lulo.” Ikyo kyo kyabwanaloli. Loli ugwe ukamwanya gwimwene mpaka Mbepo Mwikemo asetwile Ilyene kwa *ugwe*, kangi Umwene isile mwa *ugwe*. “Nayumo umundu abagile ukunkolela Yeso u Kristi, mwene ukwisila mwa Mbepo Mwikemo.” Komma ukwisila mu bumanyi, komma ukwisila mu fyamahala.

⁶⁶ Bikuyaga bulebule ukupela i Bāngēli ili. . . Ukugela ukukamata Ilyēne, ukupela Ilyēne ukufwana abaYuda, baKatolika, na baProtestanti, akabalilo kāko abēne bo bakīndāne bomūmo i lisiku liyīlile ukufuma ku kilo. Ndinkwinogona abaYuda bāmenye kanunupo ukukīnda ikyo; une ngusakikisya lumo iyene yo sala itolo iya ikyēne ukwisa, kuko ikyene kyosa kikufimbilisigwa ukubuka mu lusāmbūko ulukulumba ulu. Popāpo, kangi ifīndu fyōsa itolo kumbukilāga, uswe tukabagila ukwīmika ikyēne, lōli ikindu kyēne uswe tubagīle ukubōmba ko kusōpa u Bwēlu panja pala, lumo ukwiyipa twibene ukuya bafwila nukusokapo, popāpo iyo yo njila yene uswe tubagile ukubomba ikyene. Loli bingi bikufimbilisigwa ukubomba ikyo. Kangi popāpo iyo yo njila i Bāngēli litēndekigwe ni findu ifi uswe tukwisāmo. Linga une ndikukētésya, une ngwisakwīngīla mu kyēne.

⁶⁷ Lilino, ikindu kyākwānda pa Būku gwa Busetuli, ikyēne

kikwānda itolo ukuti Ikyēne kyo Busetuli bwa Yeso Kristi, uyu Umwēne ali. Lilino, Yeso Kristi yo Kyala Mwenemaka. Uswe tumenye ikyo. Balinga bikwitika ikyene? Yoba, “Ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Umwēne yo Kyala Mwenemaka, kangi Umwēne ali ni Ngamu yimoyēne. Ingamu yila yo yene i ngamu yipegigwe pasi pa Kumwanya kuko umwe mukufimbilisigwa ukupokigwa, Yeso Kristi. “Ngimba nongwa ya fiki abēne bikutīla Iyēne ku kitubwi?” kyo iki une ngabagila ukuswiga. Uu-huu. Muketile? Ikyēne kyo panongwa yakuti imbepe yila yalyāfūlile nkati kubutali kunyuma kula mu Ngulilo ya Smirina; nu kuluka yēne kulakula ukukīndīlila ukusuluka ukukīndāmo mu yila ingululilo ingulumba yangīsi, nukukipela ikyene kimanyiso, kangi ukwisa itolo panja na ikyēne mu lisiku ilyabumalikisyo ili. Lilino, itolo kētēsya isyambukulu ni Bāngēli bo uswe tukukīndilīla undungu ugu, mūmo ikyēne—mūmo ikyēne kikutwāla ifindu fila panja.

⁶⁸ Lilino ikindu ikikōnge. Ikyene kyāpēgīgwe na Kristi kwa Yohani, ukwisila mu gwāndūmi, ukupīgwa ku Fyāke (fiki?) ifipanga, ukusetula Ikyēne ku fipānga Fyāke. Kangi indondwa ihano-na-ibili nkiboko Kyāke bāli batumīgwa bahano-na-babili ba fipanga fihano-na-fibili. Kangi u mūndu aligwesa uyu isakuyaga siku ni Ndumi, isakuya ni yēne, i Ndumi yilayila iyabwanaloli iyi yikwānda ku bwāndilo.

⁶⁹ Kangi agakōngelelāpo, akabalilo kāko uswe tukufika pāsi mu mabuyo amasolofu gala, ukukēta mūmo Kyala ālyēndīsye ifindu ifi nkati, ikyēne kyo kiswīgīsye. Ikyene itolo kikukupelaga ugwe ukuywega. Une nābagile, ukubala ikyēne, kangi polelo ukwēndendeka ukusyūngutīla akabalilo kanini nu kulila, ukwēnda ukugomokela nu kwītūgāsya pāsi kangi, polelo ukwēnda ukusyūngutīla akabalilo kamo. Une itolo nhobwike fiyo ukumanya ikyo: Ngimba Kyala ayīle bulebule gwakisa fiyo kwa uswe ukutuleka uswe tukete ikindu kila mu sala iyi uswe tukwitugasyamo? Fiki, ikyēne kili bo mūmo Yeso āyobīle, “U mūndu āgulisīgwe fyōsa ifi umwēne āfimbilisigwāga ukūla i diamondi limo.” Ugwe kūlisya panja ku kisu, ifindu fya nkisu, kangi kilikyosa iki kikufwana na kalikosa akangi, ukuya nakyo Iki. Uko ko kutalusya, bika i ngimu yīnu yosa palapala pa Ikyo. Ikyene kyo ngīmu ya moyo ukuketa ubusetuli Bwake ubwa Lisyu Lyake.

⁷⁰ Lilino, aligwesa ikubala Ilyēne nsayigwa. Ngimba uko kutalusya? Kangi uswe twāyobile ulubunju ulu, linga umwe mukabagila ukubala, aligwesa uyu ikupilika Ilyēne likubaligwa, yo nsayigwa. Lilino, Ikyene kikwanda itolo nu lusayo ku bala babo bisakwitūgāsya nukupilika ku Lyene likubaligwa, kangi kyo kigune pa aligwēsa uyu isakugela ukōngelēla kalikōsa ku Lyēne pamo ukwēga kalikōsa ukufuma ku Lyēne. Polelo linga i Bāngēli pabwelu likusetula ukuti Yeso āli Kyala Mwenemaka, polelo aheli kwa umwene uyu isakwegaga

ikyene ukufuma kula. Ena. Ubwene bo busetuli. Aligwesa uyu isakukōngelēla kilikyosa. . . Ikyene kyo lubāmbiko ulumalisye ulwa—ulwa Busetuli; ilyēne lyo Būku lyābumalikisyo lya Kyala, a Masyu Gāke ga bumalikisyo, Gwāke unt-. . . Kangi ubusetuli bulibōsa ubu bukwīsa ukukīndana na Ikyo, kyo kya busololi bwabutungulu; ikyene kikaya Kyala mma, panongwa yakuti iki kyo Bwanaloli.

⁷¹ Kangi, kumbukilāga, ili lyo i būku lyēne mu i Bāngéli ili Kristi ālitikīsyē, Mwēne. Inogona isya ikyo! I būku lyēne, lyo busetuli bwa Mwēne. Ilibuku lyene ili Umwene abikile ikimyatiko Kyake, nukubīka isayo Syake ni figune Fyake. Sayo ku bala bābo bisakwāmbilila Ilyēne, i kigune ku bala bābo batisakulyāmbilila Ilyēne.

⁷² Lilino—lilino uswe tukufika ku Lusūngo lwa Patmos lilino ukwānda, ilinandi lya 9. Ubuyo bwakwānda, uswe tukulōnda ukuyoba ikyēne kyo. . . Untu gwa iki go: *I Mboniboni Ya Patimo*. Ikyēne kyābonike mu buyo mu A.D., pakati pa A.D. 95 na 96. Ubuyo bwāli ku Lusūngo lwa Patmosi. Ubuyo bwāke buli amamailosi malongo matatu ukufuma ku kiloboko kya Asia Unnini, kubwingilil'ilisuba, ulubaf'ulungi lwa kipanga kya Efesi, mwa Sūmbi gwa Aegean kisyūngutiligwe na u Mediterranean. Ubo bo buyo kūko uswe tuliko.

⁷³ Inogona! Lilino, akasungo akanini amamailosi malongo matatu ukufuma ku kiloboko kya Asia Unnini, mwa Sūmbi gwa Aegean. Ulubafu-ulungi itolo lwa kipanga kya Filadel-. . . pamo i kipanga kya Efesi, kūko i Ndumi yakwanda yapegigwe, kūko Yohani āli ntimi ku kabalilo kala. Mmasyu agangi, alinkukéta kulakula kunyuma ku busōkēlo kangi umwene ākētāga palapala ukutalula ku kipanga kyāke, ukufuma kūko umwene āliko. Kangi i Ndumi ya kwanda yāli ku kipanga kyake, iyi yimililaga i ngulilo ya kipanga. Umma ndaga, imboniboni yapēgigwe kwa Mwikemo Yohani u nnyakyala, uyu āli ntimi gwa kipanga ku Efesi akabalilo kala.

⁷⁴ Bo bwītugasye nki polelo kyāli ikisungo iki? Ko kūgu ikyēne kyāli, kangi bo bwītugāsye nki? Umma ndaga, ikyēne kimanyigwe mu syambukulu ukuya kasungo ka malyālābwe kīswīle ni miyoka, bakalisya, imbulu, na fyōsa bo ifyo. Ikyēne kyo mamailosi malongo matatu ukusyūngutila ikyēne, kangi kiswīle na mabwe. Ikyēne kyabōmbelīgwe, mmasiku ga Yohani, bo u Alcatraz. U buyo kūko ikitāngala kya empala gwa Roma ākagīlāga abanyambuta, abanyambuta ababibi naloli, aba abēne bātoliḡwe ukubakyūnga abēne mu minyololo na fyōsa bo ifyo, abēne babasosyaga abēne panja pala pa lusungo lula ukufwa; unko abēne basyāle pala mpaka abēne bāfwile.

⁷⁵ Lilaalusyo: I nongwa fiki Yohani aali pala? U nnyāmbala unyakyala, u nnyāmbāla ungolofu, u nnyāmbāla ugwa bufumuke ubununu, akayīlo akanunu, nasiku mu lutamio, nongwa ya fiki

u nnyāmbála uyu āli kula? Ili Bangeli lyātīle, “Kuli i Lisyu lya Kyala kangī ubuketi bwa Yeso Kristi.”

⁷⁶ Lilino uswe tulinapo pa bukanyilo. U lusungo lwa Patmosi, mu Nyanja ya Aegean, amamailosi malongo matatu ukufuma pa kiloboko, kifuki mamailosi malongo matatu ukusyungutīla ikyene, kyamalyālābwe, kīswīle ni mbulu na bakalīsyā na fyōsa bo ifyo, kangī kikubombelīgwa kuli i nyumba ya minyololo (bomumo Alcatraz ali). Abēne bali nu gwamminyololo abēne batolīgwe ukunkyūnga mu minyololo kuno, abēne. . . popāpo unyāmbūta umbībi bo ulu, abēne bikumbīka umwēne pānja pa Alcatraz.

⁷⁷ Kangī lilino abēne balinkwēga uyu unkemesīgwe Yōhāni u nnyakyaala. . . ugwabumalikīsyō gwa bafūndīgwa, kangī yu mwēne ntiga uyu āfwīle ubufwe bwakīpelīgwa. Yōhāni, bo akāli ukubūka ku lusūngo, āstakīgwe ukuya “ndosi,” kangī āpīyīgwe mu ndeko ya mafuta kuli isala malongo mabili na ina, kisita kumokya umwēne. Ugwe ukubagila ukupīya Mbepo Mwikēmō ukufuma mwa mūndu, Ugwēne go Moto Gwēne. Balinkumpīya umwēne kuli isala malongo mabili na mana mu ndeko ya mafuta kisita bufulale bulībōsa. Kangī alinkuti, inongwa iyi a—a Baroma bapele, ukuti, “Umwene āli ndosi, kangī ālogīle a mafuta.” Iki aminogono ga mbili gabagīle ukwinogona! Lilino, umwe muketile, akabalilo kāko abēne bikutukōlēla uswe “bafunda-minogono, na balagusi, na Bezebabu,” ngimba umwe mukukēta kūko u mbepo unkangale yula ikufumilako? Loli umwe mukuketa kuko u Mbepo ugwanalolīloli ikufumilako? Ikyēne kyo ngulilo sya kipānga. Muketile? Isala malongo mabili na ina, āpīyīgwe mu mapyu, amafuta amasefuke, kangī nasiku nu kumpalamasya umwēne. O, mūmo Kyala asyungutīle umwēne mu Mwēne na Mbepo Mwikēmō Gwāke. I mbombo yāke yikāmalike mma.

⁷⁸ Abene balinkumbīka umwene pa kasungo kuli i fyiinja fibili. Kangī akabalilo kako Kyala alinagwe umwene panja pala pamwene ku mwene, umwēne āsīmбіle Būku gwa Busetuli mūmo u Gwāndūmi gwa Ntwa āsetwīle ikyēne ku mwēne. Kangī polelo nakalinga itolo bo ikyo kyāmalike, umwene alinkugomokela ku kisu kya kāya nukulyesya ikipanga mu Efesi. Kangī āfwīle nukusyīlīgwa mu Efesi, Yōhāni unnyakyaala.

⁷⁹ O, bo bukanyilepo nki lilino! Umma ndaga, i kipanga polelo pāsī pa Yōhāni, pamo pāsī pa kufwīmīgwa ukukulumba, Yōhāni ikusimba ilinandi lya 9:

Une Yōhāni, uyu yōpe yūne nkundwe gwīnu. . . mu butolw-. . . kangī mwīnīnu mu mabutolwe, kangī mu kitangalala kangī mu bufindang’oma bwa Yeso Kristi, nāli mu lusūngo ulu lukukōlelīgwa Patmosi, kuli i lisyu lya Kyala, kangī panongwa ya buketi bwa Yeso Kristi.

⁸⁰ Mmasyu agāngi, umwēne ālyēgile i Lisyu lya Kyala nukulisimikisya Ilyēne, ukuti Ilyēne lyāli Lisyu lya Kyala, kangi Kristi alinkugomokela ukwisila mwa mwene nukubikila ubuketi ukuti umwene aali ntalusye. Mwaketa lelo umwe. I Lisyu lya Kyala likubonesigwa mwa umwēne, ikusisimikisya ukuti umwēne āli gwambombo gwa Kyala. Polelo abene balinkutoligwa ukukāna Kila, polelo abene balinkufimbilisigwa ukumbula umwene ukuti umwene āli “ndosi.” “Umwēne ālogile a mafuta kangi agēne gakābagile ukumfulasya umwēne, kangi umwēne ālinkuloga a bāndu kangi abēne bakābumbulwike mma, kangi umwēne āli ndagusi uyu akābagile. . . U luko lwa mūndu umbībi, imbine u mbep- . . . i mbepo inyāli.” Kangi iyo yo nōngwa abēne bālimbikile umwēne panja pala, bīnogōnāga umwēne āli mbībi ukuya pakati pa bunyamundu. Lōli umwēne ābōmbāga itolo u bwīgāne bwa Kyala, kangi Kyala āli nu lubīngililo pāsi pa bōsa ubwītūgāsye bula.

⁸¹ Umwene alinkutoligwa ukubombel’imbombo umwene, kangi bosa ubufwimigwe ni findu, panongwa yakuti abikemo bīsāga, “O, Nkundwe Yōhāni, ngimba uswe tukubombaga fiki ukufwana na iki? Kangi ngimba uswe tukubombaga fiki?”

⁸² Yōhāni aali nsololi, uswe tumenye ikyo. Kangi popāpo abēne bālālusyāga amalālūsyo aga, popāpo Kyala itolo āli ni Kitangalala kya Roma ukumpīmbapo umwēne nu kumbika umwēne pānja pāla pa kasūngo. Kangi alinkuti, “Lilino, isaga kuno, Yōhāni, Une ngulonda ukubanangisya umwe i kindukimo iki kikubonekaga.” U gwabumalikisyo gwa bātumigwa, pakālipo nayumo kangi mma ukusimba Ikyēne lōli Yōhāni. Popāpo abēne balinkumbika umwēne panja pa kasūngo ka Patmos ukufuma ku A.D. 95 mpaka A.D. 96. Kangi umwēne āsīmbole Ilyēne, kangi umwēne alinkuti:

Une . . . ne nkundwe gwāko, kangi mwīnāko mu lukubilo, . . .

⁸³ Lilino, umwēne akāyobīle isya Mpyuto Unkulumba. Kila kikāli u Mpyuto Unkulumba, kangi gutikwisa ku Kipanga. U Mpyuto Unkulumba gukwisa ku baYuda, komma ku Kipanga. Popāpo ikyēne kikāli u Mpyuto, u Mpyuto Unkulumba.

⁸⁴ Lilino ilinandi lya 10:

Une nāli mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa, kangi nāpilike kunyuma kwa une i . . . lisyu, . . . i lya ngangabuwite,

une nāli mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa, . . .

⁸⁵ Lilino, ugwe ukabagila ukubomba ikinunu kilikyosa mpaka ikyakwanda ugwe kuya mwa Mbepo; Kyala akabagila ukukubombela ugwe. Ugwe gwe—ugwe gwe—ugwe gwe—ugwe gwe . . . Kōsa ukugela kwāko ko—uli paitolo mpaka ikyākwānda ugwe kubomba ikyene mwa Mbepo. “Linga une ngwimbaga, une ngwimbaga mwa Mbepo. Linga une ngwiputaga,” alinkuti

Pauli, “Une ngwiputaga mwa Mbepo.” Kangi polelo linga kalipo kalikosa aka kakwisa kwa une aka kakaya kanunu, akene kakufimbilisigwa ukusetuligwa kwa une ukwisila mwa Mbepo kangi asisimikisigwe ni Lisyu (atendekigwe ukubonekela ukwisila mu fyakukonga icyene kikapapa).

⁸⁶ Lilino bo, mmasyu agangi, linga une nguyoba, Yeso Kristi āfingile mu Lisyu Lyake ukuti linga une ngupinduka, yaga mōsigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi, une ngwambililaga icyabupi kya Mbepo Mwikemo. Ikindu kyākwānda kuli une ukubōmba ko kupindikila. Ikyēne kisetuligwe kwa une ukuti ikyo kyo kyābwanalōli. Polelo osigwaga mu Ngamu ya Yeso Kristi, polelo ifyakukonga fyo: Une ngwambililaga u Mbepo Mwikemo.

⁸⁷ Linga une ndi mbine, kangi Umwēne āfingile kwa une linga une nābagile ukwītika mu kuya na bakulumba ba kipānga ukumbaka une na mafuta, iputa pa une, ulwiputo lwa lwitiko lukupoka ababine. “Ntwa, une ngwitika. Une ngukonga indagilo Syako, unko unkulumba iputege pa une, ukonelela une na mafuta.” Ikyo kikumasya icyēne, itolo ukukindilila, icyēne kyo kyōsa—ikyēne kyo kyōsa kimalike.

⁸⁸ “O,” ugwe kuyoba, ugwe “utikwipilika ukukindana kulikosa, palema.” Yeso akāpāpīgwe mma, akabalilo kāko Kyalā ālingogīle Umwene bo lukāligwa ulwālo lwa kīsu, akabalilo kāko Umwene āli—Umwene āli Kang’osi gwa Kyalā, abūtīgwe bo lukāli u lwālo lwa kīsu. Lōli mminogonelo ga Kyalā Mwēne, Umwēne ātalīle ābōmbigwe. Une ngāli apa akabalilo kala pamo’mma, pamo’mma gwāli ugwe; lōli mwa būku gwa Kyalā, linga ingamu syītu syālīmo siku pamwanya pala, iyēne yābīkīgwepo bo lukāli u lwālo lwa kīsu.

⁸⁹ Akabalilo kako Kyalā ikuyoba kalikosa, Ikyene kikufimbilisigwa ukuboneka. Polelo akabalilo kako ugwe kufwānisya fyakubagilila fya Kyalā, kumbukilaga itolo, Kyalā isakwibonesyaga Mwene nu kupakikisya fyosa ifya icyene, ugwe itolo kindililaga nkyēni, yo mbombo immalisigwe. O, ngimba ikyo kikaya kinyafu? O, mwe, inogona! Mbula itolo Kyalā. . .Kangi Kyalā āyobīle, “Ugwe bōmba *iki*, kangi Une ngubombaga *iki*.” Ena, linga une ngubuka ukubomba *iki*, Umwene ikufimbilisigwa ukubomba *ikyo*.

⁹⁰ Lilino, u mōhēsi ikuyoba, “Muketile, Umwene ikukaabila.”

Ikyo kitikupela ubukindane nabumo. Danieli āliputīle akabalilo kamo kangi akēne kāli masiku malongo-mabili-nalimo bo u Gwāndūmi akafikamo siku ku mwēne, lōli umwēne akāsulumenie mma, umwene aamenye Umwene āngāli ikwisa mulimosa, polelo umwene itolo alinkugulila mpaka Umwene alinkufika pala. Iyo yo fundo. O, ako ko akabalilo kako ugwe kuya nu lwitiko. Lilino uswe tukufimbilisigwa ukusōkamo mu ikyo, uswe tukuyaga nu lukomano lwa lubumbulusyo nakalinga itolo, bule uswe? Uko ko kotalusya. Ena, ulwa

lwitiko. Loli uswe tukulonda ulukomano lwa bubumbulusya-moyo, ukubumbulusya nkati, panongwa ikyo kyo iki kisakuya kabalilo-katali, ugwe kuya nu Būmi Bwāsýèpwa. Būmi Bwāsýèpwa butikuyōnga pamo ukukula mbukāngāle, ubwēne bukwītúgāla, bukusyāla lulalula.

⁹¹ Lilino, umwēne āli mwa Mbepo bo kikāli kilikyōsa ukuboneka pabuyo. Ikindu kyākwānda umwēne ābōmbīle, umwēne āli mu Lusūngo ulu lukubilikígwa Patmos (fyōsa ifindu ifi umwēne ābōmbīle), kangī umwene alinkuti, “Une ndinkupilika i Lisyu-lya-pakanwa,” kangī fyosa ifindu ifingi ifi. Loli bo fikali fikabombigwa na fyosa, umwene aali mwa Mbepo. Kangi linga umwe mukukētésya ikyo mu Bāngéli līnu, u Mbepo unkulumba unywāmu, Mbepo Mwikemo. Ameni! Umwene alinkuya mwa Mbepo. O, une ngwinogona itolo ikyo kyo kinunu:

Une nāli mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa, . . .

⁹² Pa lisiku nki? I lisiku lya Ntwa. Lilino, pala lilipo ilyāsi ilinywāmu. Unko uswe itolo tubotesye ikyo, itolo ku miniti.

⁹³ Lilino, bo uswe twāyobīle ulubunju ulu, bamo bayobile ukuti ubusetuli, bwa Mwikemo Matai 17, bwāli “Peteri.” Ikipanga kya Katolika kyāyobīle, “Umwene āyengīle i Kipanga Kyāke pa Peteri; umwene āli yo pāpa gwākwānda.” Ābagīle bulebule umwēne ukuya pāpa kangī āli mwēgi? Muketile? Kangi alinkuti, “Peteri ābūkīle ku Roma, āsyīlīgwe ukukilania kula.” Polelo mbula une ubuyo bumobwene, isyambukulu pamo kulikosa, ukuti Peteri abukilemo siku ku Roma. Muketile? Pauli ābōmbīle, lōli komma Peteri. Umma ndaga.

⁹⁴ Popāpo uswe tukwāgānia ukuti fyōsa ifi ifi-ism ni fīndu, fyō itolo fyālyāfulūlēpo. Muketile? Lōli, kangī abandu umwisyugu bali. . . kulikosa ugwe kubuka, abene. . . I kipanga kimo ikikulumba kili nu nsumali gumo ugu gwāli nkiboko Kyake. Ugwe umenye gyo misumali milinga abēne bali nagyo, imisumali igyanaloli, umwīsyūgu kila kyāli mu. . . ? Kalongo-na-lwēle-na-yimo. Abēne bali ni fifupa, abēne bali nafyo—abēne bali nu tupatu twa miselekesye, kangī bikupalamasya kangī bikukasasa. Kangi uswe tukaya—uswe tukaya nafyo ifindu ifyo, uswe tutikufūmbwa ikyo umma. Kristi mūmi! Umwēne ali mwa uswe, komma u nsumali, pamo akayabo ka kipīngīka, pamo akayabo ka kifupa, pamo ikindukimo. Umwēne yo Kyala gwābūmi, ikwītūgāla mwa uswe lilino, ikwibonesyapabwelu Mwēne. Uswe tuli na kapango kamokene aka kukumbusya, ako ko Lusekelo lwa Ntwa, lukumbusyo lwa bufwe Bwake. Lōli ukufwana na mūmo Kristi Mwēne, Umwēne ali na uswe kangī mwa uswe. Kangi ikyo kyo kindu iki uswe tukulonda ukuyugania (ulwimiko lwa Mbepo Mwikemo) ku kisu. Suganisya Kiyēne mpaka u Lumuli lukubuka panja. Umma ndaga.

⁹⁵ Lilino, i . . . Polelo, umwe muketile, uswe twālyēgīle ulubafu ulungi lula ulwa nsebwe. Umwe mumenye une bwila ngelile ukuya iki, kangi u Ntwa gwitu bwila asetwile ikylene kwa une; lulipo ulugēnge lumo, kangi ulugēnge ulūngi, lōli mulamula nkati mwa nsebwe bulāmbalēle u Bwānalōli. Ngimba umwe mwakētesīsyē Yesaya, kūko Umwēne āyobīle ukuti kwisakuyako unsebwe-unywāmu? Yesaya 35. Kangi umwe mukukumbukīla mūmo abakūndwe bītu abapala ba Nazarene bālīsibīle ukwīmba ulwīmbo lula, umwe mumenye, “*U Nsebwe-unywāmu gwa Bwīkēmo. Unsebwe-unywāmu gwa Bwīkēmo.*” Lilino, linga umwe mwisakubala i Bāngēli lyīnu kanunu, ilyēne litikuyoba “unsebwe-unywāmu gwa bwīkēmo.” Ilyēne lyāyobile, “Pisakuyapo unsebwe-unywāmu kangi *i njila*, kangi iyēne yisakukōlēligwāga,” komma unsebwe-unywāmu gwa bwīkēmo, lōli “*i njila ya bwīkēmo.*” Kangi yo ndungisi uyu ikumalisya ubuyobi bwāko. Muketile? “Ugwēne gwisakuyako unsebwe-unywāmu kangi *i njila*, kangi iyēne yisakukōlēligwāga *i njila ya bwīkēmo,*” komma unsebwe-unywāmu gwa bwīkēmo.

⁹⁶ Muketile, u nsebwe guyēngīgwe, *i njila* . . . U nsebwe unnunu guyēngīgwe, ikiyabo ikyapamwanya ukukinda-fyosa kili pakati, panongwa yakuti ikyēne kikuleka fyōsa ifinyanyasi ukusukila ukubuka mu mbafu syosa-sibili. Ikyo kyo kyene. Akabalilo kako u nnyambala naloliloli ikwisa kwa Kristi, umwene ali na maso gake galūlālīle pa Kristi. Linga umwēne yo gwakatima kanini, umwēne isakuyaga mumilisi. Linga umwēne yo panini panini ntalalifu, umwēne isa kuya pa lubafu ulungi nu kuya itolo ilitāngo, ukukilania pa lubafu lula; muketile, amahala gāke. Lōli ikīndu ikinywāmu kyo mulamula nkati mwa nsebwe, nu Mbepo ugwakufwana mwa ugwe, ikukyūnga ugwe ndūngūle kangi kwēnda. Amēni! Kangi ukumanya ifyakufwāna ukukyūnga gwīmwēne pāsi pa lupilikilo lwa Mbepo, ukwēnda itolo bomūmo Mbepo ikwēnda; komma mpaka pamo komma ukukonga, itolo mūmo u Mbepo ikubūkīla.

⁹⁷ Ikipanga kya Katolika kyāyobīle, “U busetuli bwāli Peteri.” Ikipanga kya Protestanti kyāyōbile, “Ikyene āli Kristi.”

Lōli i Bāngēli likumanyisya, “Ubwēne bwāli Busetuli ubu Umwēne āpēle (Kyala ālīmpēle umwēne) ubwa Kristi.”

“Ugwe gwe Kristi, u Mwanundumiana gwa Kyala gwabumi.”

“Uli nsayigwa ugwe Simoni, mwanundumiana gwa Yonasi, unyofu ni lilopa fikasetula iki kwa ugwe, nayumo umūndu, seminale, pamo u monastale, kilikyosa, kyāmanyisye Ikyēne kwa ugwe. Lōli Tāta Gwāngu uyu ali ku mwanya asetwile iki kwa ugwe. Ugwe gwe Peteri, pa lyālabwe ili Une nisakuyēnga i Kipānga Kyāngu, kangi ifipata fya gehena fitisakutola ukulwāna ni Kyēne.”

⁹⁸ Lilino uswe tukwisa ku buyo ubungi apa kūko abene bikukaba ifundo ibili ingindane. Lilino, une mbagile ukuya

nsobi; linga une ndili, Kyala nswaga une. Lōli une nguyaga pakukānikāna na ba Seventh-day Adventist aba bikuyoba ukuti, “Ilyēne lyāli lyo lisiku lya buhano-na-mabili umwēne āli nkati, ilisiku lya Ntwa.” Abakundwe ba Seventh-day Adventist, kangi bingi ba abene, bikwiyobela ukuti ilyene lyaali lisiku lya sabata ili umwene aakolile ilisiku lya Ntwa. I kipanga kya Kikristi kikukikolela ikyene, i lisiku lya Ntwa, “U—u Ndungu, i lisiku lyakwanda.” Kangi uswe tukukētésya utubalilo twīngi ukuti—ukuti i kipanga kya Kikristi pōpe, umwīsyūgu, abāndu ba kiProtestanti, bikusosola ku kyene ukuya “Ilisiku lya Ntwa, Pandungu.” Ikyo kikaya kyammasimbo mma. Pandungu lyāli lyo lisiku lyākwarda ilya ndungu mu i Bāngéli, komma ilisiku lya Ntwa. Kangi pamo’mma ilyēne lyāli lisiku lya buhano-namabili, sabata. Ikyene āngāli kikuyaga kisitakubombigwa ukuti ikyene kiyeye kimo mwa masiku gala panongwa yakuti ikyene kyaalyegile Yohani ifyinja fibili ukusimba u Busetuli. Lyo lisiku nki lyali ilyene? Pisakuyangapo mingi ga masiku gābuhano-nabubili gala kangi amasiku gakwanda gikukilania.

⁹⁹ I Bāngéli, u Busetuli āsīmbigwe ukufuma mu A.D. 95 ukubuka 96, ifyinja fibili. Ilyēne lyāli lisiku lya Ntwa. Ilisiku lya Ntwa lyo katikati iki ilyene lyāyobile, kangi ikyo kyo iki ilyene lyāli. Yōhano āpīmbigwe mwa Mbepo ukukilania mu lisiku lya Ntwa. Ili lyo lisiku lya mundu, lōli i lisiku lya Ntwa lisa kwisa. Ukukindilila mu Masimbo uswe twisakusyagania ukuti umwene āli mu lisiku lya Ntwa, akoligwe mmwanya mwa Mbepo kangi alyegigwe kula ku lisiku lya Ntwa. Ameni! Uko ko kutalusya. Muketile, umwene aali mu lisiku lya Ntwa. Ili Bangeli likuyoba isya lisiku lya Ntwa. Uswe tukwisa ku kyene nkabalilo kanini, a Masimbo mingi.

¹⁰⁰ Ikindu kyakwanda, i lisiku lya sabata, mumo uswe tukuyobela isya ilyene, i lisiku lya sabata kitikuya ukukyunga i lisiku limo. Uswe tukaya ni ngomelesyo ukukyunga u Mpyāgilo kuli u sabata. Uswe tukaya nalo ululagilo ukukyunga i lisiku lyakwanda kuli u sabata, mu Lwitikano Ulupya. Ili Bāngéli lyāyobile, mu Bahiburi untu gwa 4, “Linga Yeso ābagile ukuti ābapēle abēne ubutūsyō, āngāli Umwēne pankyeni-pāke akayoba isya lisiku ilīngi.” Uko ko kutalusya. Loli pala pikusyalapo u butusyo, pamo u kukyunga-sabata, ku bandu ba Kyala. Kabuno uswe twe twitike, nūswe, twīngile mu butusyo Bwāke; uswe twālīmīle ukufuma ku mbombo syītu mūmo Kyala ābōmbīle ukufuma ku Syāke.

¹⁰¹ Ketesya! O! Ntufye u Ntwa. Une ngufika itolo ukwipilika kanunu fiyo, une nguyaga pankyeni pa nimwene.

¹⁰² Kētésya, mu lisiku lya sabata. Kyala ātēndīke ikīsu mmasiku ntāndātu, kangi ilisiku lya buhano-na-bubili Umwēne alinkwīngīla mu butusyo kangi akāgomokilēmo siku kangi mma ukuyēnga kangi mma ifisu. Polelo Umwēne alinkupa ikyēne ku bāndu ukuya kikūmbusyo. Panongwa yakuti ugwe ukābagile

ukukyūnga ilyēne lilino, panongwa yakuti akabalilo kâko ugwe kukyūnga sabata apa, ulubafu ulungi lwa kisu lo pa Ndungu polelo kangi. Muketile? Popâpo ikyēne kyânāngīsyē ikyēne kyāli kuli a bāndu bamo, i fwāsi na kabalilo kuli Israeli. Lōli polelo pala pikusyālapo u kukyūnga-sabata kuli abāndu ba Kyala.

Kabuno uswe twe...twālītike u kwīngīla mu butusyo Bwāke,...palema nalinga imbombo... (Une ngwandisya Bahiburi, untu gwa 4) *...palema nalinga imbombo syāmalike ukufuma ku lwālo lwa kīsu.*

Kabuno umwene aayobile mbuyo bumo...pa njila iyi, ... ilisiku lya buhano na bubili...

Kangi kāngi, umwene alinkumilisyā ilisiku limo, ikuyoba mwa Davidi, ... (ugwe gwe kubika ikylene pasi, Bahiburi 4)

Kangi, umwene alinkumilisyā ilisiku limo, ikuyoba mwa Davidi, Umwīsyūgu, ukufuma pa kabalilo katali fiyo; ilyene lyo lipilikigwe, Akabalilo kako ugwe kupilika...pamo alinkuti, Akabalilo kako ugwe kupilika ilisyu lyake, un gumikaga indumbula yako.

Kabuno linga Yeso ābagīle ukuti abapēle abēne u butūsyō, (ilisiku) ... angali umwēne pankyēni pake atikuyoba isya lisiku ilīngi.

Loli pala pikusyalapo...u butusyo (pamo u kukyūnga-sabata)...

¹⁰³ I lisyu “butūsyō.” Sabata yo lisyu ilihēsya kwa uswe, ili likusanusya “butūsyō.” Ilyene lyo lisyu lya kiHiburi ili likusanusya lisiku lya “butusyo” i lisiku lya sabata; komma ukubomb’imbombo, tūsyā.

Kabuno linga Yeso ābagīle ukuti abapēle abēne ubutūsyō, ... ngimba umwēne akabagila...ayobiile isya lisiku ilīngi.

Loli pala pikusyalapo...u butusyo (pamo u kukyūnga-sabata) ku bandu ba Kyala.

Kabuno uswe twe twīngīle mu butusyo bwāke, ... uswe twālīmīle ukufuma ku syītu ... imbombo, bo mūmo Kyala ābōmbile ukufuma ku syāke.

¹⁰⁴ Uswe tutikusanukilamo siku ku kyene pa lisiku ilikōnge ilya ndungu nukwanda ikyēne kangi, uswe twingīle mu Butusyo bumo. Yeso ikuyoba pa sayo, Umwēne āyobile, “Umwe mupilike abēne bikuyoba isya kabalilo kaiyolo, ‘Ugwe ulingisa kugoga.’ Une nguyoba kwa umwe, aligwesa, nkalale nu nkundwe gwāke kisita nongwa, atalile agogīle. Umwe mupilike bikuti, abene aba tubalilo twaiyolo, ‘Ugwe komma ukutulwa ubulogwe.’ Ulo lo lulagilo. Loli une nguyoba kwa umwe, aligwesa uyu ikuketa ku nkikulu ukunnyonywa umwene atalile abombile ubulogwe nu mwene mu ndumbula yake.” Ngimba ikyo kitalusye?

105 Popāpo fyōsa fya findu ifi fyāli fikūmbusyo, itolo ifimanyilo, fiswigo, fikugūlila kuli akabalilo kābwānālòli ukwisa. Lilino, akabalilo kāko Yeso āmalisísye ikyo, Matai 11, (i sayo), Umwēne āyobíle:

Isaga kwa Une, mwesa umwe mwe mukusukulika, mukatele, kangi muli nu nsigo unsito, kangi Une nisakubapaga umwe u butusyo ku moyoyo gyīnu.

Ega iliyōko lyāngu pa une, kangi manyilaga ukufuma kwa une; kabuno Une ne mololo kangi gwakwīyisya . . . (ngimba uko kotalusya?)

Isaga kwa une, mwesa umwe mwe mukusukulika kangi . . . muli nu nsigo unsito, kangi une nisakubapaga umwe u butusyo ku moyo gwīnu. (“Linga umwe mubombil’imbombo ilisiku limo, amasiku kalongo, ifyīnja fihano, ifyīnja malongo matatu na fihano, ifyīnja malongo mahano, ifyīnja malongo mahano na mana, kangi ugwe ukatele kangi nkatafu, isaga kwa Une, Une ngukupaga ugwe u Butusyo. Une ngwegaga unsigo gosa gula ugwa butulwanongwa ukufuma kwa ugwe, nu kwingila mwa ugwe, nukukupa ugwe ubutusyo ubupelelesye nu bwīkute.”)

106 Lilino, ngimba u butusyo bula bo fiki? Unko—unko uswe itolo tutumule iki itolo pakayabo kanini, muketile iki ikylene kili. Bamo mwa bene balinkuti, “Fiki, ugwe kubuka ukwingila ikipanga.” Umma! “Ugwe bika ingamu yako pa buku.” Umma! “Ena, uluko lumo lwa lōsyo lwa mmisi.” Umma! Unko uswe itolo tutumule ikyēne nukukéta iki ikylene kili. Ngimba ugwe kulonda ukubomba ikyo papapa apa akabalilo kako uswe tukugulila? Uswe twisakukeeta kuko Yohani ābūkile. Ukukilania mu luko luki ulwa lisiku umwēne ābūkileko?

107 Akabalilo kāko Yeso āfwīle pa kīsu, kangi imbombo Yāke yāmalíke, Umwēne ālingíle pabuyo bumo.

108 Lilino unko uswe tugomokele kwa Yesaya untu gwa 28, kangi ilinandi lya 8. Une ngusubila iliyene lili, lilino, Yesaya 28:8. Kangi unko uswe tubale, Yesaya 28, unsololi ikuyoba ifyīnja abamia bahano-na-babili na kalongo-na-fibili bo ikylene kikaboneka. Lilino, balinga bikulonda ukumanya iki u *sabata* ugwabwanaloli ali, u butusyo bwa bwanaloli buli? Apa ikylene kili. Lilino, apa po pāpo u nsololi āyobile ikylene, kangi une ngubabonesyaga umwe kūko ikylene kyālísile ukubonekaga. Kētésya, Yesaya 28:8:

Kabuno bosa . . . (unsololi ikusolola isya masiku aga)

Kabuno i mēsa syōsa siswīle na matēsi ni finyanyasi, (abāndu bikulya u mugonesyo, aba bikukwesa nu kunwa nu kuhiya) . . . na kukuti bukayapo nabumo ubuyo ubwīfyūsi.

Yoywani umwene isakumanyisya ubumanyi? . . .

Ywāni ugwe gwābagile ukumanyisa ubumanyi umwīsyūgu?
 109 Balinga bapilike Billy Graham umwisyugu? Ubwene bwali bulumbilili ubununu umwene alumbililaga, mūmo fikuti abāndu bābagile ukwītika ubutingulu kangi itolo ukūmilisya mu busyōbi bula kāngi—kāngi nakukwīyītikisya bēne nu kwīnogōna ukuti abēne bābōmbāga iki kyāli kitalusye. Ikilūndilo kya kiMerika ukwēga, umwēne alinkuti, nu kuyoba, “I kisūjīlo kya nnyāmbāla gwamahala, kangi i ngāmbō ya nnyāmbala gwākukwēsa,” ukwēga bumo bwa mabutungulu ga mōhēsī, kangi mbuyo bwa kumpela umwene u nkonyofu yumo, kilikyosa iki umwene ali, ikukwesa ikindu bo iki nukugela ukumpela umwene ukuya nnyambala gwamahala. Umwene yo ntoyofu na kukukwesa ikyene, akabalilo kako i . . . akabalilo kako ikyene kīswīle nu bufwe na kansa na filifyosa ifingi, kangi pōpe umwēne ikukwēsa ikyēne pāsī pa mabagaya gāke. Umwēne yo nkonyofu. Komma i—komma i—i kisūjīlo kya nnyāmbāla gwāmahala, kangi kikayapo ni kindu nakimo bo ikyo. U nnyāmbāla gwamahala atikubōmbēla ifindu ifyo.

110 “Bukayapo u būmi pene pāpo ikyēne yo mwa kyaOertel 92,” pamo ikindikimo bo ikyo. Bukayapo u Bumi panja pa Kristi, ubo bo Bumi ubwabwanaloli. Ngimba kyo fiki kikupela abanyambala na bakikulu ukunwa ifindu ifyo? Panongwa yakuti abene bikugela ukwikutisya ikyūmilwa kila nkati mula aka Kyala abikile nkati mula ukūmilwa ukukonga Umwēne, kangi abene bikugela ukwikutisya ikyene ni findu fya nkisu. Kangi iyo yo nongwa uswe tulinafyo ifindu ifyo. Iyo yo nongwa abāndu bikubōmbēla bo ulu, panongwa yakuti abēne bikugela ukukisimisa ikyūmilwa kila iki kili mwa bēne kuli Kyala, kangi u mōhēsī ikubapa abēne ubufwe mbuyo bwa Būmi.

. . . i mēsa syōsa siswīle na matēsī . . .

111 A banyambala-baputi, kilikyosa ikingi, biyoba isya ikyene, “Ikyene kili kanunu kyosa ukuya nalo ulusekelo lunini.” Kikayako ni kindu nakimo bo ikyo!

Ywani umwēne isakumanyisya ubumanyi? kangi kwa ywāni umwēne isakutēndékaga . . . ukupilikisya ikimanyisyo? bala bābo babugēle ukufuma ku lupyu, kangi bakwabigwe ukufuma ku mabele. (Lilino uswe tukaya bāna kangi mma.)

Kabuno i fūndo yikufimbilisigwa ukuya pa fūndo, i fūndo pa fūndo; lukindi pa lukindi, lukindi pa lukindi; apa panini, kangi apo panini:

Kabuno ni milomo igyakitabu ni ndimi isingi umwene isakuyoba ku bandu aba.

Kwa bābo umwēne āyobīle, Iki kyo i . . . (fiki? kukyūnga-sabata!) . . . u butūsyo mūmo umwe mubagile ukupela abakatale . . . (“Isaga kwa Une mwesa umwe mwe mukatele kangi muli nu nsigo unsito.”) . . .

mubagile ukupela abakatale ukutūsyā; kangi ubu bo bupūpwe: pōpe abēne balinkusita kupilika.

¹¹² Ngimba mo ndili ikyo kyābonike? Ifyinja bamia bahano-na-babili na kalongo-na-fibili pankyeni bo pa Lisiku lya Pentekosti imilomo igyakitabu gilinkwitugasya pa bandu kangi abene bosa baalisusigwe na Mbepo Mwikemo nukwanda ukuyoba mu ndimi isingi kangi, u Mbepo Mwikemo aalyegile ubumi bwabo ukukilania, kangi baasōkileku ukufuma ku findu fyabo ifyankisu. Polelo abene balinkwingila mu Butusyo na Kristi. Pauli āyobīle, mu Bahiburi untu gwa 4, “Uswe twe twīngīle mu butusyo Bwāke twīmīle ukufuma ku syītu syōsa isyākīsu bomūmo Kyalā ābōmbīle pa lisiku lya kipelugya Kyāke, Umwene ālingīle mu butusyo Bwake, kangi uswe tukwingilamo nu Mwene ukufuma pāpo imbombo syītu syankīsu simalike.” Apo alipo u gwāko ugwānaloli, u Sabata gwabwanaloli.

¹¹³ Pōpo Pauli āsaligwēpo kangi alinkwīngīla mula mwa Mbepo gwa Sabata, kangi āsāmīsigwe na Mbepo Mwikemo injila yosa ukukinda mu lisiku lya Ntwa.

¹¹⁴ Nongwa ya fiki uswe tuli na mabwīte? Nongwa ya fiki uswe tuli ni ndamio? Nongwa ya fiki ikikolo kikulwana ni kikolo? Yeso ikwisa, u Nsōka gwa Bumi, kangi abene balinkungoga Umwene.

¹¹⁵ Mu milungu minini, pamo na lululu lilino, pala silipo imbabala-sya-matalala na baSanta Klaus kangi—kangi amabāngāla ga kukuba nu luko lōsa lwa findu fitulikigwe mmwanya, iki kyo lusekelo lwa bwīpūtafifwāni. Akene ko kapango ka kipanga kya Katolika. Abāndu ukuhomba imitengo imikulumba nu kusutanisania ifyabupi ni findu bo ifyo, bwīpūtafifwāni! Krisimasi lyo lisiku lya bwīpūti.

¹¹⁶ Kangi mulimosa, Kristi akapapigwemo pisiku lya-malongo-mabili-namahano ilya Dizembala pamo umma. Umwene akabagiile ukuya. Linga ugwe gwābagile ukuyamo siku mu Yudai, utwāmba twīswīle na matalala, mbubibipo ukukīnda mūmo ikyēne kiyīlile apa. Mpapigwe mu Epurelo akabalilo kako ubupeligwe bosa bukwisa panja.

¹¹⁷ Lilino, loli ulwene lo lwiho lwabo. Kangi fiki—fiki uswe tukubomba ifindu ifyo? Panongwa yakuti uswe tukukōnga inyiho sya bāndu mbuyo bwa ngomelesyo sya Kyalā. Abene . . . Ikindukimo bo ikyo kikābagile ukuya ni mbombo, loli abene itolo bikutendeka i lisiku lya bukyūlūsi ukufuma ku kyene. Ikyene kyo kikosyasoni, i soni ku bene ukubomba ifindu bo ifyo. U lusekelo lwa bwīpūtafifwāni! Mo ndili u Santa Klausī āli nako kalikōsa akakubōmba na Yeso? Mo ndili u kalulu gwa Pāsa pamo i nguku pamo . . . yibikigw’ilangi lōsa nu luko lumo lwa lāngi pamo ikindukimo, pamo u luko lumo lwa kalulu akanini akēlu kalinako kalikosa akakubōmba nu busyūke bwa Yeso Kristi? Ngimba umwe mutikukibona mūmo ikīsu kya biashara . . . ?

118 Fyōbène abēne bikūlīsyā aga amabuku ga tyōnga-būngulūka, ni fifwāni ifibwāpūfu, kangi fyalusíkulo, ni findu bo ifyo, yo nongwa yakuti ubupeligwa bwa bāndu bukūmilwa panongwa ya butoyofu bo ubo. Iyene yo nongwa yakuti kilipo kimo kitamisye mu ndumbula, abene bakalingilēmo siku mu Butusyo bula na Kyalā nukuleka ukufuma ku findu ifi. Akabalilo kako abene bikwisa mu ikyo kangi bikwambilila u Mbepo Mwikemo, polelo abene bamalike ni kisu ni findu fya nkisu.

119 Kyalā ālinsāmīsyē umwēne. O, une ndikwitika umwene ālyegigwe bo yu Pauli, lilino, kula ku mianya gyabutatu nukuketa ifindu, pamo bo yu Mbepo Mwikemo umpala ābōmbile imilungu minandi igi gikindilepo, apa, unko une ngēte... Mmasyu agangi, Une natilaga ubufwe, kangi u Mbepo Mwikemo alinkunyēga une kula nukumbonesya une ifi ikyene kyali. Umwe mupilike ubuketi. Polelo akabalilo kāko une ngugomokela, “Polelo, bufwe, luli kugu ululīla lwāko?” Nsamīsīgwe ukukēta iki kyāli itolo ukukīnda ikikingo. Umwēne ālīnyītīkīsyē ukwēsa ukugomokela ukubabula umwe ukuti ukukilania kula kukālīko imīsyūka pamo imbepo, uswe tuli banyambala na bakīkūlu, bakeke, nasiku ukufwa, nasiku ukuya babine, itolo ukukīnda ikikingo. Ubufwe bukabagila ukubomba kangi mma kwa ugwe ukukīnda ukukukwaba ugwe mulamula mu Buyo bula.

120 Lilino, Yōhāni āsāmīsīgwe ukufuma ku lusūngo lwa Patmos, mwa Mbepo, ukukilania mu lisiku lya Ntwa. Ili lyo lisiku lya banyāmbāla, abanyāmbāla bikulwa, loli i lisiku lya Ntwa likwisa akabalilo kako ifitangalala ifi fisakuyaga fitāngalala fya Ntwa gwītu kangi kya Kristi Gwāke, polelo kwisakuyako u Fyīnj’elifu unkulumba. I lisiku lya Ntwa, i lisiku lya kwisa Kwake, u bulongi Bwake, ili lisakuyaga lisiku lya Ntwa.

121 Ili lyo lisiku lya bandu, iyo yo nongwa abene bikukusopa ugwe ukusyungutila nu kubomba iki abene bikulonda na ugwe, loli kisakuyapo akabalilo... Bikukukōlēla ugwe... abēne bikukukōlēla ugwe lilino, “babunguluka-bikemo kangi mumilisi,” loli kwisakuyapo akabalilo kakwisaga, muketile, aka abēne batisakubōmba ikyo. Abēne bisakukūta nu kulila nu kugwa pa malundi gīnu. I Bāngēli lyāyobile, mwa Malaki 4, ugwe kwīsa nu kwēnda pānja pa mifwāndilo ukufuma pāpo abēne bōkīgwe lōsa; ukubaleka abēne nagumo unsisi pamo ulusāmba. Ikyo kyo katikati iki i Bāngēli likuyoba, “Abagolofu bisa kwēnda pamwanya pa mifwāndilo gya babibi.” Ikyo kyo katikati. Abēne batisakulekigwaga unsisi pamo ulusāmba, nakimo ikyakugomokelako. Kangi abēne bisakumalisīgwa. Lilino ili lyo lisiku lya nnyambala (unnyambala ikubomba, imbombo sya nnyambala, ikipanga kya mundu, aminogono ga mundu), loli i lisiku lya Ntwa likwisa.

122 Lilino, umwene aali mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa. Umma ndaga, kangi ikindu kyakwanda umwene aapilike akabalilo

kako umwene aali mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa . . . Lilino uswe tuli ni linandi lya 10:

. . . mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa, kang'i umwene
aapilike . . . a . . . masyu, bo . . . ingangabwite,

¹²³ Unko uswe tulingakĩsaniàga ikipĩngàmũ kimokyēne, lilino. Linga uswe tukufĩmbilisĩgwa ukwēga ikyēne kilabo, uswe tubagĩle ukwēga ikyēne, muketile. Umunduyumo itolo kētésya i koloko, ukuti ikyēne kitikwĩla pa une mma.

¹²⁴ Umma ndaga, lilino, “. . . āli mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa.” Lilino kumbukilaga, ikĩndũ kyakwanda umwe mubagisenie ukubomba kyo fiki? Yaga mwa Mbepo. Bo bulebule amabusetuli aga gikuyaga ukwisamo siku kwa ugwe? Yaga mwa Mbepo. Ngimba ugwe kwisa bulebule ukuyaga na Mbepo Mwikemo? Yaga mwa Mbepo. Yaga mwa Mbepo!

¹²⁵ Akabalilo kako ugwe gwaali ntulwanongwa kang'i ugwe gwaabukile ku fimogo, ugwe gwālĩsile mwa mbepo *yula*. O, mwe, ugwe gwālyāndĩle ukukuba amaboko gāko nu kulĩndimũla injayo syāko, nu kutyōnga, nu kusopa ikitili kyāko pa kipālo, nukubuka ukusyungutila nu kusyungutila, ukubombela nubutoyofu. Ugwe gwaali mwa mbepo gwa ikylene. Ngimba umwe mubagile ukwinogonela umwinitu, ali lisyētāno lya fimogo, ukubuka ku fimogo, ikuyoba, “Ena, kang'i umwe mwesa muli na kabalilo kanunu fiyo, une ngusakikisya.”

“O!” abene babagile ukuyoba. “Ugwe gwe liluba-lya-nkibumba, sokapo apa!” Muketile?

¹²⁶ Bũka ku lukino lwa mpila, yumo ikutika uluhōsyo, pamo ikĩndukimo ikĩngi, gwitũgesye nu kukēta, nu kuyoba, “Ena, ngusakikisya ikyo kyo kinunu fiyo.” Ayi, ugwe ukābagĩle ukuya nsyētāno gwa mpila gwa lwālo, ugwe ukābagĩle ukuya gwanaloliloli . . . ugwe ukābagĩle ukuya mwa mbepo gwa mpila gwa lwālo. Akabalilo kāko yumo ikutika uluhōsyo, ugwe kufyũka mmwanya nu kuywēga, “Whuu! Mwe! Pōnjola!” Pũla ikitili kya munduyumo ukusokapo pa ntu gwāke bo *ulo*, nayumo ikuyoba i lisyu lya ikylene.

¹²⁷ Polelo nkipanga akabalilo kāko ugwe kufika mwa Mbepo, fyuka mmwanya nukuywega, “Lwimiko! Aleluya! Ntufye u Ntwa!”

Yumo ikusyumbutuka, ikuyoba, “Mwikemo-mbunguluka.” (O, Nkundwe Wood . . .)

¹²⁸ Une nguyaga pakukulālũsya ugwe i lilālũsyo. Linga uswe twe bikemo-babunguluka panongwa yakuti uswe tukubomba ikyo, polelo bala bo *basitabwikemo*-babunguluka panja pala. Une kinunupo njege mbunguluka-mwikemo (Bule ugwe?) ukukinda ukuya nsitabwikemo *yula*. Mwe! Naloliloli! Mbuyo-bwikemo.

¹²⁹ Lilino, umwene aali mwa Mbepo. Umwene aalisile mwa Mbepo, polelo ifindu fikwanda ukuboneka. Kangi polelo akabalilo kako umwene isege mula, umwene ápilike ingangabwite. Lilino, ingangabwite akabalilo kosa yikufumusya ukusegelela ku kindukimo. Ngati akabalilo kâko ugwe kwisa...U—u mwalafyâle ikusegelêla, abêne bisakukuba i ngangabwite. Akabalilo kâko Yeso ikusegelela, Umwêne isakukuba ingangabwite. Uko kotalusya? Akabalilo kâko Yosefu âbükile panja, abêne balinkukuba ingangabwite. Kangi lilino ikindukimo kikwisa kunyeni, Yohani alinkwisa mwa Mbepo kangi umwene ápilike i ngangabwite. Umwene ápilike i ngangabwite, kangi umwene alinkusyumbutuka ukukêta iki kyâli kunyuma kwa mwene akabalilo kako umwene ápilike i ngangabwite; ukufuma pápo umwene âlisile mwa Mbepo.

¹³⁰ Lumo umwene ikumoga, ikunyela, ikwendendeka ukusyungutila pa lusungo. Umwene âli na kabalilo akanunu, umwene âli mwa Mbepo. Polelo, kangi umwene... Ifyo fibagile ukupilikigwa kyâmahelu, loli une ndikusanusya ikylene mu njila iyo, muketile. Umwene âbagile! Ikyo kyo...ena, umwene lumo abombile ikyo. Une ngwitika umwene âli na kabalilo kanunu mwa Mbepo, itolo ikuntufya Kyala, panongwa yakuti ikyo kyo katikati kyabonike akabalilo kako u Mbepo âgwile pa bene ku buyo bwakwanda. Akabalilo kako u Mbepo Mwikemo alinkugwa pa bene, abene bikupepeluka bo banyambala na bakikulu abagâle, nu kubômbela ngati abêne bâli bagâle, nukulâta. Kangi bili-... bikwëndendeka bo lula mpaka abându balinkuti, “Abându aba bîswile nu bwâlwa ubupya.” Iyo yo njila iyi abene babombiile akabalilo kakwanda, polelo u Mbepo ikwisapo kangi, umwene lumo abombile injila yilayila. Muketile? Kikayapo nakimo ikipya ikya iki—iki, iki kyo bwiputi bwa *kabalilo-kaiyolo*. Ena.

¹³¹ “Mwa Mbepo pa lisiku lya Ntwa.” Lilino, uswe tukupilika ilyene. Lilino fiki? Lilino, ngimba umwene âbombaga fiki? Umwene asâmile ukufuma ku lusungo lilino, mwa Mbepo, ukukilania mu lisiku lya Ntwa. Kangi nakalinga itolo bo umwene ikufika kula mu lisiku lya Ntwa, umwene ápilike i ngangabwite. Ngimba iyêne yo fiki? Ikyêne kyo Munduyumo ikusegelêla. Unkulumba Yumo ikusegelêla. Ingangabwite yikukuba, Umundu yumo ikwisa! Umwêne alinkukêta! Haleluya! Ngangabwite:

Ikuyoba, Une ne Alfa na Omega, u gwâkwânda kangi u bumalikisyo:... (komma ulufumusyo lwa mundu gwakibili pamo mundu gwakitatu, lôli u Bûndu ntiga)... Une ndi fyosa-fibili Alfa na Omega,... (“Bo Une ngâli ukubanângísya umwe kalikôsa, Une ngulônda ugwe ukumanya uyu Une ndi!”)

¹³² U bukulumba-fiyo bwa setuli syôsa bo Bukyala, u Bukyala Bwapamwanya bwa gwîtu Ntwa Yeso Kristi. Ugwe ukabagila

ukufika pa lwālo lwakwanda mpaka ugwe kwitika ikyo, sōkamo panja. . . Ikyo kyo iki Peteri āyobīle, “Pinduka, kangi polelo kēta u Bwākyaala. Yaga bōsīgwe mu Ngamu ya Yeso Kristi ku busyūle bwa mbībi syīnu, kangi polelo ugwe gwitendekisye ukubuka mwa Mbepo.” Ikindu kyākwānda ugwe kufimbilisigwa ukumanya kyo Bukyāla bwa Kristi. “Une ne Alfa na Omega! Une ne ukufuma A mpaka Z, kukayako kangi mma loli Une. Une nāli ku bwandilo, Une ngwisa kuyaga kubumalikisyo. Une ne Umwēne uyu āli, uyu ali, kangi isa kwisa, u Mwenemaka.” Inogona isya Ikyene! Ikyo kyo iki i ngangabwite yāyobile.

¹³³ Gwandege Yōhāni! Ugwe gwingile mwa Mbepo, ikindukimo kisakusetuligwaga kwa ugwe. Ngimba ikyēne kyo fiki? A kōgo ka ngangabwite, ikīndu kyākwānda, “Une ne Alfa na Omega.” I kyākwānda kya busetuli bōsa. (O, ntulwanongwa, inama, pinduka lilino bo kakāli akabalilo kakāla fiyo.) “Une ne Alfa na Omega.” Ikyo kyo kindu kyākwānda iki Umwēne ālimmwītikisye umwēne ukumanya, yo ywāni Umwēne āli. (Yo ywāni uyu ikusegelēla? Ngimba u Mwalafyale uyu Yeso? Mwalafyale Kyala? Mwalafyale Mbepo Mwikemo?) Umwene alinkuti, “Une ndi fyosa fya Ikyene! Une ne ukufuma A mpaka Z. Une ne bwāndilo kangi ubumalikisyo. Une ne Nsitakufwa, Gwasypwa Yula!”

¹³⁴ Itolo panandi pankyeni pake uswe tukukētésya Umwene mu bundu Bwake ubwa malongo-mahano-na-mabili, kētésya iki Umwene ali akabalilo kala. “Une ne bwāndilo nu bumalikisyo. Une ne Alfa na Omega, u gwākwānda kangi gwabumalikisyo. Une nāliiko bo kukāli ukuyako u gwākwānda; kangi ukufuma pāpo kukayako ubumalikisyo, une pōpe nguyaga kula,” mmasyu angani. “U gwākwānda kangi u bumalikisyo!”

. . . kangi, Iki ugwe kukēta, simba mwa bŭku,
nukutumama . . . ku fipānga fihano-na-fibili ifi fili mu
Asia; ku Efesi, . . . Smirina, . . . Peregamo, . . . Tiatira, . . .
Sardisi, . . . Filadelfia, kangi ku Laodikiya.

¹³⁵ Umma ndaga, ikyākwānda kya busetuli bōsa bo Bwakyala Bwapamwanya ubwa Yeso Kristi. Ugwe kufimbilisigwa ukumanya Uyu Umwene ali akabalilo kako ugwe kupilika a Masyu. Umma ndaga, a Masyu galagala aga galinkupilikigwa pa Kyamba Sinai, a Masyu galagala aga gaalinkupilikigwa pa Kyamba Busanuke, yulayula Yula, “Yumo bo yu Mwanundumiana gwa mundu.”

¹³⁶ Lilino kētésya mu linandi ilikōnge ili. Umma ndaga:

Kangi une ndinkusyumbutuka. . . (Untu gwa 12 lilino.)

¹³⁷ Uswe tukufilekaga ifipanga ifi pafyēne itolo ku miniti, panongwa yakuti undungu gosa ugu gukwisa pa fipanga ifi. Muketile, polelo uswe itolo tukukilaniaga pa ikyo.

¹³⁸ Lōli Umwēne alinkuti, “Aba. . . Une nguyaga pakukutalusya ugwe ukutuma i Ndumi iyi yiyo une ngukunāngisya ugwe.” Yoywani yo? “Une ne gwākwānda kangi gwabumalikisyo. Une

ne Gwapamwanya Yula. Une ne Mwenemaka Yula. Kangi Une nisile ukukubula ugwe ukuti une ngubapa ugwe i Ndumi ku fipanga fihano-na-fibili. Une ngulōnda ugwe ukukisimba Iyēne, ega Iyēne yitēdekisyē.” Muketile? “Kangi ifipānga fihano-na-fibili ifi fili mu Asia.” Lilino, ifyēne fyāli fipanga pala polelo ni kipeligwa mu fyēne ifi fimililāga i ngulilo sya kipanga isi sikwisa.

139 Lilino:

Kangi une ndinkusyumbutuka ukukēta i lisyu-lya-pakanwa ili lyāyobile kwa une. Kangi ukuya nsanwike, une nāfibwene i fikolekelo fyākandulo ifya golidi fihano-na-fibili;

140 “Fihano-na-fibili ifikolekesyo fya bākandulo ifya golidi.” Lilino, ikyene kyo i . . . U busimbilo bwa Mwalafyale James, iki ugwe lumu uli nakyo pamo u Scofield pamo—pamo lumu ilya Thompson Chain, pamo gamo ga gēne, ikyēne kikaya kitalusye pala. Ikyēne kitikuyoba kikolekelo-bakāndulo, ikyēne kikuyoba kikolekela-nyāle; ifimikilo-nyāle, une ngwītika, lyo litalusye, lisyo litalusye lyāyobile mu lusanusyo lwapabwāndilo. Muketile, mmasyu agāngi, ifi ifikolekelo fyākandulo fyāgolidi fihano-na-fibili ifi fyāli fipānga fihano-na-fibili. Umwene ikuyoba pitasipo panandi, ilya- . . . mu linandi lya 20 apa, “Ifikolekelo fyākandulo fihano-na-fibili ifi ugwe gwāfibwene fyo fipanga fihano-na-fibili.” Popāpo, umwe muketile, linga ikyēne kyāli kāndulo, ikyēne lululu āngali kikuyaga kalyēkigwe nu kōkigwa lōsa, itolo mu kayabo akanini. Lōli ikyēne kikaya kāndulo, ikyēne kyo i—i kīmikila-nyāle. Ikyēne kikupa ikyēne ukuya kīmikila-nyāle. “Ukuya nsanwike une ndinkumbona yumo bo yu Mwanundumiana gwa mūndu imile pakati pa . . . pakati pa fimikila-nyāle fihano-na-fibili.”

141 Lilino—lilino kēta. I kāndulo yābagile ukupya lōsa, iyēne āngali yikusima, pala āngali kutikuya ngako kangi mma ku yēne, mu sala nīni iyēne āngali yikwāka nukumalika. Lōli i kīmikila-nyāle, i kīmikila-nyāli ngati iki . . .

142 Apa, unko uswe—unko uswe tulyāge i Lisimbo apa, unko—unko uswe twēge Sekaria 4:1, polelo uswe tubagile lumu ukwāga ukufuma ku Sekaria kula iki uswe tukulonda. Zakaria 4:1, kangi une ngwitika polelo lumu mu iki uswe tukuyaga bākubagilila uku—uku kwābila palikimo ukuti iki uswe tukulōnda. Une ngabagila ukumwaga Sekaria mwa Sefania, bule une? Umma ndaga. Umma ndaga. I Bāngēli lyāngu ilyāiyolo lyo lili kifuki ukumalika lōsa. Sekaria 4:1, pilikisya kifuki lilino, umwe mukuyaga ni kifwani ikimogi apa:

Kangi u gwandumi . . .

143 U nsololi, lilino, itolo ifyinja bamia bahano na bana kalongo na lwele-na-kimo pabutasi bwa Kristi:

Kangi u gwāndúmi uyu āyobága na une alinkwisa kangi, kangi alinkunsūmsya une, bo yu nnyambala uyu asumusigwe ukufuma ku tulo tumo, (Lilino u nsololi ali mu mboniboni.)

Kangi umwene alinkuyoba kwa une, Ngimba ugwe kukēta fiki? Kangi une ndinkuti, une ngētīle, kangi kēta i ikikolekela-kāndūlo (Lilino, lila i lisyu lilalila lisanusigwe “ikīmikila-nyāle.”) kyōsa kya sahabu, nu lwāngàbya pa . . . pamwanya pa icyēne, (Yila yāli nyāle.) kangi inyāle syāke ihano-na-ibili pamwanya pala, kangi i pīpa ihano-na-ibili ku nyāle ihano-na-ibili, isi sili pa mwanya pa icyēne: (Muketile, ingulilo silasila isya kipanga sikutupuka. Muketile?)

Kangi imipiki mibili igya māfilu kifuki icyēne, . . . (Lilino, lo luko luki ulwa . . . Ngimba abēne bōkyàga fiki mu nyāle sila nkabalilo ka i Bāngēli? Ngimba yumo amenye? Mafuta. Ngimba luko luki ulwa mafuta? Mafuta ga māfilu.) . . . imipiki mibili gya māfilu . . . (Ngimba icyēne kyo fiki? U Lwītikano Ulupya nu Lwītikano Ulukūlu; icyēne kyo fibili fikwīma kifuki ni kyēne.) . . . gumo pa lubafu lwa kukililo lwa lwāngàbya, kangi ugūngi pa lubafu lwa kīmāma pabwa-pala.

Kangi une ndinkwamula kangi nāyobīle ku gwandumi uyu āyobága na une, nguyoba, Ngimba ifi fyo fiki, ntwā gwāngu?

Kangi u gwāndúmi uyu āyobága na une alinkwamula kangi alinkuyoba kwa une, Ukamanya ugwe iki ifi—ifi fili? Kangi une ndinkuti, Umma, ntwā gwangu.

Kangi umwēne alinkwāmula nukuyoba kwa une, ikuyoba, Ili tyo lisyu lya NTWA kwa Zerubbabeli, ikuyoba, Komma ukwisila mmaka, komma mu lwīfimbilisyo, lōli ukwisila mwa mbepo gwangu, ikuti u NTWA ugwa filundilo. (Umwene isakupyanikisyaga Yerusalemu.)

¹⁴⁴ Lilino, ngimba i kikolekela-kāndūlo kyo fiki? Ikyēne kīmikila-nyāle. Kangi ketesya bumogi buki. Apa, akabalilo kāko umwēne āsanwīke, umwēne ākētīle Yumo uyu ngati Mwanundumiana gwa mūndu apa imile pakati pa fīmikila-nyāle fyasahabu fihano-na-fibili, iki kikusanusya ingululo sya kipānga ihano-na-ibili isi sisāga. Kāngi kila i pīpa, pamo—pamo ikīmikila-nyāle, kikolekīgwe mu lunywāmu ulunywāmu ulwāngàbya lwa mafuta. Kangi mu mafuta aga gikwīsa pānja mmwanya ku nyāle imbonekelo-nhesya panini iyi yālitūgēsye ni kisunda mu yēne kangi ikisunda kyāsololokile pāsi nkati mu mafuta. Kangi akabalilo kōsa . . . Abēne bālyōnīle amafuta pamwanya pa kīmikila, iki kīsusyāga ikinywāmu i kikōngoti ikinywāmu, kangi u lusamba ulunywāmu, kangi ulwēne lwābopaga pānja mu fikōngoti, ngati ulu. Kangi i nyāle ni

kisūnda kisololwike pāsi, ipīpa ili—ili mu i...yālyúmilisye ukwāka, pamusi na pakilo. Ugwe ukālōndígwemo siku ukwāsya iyēne, iyēne yikāsīmīlèmo siku; abēne itolo bākīndilile ukōnelèla a mafuta mu lipīpa ilinywāmu. Kangi ifīmíkila-nyāle ifi ifi fisaga pānja bo ulu, fyāli ni nyāle sitūgēsye pa mwanya pa fyēne. I kisūnda ukufuma ku nyāle kyabopelaga pāsi nkati muno, kyēgāga ubumi bwāke ukufuma kuno. O, bo bukīndāne buki ikyēne kili ukufuma ku kāndūlo. Ko kukīndāna kuki! Ikyēne kyo kīmíkila-kāndūlo, kangi ikyēne kikukwāba amafuta.

¹⁴⁵ Lilino, ifīmíkila-nyāle ifi, u moto ugu gwāli pa fīmíkila-nyāle ifi mu Lwītíkano Ulukūlu. Akabalilo kāko abēne bālyāsīsye i nyāle yimoyēne, abēne bakābagile ukwāsya i nyāle ingōnge nu moto gulagula ugu abēne bālinago nkiboko kyābo. Abēne bālyāsīsye inyāle yimoyēne, polelo balinkupīmba iyēne mmwanya nu kwāsya inyāle iyīngi, polelo nukuyibīka iyēne pāsi. Kangi balinkwāsya i nyāle iyi, kangi polelo balinkwēga nu kwāsya inyāle iyi nu moto gulagula ugu abēne bālyāndile ku bwāndilo. O, une ngusubila ikyene kitikubuka ukukilania untu gwako. “Yeso Kristi yo yuyo mmayolo, umwisyugu, na bwilanabwila,” u moto gulagula (Mbepo Mwikemo) ālyāsīsye kilikyosa kya fipanga fila palapala ukusuluka ukukinda mu ngulilo.

¹⁴⁶ Ngimba Yeso akāyobile mwa Mwikemo Yohani 15, “Une ne mpesa, umwe mwe sām̄ba?” Lilino, Umwene yo Mpesa unnywamu, uswe twe sām̄ba. Lilino, umpesa gutikupāpa ikipaso...

¹⁴⁷ [Ubuyo busitakandu pa tepi—Nsimbi]... ukuti ugwe ubagile ukwega umpiki gwa luko-lwa-lūki, bo lūki, kangi ugwe ubagile ukwega u—u lusamba ukufuma—ukufuma mu, ena, une nābagile ukuyoba, umpiki gwa bālūki-abanyāmu, nu kutapulania ubuyo ubunini mu mpiki gwa lūki nu kubika ikipaso kya baluki-abanywamu mu gwēne, ugwēne gwisa kukula. Ugwe kubuka ukukilania kuno kangi kwēga ulusamba lwa līndimi kangi kubika ulwēne mu mpiki gwa luko-lwa-lūki, ugwēne gwisa kukula, pamo ega i kikomamanga, kangi ega ikyēne, pamo, kilikyōsa ikipaso kya luko-lwa-lūki, tanjarini pamo tanjelo, filifyōsa fya fipasi fyālūki fila, kangi bika ifyēne mu mpiki ugu, kangi ikyēne kisa kuteketa ukufuma ku būmi bwa mpiki gwa lūki gula; lōli ugwēne gutisakupāpa abalūki mma. Ugwēne gwisa kupāpa abalūki-abanywamu, ugwēne gwisa kupāpa abatanjelo, ugwēne gwisa kupāpa amandimu, lōli ugwēne gukuteketa ukukufuma ku būmi bwa mpesa ugwanaloli, lōli linga u mpesa gula nasiku gukusōsya pānja u mpesa ugūngi... u lusām̄ba ulūngi, ikyēne kisakuyaga kya būmi bulabula ubu buli mu kyēne, ikyēne kisakupāpa u lūki. Panongwa yakuti, ku bwāndilo, mu nsisi gwa ikyēne kyo būmi bwa lūki, lōli abāngi babagile ukuya-nu-būmi ukufuma ku kyēne akabalilo kōsa ikyēne kyo kipeligwa kya kipaso kya lūki. Lōli ikyēne

kikabagila ukupāpa ikipaso kyapabwandilo, panongwa yakuti ikyēne kikaya kyapabwandilo.

¹⁴⁸ Iyo yo njila i kipanga kili. Abēne bayabēnie u Mpesa nu kusomeka nkati Presbeteri, Methodisti, Baptisti, na fyōsa bo ifyo. Ikyene kikupāpa ifipaso fya Baptisti, Presbeteri ikipaso kya Methodisti, lōli linga ikyēne siku . . . umpiki gula gukutwālamu siku panja ulusamba ulungi, ugwēne gwisakuya luko lulalula lwa mpesa Ugwēne gwātwele pa Lisiku lya Pentekosti: u Mpesa gwapabwāndilo! Ikyene kisakuyobaga mu ndimi nukuya na maka ni fimanyilo fya Kristi unyuke mu kyene. Fiki? Nongwa yakuti ikyēne kikuteketa ukufuma ku bufumilo bwakipeligwa iki ikyēne kibyāligwēmo. Naloliloli, ikyene kikabyaligwa mma mu kyene, ikyene kipapigwe mu kyene! Ntufye u Ntwa! O, mwe! Ngaalinogwine isya ikyo akabalilo kalakala kala.

¹⁴⁹ Muketile, ifingi ifi fisomekigwe nkati; abēne bikusomeka ifyēne mu mpiki, popāpo ifyēne fikupa uluko lwābo lwa kipaso. Abene bakabagila ukwega *Iki*. Abene batikwitika mu *Ikyo*, panongwa yakuti abene bakamenyemo siku nakimo ikya Ikyene. Lōli linga abēne bapāpigwe mu Būmi bulabula ubu bukusōkāmo mu mpiki gula, ikyo kyo kīndu kyēne abēne babagile ukupāpa, bo Būmi bwa kikōngōti kyapabwāndilo.

¹⁵⁰ Ifikōngōti ifi ifya nyāle fyōsa fīngilāga nkati mu lumolwēne ulukulumba ulwāngābya ulunywāmu, ikikolelelo kimokyēne ikikulumba ikinywāmu, kangī ingīndāne ihano-na-ina . . . pamo fihano-na-fibili ifikīndāne ifimikīla-nyāle fikusōka pānja pa ikyēne. Kangī akabalilo kako ifyēne fyābombile, kila lumu lwa muli sila lwāfipāga ukufuma ku bufumilo ubukulumba bwa bumi bwake. Kangī ubwēlu bwāke bwāli nongwa yakuti iyēne yāli ni kāndūlo yāke yiyubikigwe pāsi nkati mu lipīpa ilinywāmu ili. O, kyo kipicha ikimogi nki ikya kimo mwa ndondwa ihano-na-ibili sila (ikyēne kyālīmīlīle ikyo) nu bumi bwake pa moto na Mbepo Mwikemo apa. Kangī ikyēne. . . Nu lwītiko umwēne ikupya na Mbepo Mwikemo, kangī u būmi bwāke yo kandulo, pamo komma i kandulo, lōli i kisūnda iki kiyubikigwe nkati mwa Mbepo Mwikemo (nkati mwa Krisit), kangī ukwisila mu kisūnda kila umwene ikufipa u Bumi bwa Kyala panja ukupa u Bwelu ku kipanga kyake. O, kyo kipicha nki kya mwitiki ugwabwanaloli! Ngimba lo luko luki ulwa Lumuli ulu umwene ikupa? U luko lulalula lwa Lumuli ulu lwāli akabalilo kāko i kandulo yākwānda yālyāsīgwe.

¹⁵¹ Akabalilo kako ingulilo ya kipanga yālyandileko, ikyene kyāli Efesi. Pauli, u gwāndūmi gwa kipanga kila, yumo mwa ndondwa. Silipo i ndondwa sihano-na-sibili isi sikusanuśya abāndūmi bahano-na-babili, “batumigwa bahano-na-babili.” Undungu ugu une mbagile ukwēga i Lisimbo kangī isyambukulu nu kusisimikisya kwa umwe aligwesa gwa bēne bo bwanaloli mu gwāndūmi aligwesa, kangī u gwāndūmi aligwesa āli nu Bwelu

bulabula. Uko ko kotalusya. Kangi polelo palapala pakati pa ngulilo isi, unkulumba yula Yumo ugwākwise.

¹⁵² Kētésya, lilino abēne bikufipa ukufuma ku ndeko ya Mafuta ingulumba iyi, u Bwēlu. . . u būmi buyubikigwe mwa Kristi. Ugwe ufwīle, kangi ubūmi bwāko bufisigwe mwa Kristi ukwisila. . . pamo ukufisigwa mwa Kyala ukwisila mwa Kristi, nukufūngigwa na Mbepo Mwikemo. Yikayapo injila nayimo na panandi iyakusōsyamo ugwe siku ukufuma kula. Ugwe ubagile ukubomba bulebule ikylene? Nayumo abagile ukukukasakasa ugwe. U bumalikisyo bwa bumi bwako bukupya na Mbepo Mwikemo; o, bukupya, ukupa u Lumuli. Ko kūgu kusulo ukūngi kwa būmi bwāko kuyubikigwe? Nkati mwa Kristi. Ugwe ufwīle kangi ufisigwe mwa Kristi, u Mbepo Mwikemo, ikupīnga ikyēne kubutali pala ukuti ugwe ubagile. . . u mōhési akabagila ukukupalamasya ugwe. Ameni! Umwene abagile ukung'ungūsyā nu kutēndéka unjwēgo. Bópe nu bufwe bwēne bukabagila ukukupalamasya ugwe, “O bufwe, kali kugu ukasufi kāko? Buli kūgu u bupōnjóli bwāko? Ngupālisya kwa Kyala yūyo ikupa uswe ubupōnjóli ukwisila mwa Ntwa gwitu Yeso Kristi.”

¹⁵³ Kubumalikisyo bwa linandi ili, unko uswe tubále ilyēne:

Kangi bo nsanwike, une nākétile ifikolekelo-kāndùlo fyagolidi fihanao-na-fibili;

Kangi pakati pa fikolekelo fyākandulo fyagolidi fihano-na-fibili yumo bo. . . u Mwanundumiana gwa mundu, . . .

¹⁵⁴ Mwe! Ngimba umwe mwāketesísye? Indondwa, ifikolekela-kāndùlo, inyāle, Ngimba ikylene kikusanusya fiki? Ngimba iki kikusanusya fiki? Ukuti akabalilo aka uswe tukwitūgalāmo ko kabalilo-ka-pakilo, bākāndùlo ni muli ni ndōndwa fikusanusya pakilo. Kangi ngimba u lutondwa lukubomba fiki? Ulwene lukundalika u lumuli lwa lisuba mpaka i lisuba likugomokela. Yisayigwege i Ngamu ya Ntwa! Kangi umbōmbi gwanalòli gwa Kyala atikundalika ulumuli-ulumwekuke lumo, akakōngòti kamo ka kibiliti, akasagasa kamo kakupya; umwēne ikunāngísya imuli sya golidi isya Kristi ku Kipānga, ukuti “Umwēne yo yulayula, kangi Umwēne yo mūmi, kangi Umwene ikumulika pa une.” Ameni! Ulo lo Lumuli umwene ikundalika. U lutondwa lukunāngísya u bwēlu bwa lisuba, muketile, polelo uswe tukundalika u Lumuli lwa Mwanundumiana gwa Kyala. Ukubomba ikindu kilakila iki Umwene ābombile, ukupa u Lumuli. Lo luko luki ulwa lumuli? U lumuli lwa Nongwainunu ku bala.

¹⁵⁵ Lilino unko uswe tunkete Umwene itolo pabutalipo panini, bo uswe tukwega ilisyālèko lya linandi lya 13:

Kangi mu nkati (ikyo kyo pakati) pa fikolekelo fya bakāndulo fyagolidi yumo ngati. . . u Mwanundumiana gwa mūndu, afwīkigwe ni myēnda ukusuluka mpaka ku

luyayo, kangi ikūngile ukusyūngutīla i kipāmbāga ni ngwāmba iyasahabu.

156 Lilino apa po bulipo ubusisimikisye bwīngipo ukuti ikimanyisyo iki kyo kitalusye ukufwana ni kyēne ukuya lisiku lya Ntwa. Ngimba umwe munketēsisyē Umwene? Umwene akaali mputi mma nkabalilo aka, kangi Umwene akaali mwalafyale, Umwene aali ndōngi. Kētēsya, u mpūti, umpūti unkulumba, akabalilo kāko umwēne ābūkile nkati mu buyo-ubwīkēmo pamo ābūkile nkati ukubōmbēla, ku bubōmbēlo, umwēne ālikūngile mwēne ukusyūngutīla u nsana. Ukukūnga ingwāmba yāke ukusyūngutīla u nsana, kyāsanusyāga ukuti umwēne ābōmbēlāga; nasiku ukukūnga ikyēne pamwanya pa kibega kyāke. Lōli apa Umwēne ikusōka pānja, ikwēnda pānja ni ngwāmba yikūngigwe ukusyūngutīla pamwanya, na katēnge pamwanya pa kibega Kyāke; akūngigwe ukusyūngutīla amabēle, i kipāmbāga, ni ngwāmba iyasahabu, akūngigwe pamwanya mmwanya. Ngimba ikyēne kyo fiki? U nstakanongwa, u ndōngi. U ndōngi ni kitambala kyāke pamwanya pa kibega kyāke, akūngigwe pamwanya apa, komma pāsi ngati mpūti. Muketile, ikyo kikubonesya ukuti Umwēne akāli mu bupūti Bwake lilino, Yōhāni aabukile injila yosa ukukilania mu lisiku lya Ntwa kangi alimbwene Umwene ikwisa ukuya ndongi.

157 Ugwe kwitika Umwene yo ndongi? Unko uswe tubale Mwīkēmo Yōhāni 5:22, nakalinga itolo, uswe twisakukeeta ukuti kali Umweene yo ndongi pamo mma. Mwīkēmo Yōhāni 5:22:

Kabuno u Tāta ikulonga nu mundu nayumo, loli atalile alékīle ubulongi bosa ku Mwanundumiana:

158 Uko kotalusya? Umwene yo ndongi, u Ndongi Gwapamwanya. Kangi Yōhāni ikunāngisya ukuti Umwene akāli mu lisiku lya busololi Bwake, ukuya nsololi, pamo'mma Umwēne āli kubutali pānja mmasiku ga bunyafyāle Bwāke, lōli Umwēne āli mu lisiku lya Ntwa ukuya Ndongi. Lilino, balinga bamenye ukuti u mpūti ali ni ngwāmba yāke, u ndisi gwāke ukusyūngūtīla u lukindi lwa nsana kyāsanwisye umwēne āli mu bubōmbēlo? Aligwesa uyu ikubala i Nyitikano, uyu amenye u Lwitikano Ulukūlu, amenye ikyo. Akabalilo kāko u mpūti akūngigwe ukusyūngutīla muno, umwēne ali mu bubōmbēlo, umwēne yo mbōmbi. Lōli Umwēne ākūngigwe pamwanya apa, u ndongi.

159 Unko uswe tubale ukukindilila panini:

...i ngwāmba yagolidi...yāli...pabwa pakipāmbāga...

160 Uko ko kotalusya, pamwanya ukusyūngutīla apa, Umwene āli Ndongi.

Lilino uswe tukuyaga pakubala ilyapabuhano-na-mabili ulwimiko lwa Mundu Gwake. O, mwe! Iki kikumbela une ukuywega bo ngāli ngafika ku kyene. [Ubuyo busitakandu pa

tepi—Nsimbij Ketesya! O, iki kyo kindu kinunu fiyo. Pilikisya itolo:

Kangi untu Gwake . . .

¹⁶¹ Lilino kētésya, Umwene yo findu fihano-na-fibili, apa umwene ikwamula: Untu Gwake, inywili Syake, amaso Gake, amalundi Gake, Ilisyu-lya-pakanwa Lyake, ifindu fihano na fibili ifi Umwene áyobile apa, u lwímiko lwa pahano-na-pabili lwa Yeso Kristi. Unko une mbále Ikyène:

Untu gwāke ni nywīli syāke syāli nyēlu bo masapa, bo bwēlu bo matalala; . . . ifisige fyāke fyāli. . . i ndapi sya moto;

. . . amalundi gāke ngati. . . umkuba untenenefu, bo mūmo ikyène kyālyōkigwe mu ng'anjo; kangi i lisyu lyāke. . . akogo ka mīsi mīngi.

Kangi mu. . . Kangi umwēne ālinasyo mu kiboko kyāke ikilīlo indondwa ihano-na-ibili: kangi panja pa kanwa kāke lukubūka u lūgi ulūbo ulwalwēngenkubili: kangi ikisyo kyāke kyāli ngati ilisuba likumulika m'maka gāke.

¹⁶² Yo mboniboni nki! Fyofiki umwene akētīle apa? U Mwanundumiana ugwalwimiko gwa Kyala, kangi ikimanyilo. Lilino, unko uswe—unko uswe itolo tuyege bakwitendekesya lilino.

¹⁶³ O, mwe, une ninogonaga ukuti yila yāli sala ya lwele-nayimo, iyene yo itolo lwele. Une ngāli ngandako mpaka na lino. Umma ndaga. Ikyo kyo kinunu. Lilino, nsuluménie abakundwe aba bīmīle pala, bikumbela une gwālūtēnde ukubabona abene bīmīle, umwe muketile, panongwa yakuti une mmenye amalundi gabo gikubāba. Linga une itolo nāli ni njila yiliyōsa bakundwe, iya kalikosa aka une nābagīle ukubomba, une naloliloli āngāli ngubōmba ikyène. Lilino, une ngulōnda umwe ukupilikisya iki fiyofiyo. Kangi ima akabalilo kanini kangi Kyala isakufwīka umwe nubukābi, lo lwipūto lwāngu.

¹⁶⁴ Lilino, lilino ketesya, ikindu kyakwanda, lilino uswe tukuketesya, untu Gwake kangi inywili Syake syāli nyelu bo masapa. Untu Gwake ni nywili Syake syāli nyelu bo masapa. Lilino, ikyene kitikusanusya ukuti Umwene ali nkāngāle, ukuti abombile iki. Yila yikāli nongwa ya ikyène mma. Umwēne akāli nkusi ukubōmba iki. Umwēne āli. . . Ikyène kyāli panongwa ya bwēndelēmo Bwāke ni kyakubagilila na mahala Gāke. Panongwa yakuti Umwēne yo Gwasyēpwa, kangi Gwasyēpwa akabagīla ukukāngāla. Umwe mukupilikisya?

¹⁶⁵ Unko uswe tusanukīle tāsī, kangi uswe twisa—uswe twisa kumbonesya Umwēne pānja apa bo ulu, kangi uswe twisakusyaganiaga iki Umwēne ali. Lilino, unko uswe tusanukile kwa Danieli 7:9, itolo ku miniti, umwe mukukēta

ikifwāni kilakila mwa Daniele kũko Umwēne ikwīsa ngati. . . ukukilania apa ku Gwaiyolo gwa kabalilo. Kangi kifuki aligwesa, umfunda i Bāngēli, amenye katikati kũko uswe tukubũkàko lululu lilino. Danieli 7, kangi ilinandi lya 9; une ngwandaga pa lya 8:

Kangi une ndinkwīnogónèla u lupēmbè, kangi, kēta, pala palinkutupuka mmwanya. . . akāngi akalupēmbè akanini, pankyēni—pankyēni pa yūyo syālipo itatu sya mbembe syakwanda sinyukuligwe ukufuma ku misisi: kangi, kēta, mu lupēmbè ulu mula fyālīmo ifisige ngati. . . u nyāmbāla, kangi a kanwa kakuyoba ifindu ifikulumba.

Kangi une ndikukēta mpaka ifikota fyātāgigwe pāsī, . . .

¹⁶⁶ Lilino pilikisya. Pilikisya kifuki, lilino. Ngimba umwe mubagile ukumbilika une kunyuma kanunu? Yoba “Ameni,” linga umwe mubagile. Une nālindālusisye unkasi gwāngu kunyuma kula. Une ngwinogona ikyakuyobelapo iki apa kyo. . . ikyēne kyo kingipo kya bũmi apa, bule ikyēne? Lilino, une ngulāta nubukafu fiyo, une ngusakikisya, mu iki.

¹⁶⁷ Umma ndaga, lilino Danieli 7:9:

Kangi une nākētīle mpaka i fikota fyātāgigwe pāsī, kangi u Gwaiyolo gwa masiku nalōli ālitūgēsye, yūyo imyēnda gwāke gwāli myēlu bo matalala, kangi inywīli sya ntu gwāke syāli ngati. . . masapa amapelelesye: (Gwaiyolo gwa masiku.) i kikota kyāke kyāli ngati u lulapi lwakwāka, kangi i figombelo fyāke fyāli moto gwākwāka.

Kangi ifyamoto—ifyamoto ifisoko filinkōnēka nu kwīsa pānja ukufuma pankyēni pa mwēne: kangi maelifu maelifu balinkumbōmbèla umwēne, kangi kalongo. . . ukubāsānia maelifu kalongo bālīmīle pankyēni pa mwēne: kangi ubulongi bwabikigwe, kangi a mabuku galinkwiguligwa.

¹⁶⁸ “Inywili inyelu!” Bosa. . . aligwesa amenye ukuti abalongi abaiyolo mmasiku gaiyolo. Ngati abalongi baKingereza bālīsībīle ukufwala inywili-insyobekesye inyēlu-bo-matalala. Balinga bikukumbukila ikyo? Abalongi abaiyolo bafwalaga ingiga inyelu panongwa yakuti abene bāli. . . Kangi apa Umwene alipo, ukubonesya kangi ukuti Yōhāni ali kula mu lisiku lya Ntwa, umwene alimbwene Umwene ukuya ndongi. Amenī! Komma ukuya mputi, komma ukuya mwalafyale, komma ukuya nsololi, loli ukuya ndongi. U Tāta (Ikyene kyo Mwikemo Yōhāni 5:22) ālėkīle ubulongi bosa ku Mwene. Kangi Umwēne yo ndongi lilino, īsāga ukulōnga ifikolo. O kuli i lisiku lila akabalilo kako ugwe kunkēta Umwene bo lula! Inywili syake syāli nyelu bo matalala, Danieli alimbwene Umwene ikwīsa ku

Gwaiyolo gwa masiku. Kētèsya Umwēne ikwēngélùsya ifi fibili palikimo. Umma ndaga:

...kangi u bulongi bwābikígwe, kangi amabūku galinkwígúka.

Kangi une ndinkukeeta polelo panongwa yakuti... Kangi une ndinkukeeta polelo panongwa ya masyu ga masyu amakulumba—amakulumba aga i mbembe... (Umma, une ndinabo ubuyo ubusobi, bule une?)

169 Danieli 7:9, ena, apa uswe tuli:

...kangi ifigōmbèlo fyāke... .

Kangi ikyamoto ikisoko kilinkōneka panja kangi kilinkwīsa... ukufuma... umwēne: kangi bakalongo ba maelifu balinkwīsa nu kubōmbèla ku mwēne,...

Kangi une ndinkukeeta polelo panongwa ya masyu ga lisyu-lya-pakanwa lya masyu amakulumba aga ulupēmbè lula lwāyobile; kangi une nākétile na mpaka u kinyamana āgógigwe, kangi u mbili gwāke gwālyónangike, kangi naloli gwāpēgigwe ku i—i ndapi sya bōkye. (Umu!)

Nu kufwana ni fisyālèko fya finyamana, ifyēne fyōsa fyāli nu bugili bwābo bupokigwa: (ago go gōsa amaka ni fitāngalala fya Bāpānja fisa kugwa) loli imyūmi gwābo gwātalikisigwe kuli utubalilo na kabalilo.

Kangi une ndinkukéta mu mboniboni ya nkilo, kangi, kéta, yumo bo yu Mwanundumiana gwa mundu ikwingila... amabingu ga kumwanya, ... (Ngimba uswe twālimbwēne bulebule Umwene ikwisa muno ulubunju ulu, mu linandi lya 3? Ukwisa mmabingu ga kumwanya, u Mwanundumiana gwa mundu.)... yumo afwēnèko ku Mwanundumiana gwa mundu ukwisa mu mabingu ga kumwanya, kangi umwene alinkwisa ku Gwaiyolo gwa masiku, kangi abene balinkutwala umwene kifuki pankyeni pa mwene.

Kangi kula kwapēgigwe umwēne u bulagili, nu lwīmiko, kangi ikitangalala, kangi abāndu bōsa, ifikolo, ... injobelo, bikufimbilisigwa ukumbōmbéla umwēne: ubu u bulagili bo bulagili ubusitakumalika, ubu butisa kukīnda ukusōkàpo, kangi ikitangalala kyake kisa... i kitangalala kyake kila kikyó kitisakubongotoligwa.

170 Ālísile ku Gwaiyolo gwa masiku uyu inywili syake syāli nyelu bo masapa. Kangi Yōhāni alinkusanuka kangi umwene alinkumbona yumo bo yu Mwanundumiana gwa mundu imile pakati pa fikolekelo fyākandulo fyāgolidi, ni nywīli inyelu-bo-matalala, u Ndōngi! Komma ukukūngigwa ukusyūngutula mu nsana, lōli akūngigwe ukusyūngutula mmabele, pamwanya

apa, u ndōngi! Ni kitambala ka ndōngi pa kibega Kyāke, Umwēne ālimile ni yagolidi, imbelelesye, inyikēmo, indenenefu, ingwāmba iyi yākolelile ubugolofu Bwāke. Ikikīngo Kyāke! Umwēne ākīngisigwe injila yōsa mpaka ku njayo. Kētēsya ubunonekesyo ubupetekigwe-pahano-na-pabili bwa bundu nu lwīmike Lwāke.

171 Lilino, une ngwitika, ilinandi lya 14:

Inywili *syake* . . . *Untu gwake ni nywili syake syáli nyelu bo masapa, bo nyelu bo matalala; kangi amaso gake gali* . . . *i ndapi sya moto;*

172 Untu, inywiili; “ifisige fyāli ngati ndapi sya moto.” Inogona isya ikyene! Amaso gala aga akabalilo kamo gāsimisigwe na māsosi ga bundu, lilino gisile ukuya ndapi sya moto. Mu bukalale Umwēne ikwīma pala ukuya ndongi unkalale. Nongwa ya fiki umwe mwalinkānile Umwēne? O, ntulwanongwa, inogona isya iki! Inogona isya ikyene, ndungufu gwa kipanga! Inogona isya ikyene, Katolika, Baptisti, Presbeteri, Pentekosti! Inogona isya ikyene, Katolika! U mfunde gwako Maria alinkufimbilisigwa ukubuka ku pentekosti nukwambilila u Mbepo Mwikemo, nu kupepeluka nukubombela bo yu nkikulu ungāle. Yulayula u māma gwa Kristi āfimbilisigwe ukuya na kila bo akāli umwēne ukwitikisigwa ku Mwanja. Ngimba umwe bakikūlu mukufikāga bulebule kula kalikōsa kanāndipo pa ikyo? Inogona isya ikyēne, banyāmbāla, kila gwēsa gwa umwe!

173 Inywili syake, kangi amaso gake akabalilo-kamo gīsusigwe na māsōsi ga bundu, loli une ngulonda umwe muketesye ikindikimo ukufwana na maso gala. Akabalilo kāko Umwēne āli pa kīsu tāsi, agēne gāsimisigwe na māsōsi ngati mūndu, kabuno Umwēne ākūtīle ku lipūmba lya Lazaro. Kutalusya! Liswīle ni kibabilīsi; ubundu Bwāke. Umwene āfwikīgwe, Umwene āli Kyala afwikīgwe mbundu, ukuti ege ubutulwanongwa. Loli pope kunyuma kwa bundu bula, Umwēne āli nakyo ikindikimo kunyuma kwa Umwēne iki kibagīle ukukēta palapala pāsi mu ndumbula ya mūndu kangi ukumanya fyōsa ifya umwēne. Fiki? Kyālipo ikindikimo kunyuma kwa Mwēne, lōli Umwēne āfwēle mu mbili gwabufwe.

174 Lōli abēne bakāmēnye yūyo ikyēne āli. “Linga ugwe utikwitika,” Umwene alinkuti, “ukuti Une ne Umwene, ugwe kufwaga mu butulwanongwa bwako.” Uko ko kotalusya. “Linga Une ndikubomba imbombo sya Tāta Gwāngu, polelo mungitikaga Une umwe umma; loli linga Une ngubomba imbombo sya Tāta Gwāngu, polelo itika imbombo linga umwe mukabagila ukunyitika Une.” O, mūmo Umwēne āgelīle ukwēga i Ndumi ku bēne, u busetuli! Ābagīle ukukēta palapala pāsi mu ndumbula ya mūndu, amēnye fyōsa ifya umwēne. Mūmo une ngwīnogōnēla isya ikyo! Ifisige fila ifi akabalilo kamo fyalasile pamwanya pa fyāmba, filinkukēta mu kisyo kya bukubilwe,

kangi fyabagile ukulila ngati mündu, löli napäpo fyäbagile ukwëga u Mbepo gwa Kyala kunyuma kwa mboniboni ya bündu pala nu kukëta ifindu fyösa; ifindu ifi fyáli, ifindu fila ifi fyáli—fyáli, kangi ifindu ifi fikwisaga. Ukuyobela-ngäni ubumalikisyo ukufuma ku bwändílo, iyo yo nongwa Kyala äli kunyuma kwa fisige fya bündu fila. Ndeke Kyala isege mbumi bwako kangi ege ubulagili bwa ugwe, kangi Umwene isakukunangisyaga ugwe ifindu ifi fikwisaga. Kabuno ikylene kikaya ugwe kangi mma, ikylene yo Mbepo Mwikemo mbumi bwako kunyuma kula ikuketa ukwisila mu fisige fyabufwe fila ukufyäga ifindu.

¹⁷⁵ O, lwimiko kwa Kyala! “Une nisaköneleläga u Mbepo Gwangu pa nyofu guligosa, kangi a bänabalumiana na bänabalindwana bisakusololaga, abanyämbäla abatubwa bïnu bisakukëtäga imboniboni, abanyämbäla abakängäle bïnu bisakugwaga i njosi.” Aleluya! Utubalilo tumo Umwene abagile ukukubika ugwe kukugona utulo ukuti Umwene abagile ukuketela mwa ugwe, loli Umwene naloliloli isakukunangisyaga ugwe utubalilo twingi. “Abanyämbäla abatubwa bïnu bisakukëtäga imboniboni, abanyämbäla abakängäle bïnu bisakugwaga i njosi; pa bābombi Bāngu abalindwana na balumiana Une nisaköneleläga u Mbepo Gwāngu.” Komma, “Pa badiakoni Bāngu na batimi, kangi pa Bāngu . . .” “Pa aligwesa uyu ikulonda, pa nyöfu guligosa, une nisaköneleläga u Mbepo Gwangu.” Ugwe kuswiga nongwa ya fiki une ngukúta ikyo panja, loli ikylene kikwisa mu ngulilo sya kipanga isi.

¹⁷⁶ O, pala Umwene aalipo, amaso gala. Kangi, kumbukilaga, i lisiku limo, amaso gala aga gäsimplile na mäsösi, amaso gala gisakwima pa bulongi. Lilino agëne galiti bo ndapi sikubopa apo na apa ukukindamo mu kïsu kyösa, kangi kikayapo nakimo kikuboneka loli iki Umwene amenye ikylene. O, mwe, ikyëne kisímbìgwe. Ukubopa apo na apa ukukindamo mu kïsu gikukëtësya ubuseme bulibösa, gikulasa ilinogöno lilyösa, ukumanya kilikyosa iki ugwe kubomba, i fundo sya ndumbula, iki ugwe kulonda ukubomba. Umwene amenye fyosa ifya ikylene. Umwene amenye kali ugwe unganile Umwene. Umwene amenye kali ifinyonywo fyako fitalusyë, ukumbombela Umwene. Umwene amenye fyosa ifya ikylene. Kangi ikylene kikuyaga fiki akabalilo kako ugwe kwima ilisiku lila akabalilo kako ubutulwanongwa bulibosa buli bwasi pankyeni pa Umwene, kangi Umwene ikwima pala ku Bulongi bwa Kikota Kyelu?

¹⁷⁷ Kyala, mboka une ukufuma ku buyo bula! Une ndikulonda ukuketa ikyo. Akabalilo kâko u Kyala unkalalisigwe ikwënda pänja nu moto gukumwekuka ukufuma mu fisige Fyäke, nu bugolofu, ingiga inyelu pamwanya pa ntu Gwäke bo ulo, kangi amaso Gäke gikumulika nu moto aga gamenye aminogono gösa ga ndumbula yäko, na kilikyösa ugwe unyonywilemo siku ukubomba. Mfisa une ukukilania mu Lyäläbwe Iya Ngulilo libänduligwe kuli une! Umwinitu ungangale aalisibile

ukwimba, “Akabalilo kako ikisu iki kyosa pa moto, ima kifuki na une. Ima kifuki na une, kangu unko i kipambaga Kyako kiyege kigēmekēsyo kyangu. Mbisa une ukukilania mu Lyalabwe lya Ngulilo.” Kyala, une ndikulonda u bulongi Bwako. Une ndikulōnda Ikyāko . . . Iki une ngulōnda kyo kisa Kyāko, Ntwa. Mbapo une ikisa Kyāko, komma ubugolofu Bwāko. Itolo mbapo une ikisa Kyako. Komma indagilo Syako, komma kalikosa . . . Mbapo itolo une ikisa, Ntwa, isyo syo syosa une mbagile ukupepekela. Nakimo mmaboko gangu une ngutwala (Une ngaya nnuu mma, nabumo ubumeleligwe), itolo ku kipingika Kyako une ngwibanīlila. Ntwa, ikyo kyo kyosa une mmenye: Yumo isile ukwega ubuyo bwangu.

178 Kētēsya ubūndu Bwāke ubupeteke-pahano-na-pabili lilino bwa būndu Bwāke, kangu ugwe kwisa kukēta ukuti iki Umwēne ābōmbile.

Untu gwāke . . . gwāli mwēlu bo matalala; ngati masapa, inywīli inyelu; kangu ifisige fyāke fyāli bo . . . (unko uswe tukēte) . . . Untu gwāke . . . gwāli mwēlu bo . . . matalala; kangu ifisige fyāke fyāli . . . ndapi sya moto;

Kangu injayo syāke syāli ngati . . . mkuba untenenefu, ngati sifumile pakōkigwa mu ng’anjo;

179 Kētēsya lilino. Uswe itolo tukuketesya kūko Umwene akupililīgwe, umwe mumenye. Lilino ketesya. Untu gwake, amaso Gake, lilino umwene ikubuka pasi pa njayo Syāke bo gu mkuba. Ketesya ukukindana ku kifwani kila pala iki Yohani āketile isya Yeso, kangu iki Danieli ākētīle isya kīsu kya kitāngalala, untu gwa golidi na fyosa bo ifyo.

180 Keta iki iki kyāli apa, imile pala, mkuba. Ngimba mkuba ikuyoba isya fiki? Mkuba ikuyoba isya bulōngi, ubulongi Bwamwakyala. Ikyēne kikunāngīsya ukuti imbōmbo Yāke yōsa yikwīsa apa pa kīsu ukuya Kyala, ukupeligwa mbili, kangu Umwene ātufwīlīle uswe nukwega amabulongi ga Kyala, ubulongi Bwākyala, kangu āmbilīle i Kitangalala iki kyo mkuba, kangu kikafu, kangu ikylene kikabagila ukumesigwa. Nakimo ikikafupo ukukinda mkuba, kangu nasiku nakyāgilēmo nakimo mpakalino iki kyābagile ukukasya ikyēne.

181 Bulōngi! Mkuba ikuyoba isya bulōngi Bwamwakyala butumuligwe. Kēta i njoka ya mkuba mu lulangalanga. Ngimba i liyoka lya mkuba lila likwīmilīla fiki? I liyoka likwīmilīla ubutulwanongwa; lōli, ukuya mkuba, ubulongi butalile butumuligwe pa butulwanongwa.

182 Lilino, kētēsya kangu amasiku ga Eliya, akabalilo kako abene bālinkanīle Eliya ukuya nsololi, akalisi akanini kala, ingulilo ya kipanga iyaiyolo. Limo mwa masiku aga une nisakutwālāgapo nu kubanāngīsya umwe ukuti Israeli āli ni ngulilo sya fipanga fihano-na-fibili, yōpe, kangu syālimilīlile katikati na ifi. Kangu

mu ngulilo yabo iya kipanga, mmasiku ga Eliya, abene bálinkanile umwene kangí filipo ifyinja fitatu ni myesi ntándàtu kukaliko ifula. Kangi u nsololi ugwaiyolo áyobile ukuti “i myanya gyabonekaga ukuya mkuba,” Ubulóngi Bwamwakyala pa fisu panongwa ya kupíka Kyala kangí ukupilikisya kwa Yesebeli.

¹⁸³ Mkuba gōpe gukwímila ubulóngi Bwamwankyala ku kigemo kũko i likemo lyágogigwe, ikigemo kyamkuba, ligogigwe. Inyalo silasila syali mkuba, u bulongi. Umwēne ikukānyangila i kifinyilo-kya-bwālwa bwa Kyala nu kwēga u bulóngi bwítu pa Mwēne. Sanukila ku Busetuli 19:15, itolo i miniti, unko uswe tukēte iki Umwēne ābōmbíle. U Busetuli 19:15, unko uswe tubale itolo pakabalilo linga une mbagíle ukulyága ilyene. Ena, unko uswe twānde kifuki i . . . unko uswe tukēte, kifuki ilinandi lya 12:

Ifisige fyáke fyáli . . . i ndapi sya mōto, kangí untu gwáke gwáli ngiga, i ngiga nyīngi; kangí umwene aali ni ngamu yisimbígwe, iyi nayumo umundu amenye, loli . . . mwene.

Kangi umwēne āfwéle ni myēnda giyūbikīgwe mu lilopa: kangí ingamu yáke yākoleligwága I Lisyu lya Kyala. (Lilino, kumbukilaga, i Ngamu Yake yikáli Lisyu lya Kyala mma, i Ngamu Yake yakoleligwe ikyo. Muketile?) . . . ingamu yake yākoleligwe Lisyu lya Kyala.

Kangi ababwite . . . aba kumwanya . . . ababwite aba bāli kumwanya balinkunkongesya umwene pa falasi inyelu, bafwíkigwe mmyēnda imitenenefu, myēlu kangí gyēluke.

Kangi ukufuma nkanwa kāke lukubūka u lūbo ulupyāsye, ulu ni kyēne umwēne abagíle ukutika i kīsu: kangí umwene isakulagilaga abene ni ngili ya kīsula, kangí umwēne isakukanyangila . . . (Fiki kila?) . . . ikukanyanga ikifinyilo-kyabwālwa bwa bugasi bwa bukalale bwa Kyala Mwenemaka.

¹⁸⁴ Ngimba Umwene ābombíle fiki? U bugasi bwa Kyala bwáli pa uswe ukuya batulwanongwa. Ngimba uko kutalusya? Nayumo ābagíle ukwípoka mwene. Kikayapo nakimo uswe tubagile ukubomba, uswe twesa “Twaapapigwe mu mbibi, twaabumbigwe mbutulanongwa, ukwisa nkisu iki tukuyoba ubusyobi.” Kangi ngimba Umwene ābombíle fiki? Umwene ālisíle ku kīsu, Aleluya, nu kukanyanga u ikifinyilo-kya-bwālwa! Bosa ubugasi bwa Kyala Mwenemaka bwalyoneliigwe mwa Umwene. “Ugwe gwe ubagile, O Kang’osi gwa Kyala, kabuno Ugwe gwagogigwe.” Ukwēga imbībi sya kīsu pa Mwēne, kangí Umwēne āpīmbíle ubutulwanongwa bwítu, ubu Kyala ālyōnile pānja u bugási bwa bukalale Bwāke pa Mwēne. “Kangi Umwēne āfulasígwe panongwa ya ngilanio syítu, ákuyubulígwe

panongwa ya butulwanongwa bwĩtu, u lufundo lwa lutēngáno lwĩtu pa Mwēne, kangi ni fulale Syake uswe twābumbulusigwe.” Nasiku u mundu āfwile bo Nnyambala yula! Umwēne ākubĩlwe mpaka i lilopa na mĩsi fyāpagukēne mu mbili Gwake. Kangi indondobya sya lilopa silinkutonyela ukufuma mu kipũlilo Kyāke bo bukālĩ u bufwe Bwāke.

*...i kifiyĩnyilo-kya-bwālwa kya u...bugasi...bwa
bukalale...bwa Kyala Mwenemaka.*

¹⁸⁵ Ilisiku limo sila injayo sya mkuba sya bugolofu (Lwĩmĩko!), akabalilo kako Umwene ikwisa ukuya ndongi, Umwene isakukanyanga u ndwananakristi, na bosa abalugu Bake. Aleluya! Umwene isakwendaga ukukinda nkisu ni ngili ya kisulu nkiboko Kyake. Amenĩ! O, pinduka, ntulwanongwa mwinangu, akabalilo kāko ugwe uli nu lusako ukupinduka. Gela, bika ikyēne kisime kangi inongona ākēne ko itolo kapango akanĩni aka katisa kubōmbĩgwa. Ikyene kisakubonekaga! “Ikyene itolo kikābagĩle ukuboneka kwa une.” Ikyene kisakubonekaga kwa ugwe!

¹⁸⁶ Injayo sya mkuba, sikukanyanga pāsi abalugu Bāke. Panongwa yakuti Umwēne ākubĩlwe nu kukanyanga lōsa ikifinyilo-kya-bwālwa bwa Kyala ukuhōmba kuli imbĩbi syĩtu. Kangi polelo uswe, tutobesigwe, balōndo, ifwĩngili imbelakisa bo uswe tuli, tukufyũsya utumbulo twĩtu utunini mmwanya nu kubala uluko lumo lwa buku gwa busitakyala nu kugela ukwĩnogōna “akayako nayumo u Kyala,” nukuyoba “kikayapo nakimo bo *iki*, kangi u bulongi bukabagila ukwisa.” Umwēne isakwēga injayo sya mkuba sila nu kusya pānja u ndugu Gwāke. Umwēne isa kubēndekēla pamwanya pa ndwananakristi. Umwēne isa kwēga fila ifipānga ifigwāno nu kufisopa ifyēne mu Bwāsyēpwa kula, ubuyobumo mu moto ugwakupyuta kũko umwēne isa kupyūtĩgwa nu kumalisĩgwa. Kangi Umwene isakulagilaga pa kisu, Umwene ni Kipanga Kyake bwilanabwila. Lwimiko!

¹⁸⁷ “Untu, mwēlu bo masapa,” bugolofu, bwēndelēmo, buyobi, gwakwikutisya, mahala. Nkangale, kyelu, kikuyoba isya mahala, kyaiyolo. Umwēne amēnye iki Umwēne ikubōmba. Umwēne yo—Umwēne yo Nyĩbũko ya mahala. Umwene yo Nyibuko ya bwendelemo. Umwene yo Nyibuko ya kindu kilikyosa ikinunu, polelo Umwene imililigwe mu iki yumo bo yu Mwanundumiana gwa mundu, āfwēle ni nywĩli inyēlu isi sisololwĩke pāsi. Danieli ālimbwēne Umwēne ifyĩnja bamia bĩngi, ifyĩnja bamia bahano-na-babili, nukuyoba, “Umwēne āli Gwaiyolo gwa masiku. Kangi yumo ngati Mwanundumiana gwa mũndu ikwisa mu maka kangi ōngēne na uyu Gwaiyolo gwa masiku, kangi u bulōngi bwābikĩgwe.”

¹⁸⁸ Lilino une ngulonda itolo ukubalalusya umwe i kindukimo. Une nguyoba kwa umwe kipanga ikilungule. Abafũnde kalongo

bābūkile panja ukwakwāgāna nu Ntwa, bahano ba abēne bāli bamahala, bahano batoyofu; bo uswe twālyēgile ulubunju ulu, umpiki ugu gusomekīgwe. Lilino, kumbukilaga, bo abene babukile panja ukwagana na Kyala... Lilino ketesya, i Libangeli lyaayobile, “Amabuku galinkwiguligwa.” Danieli 7:9, “Amabūku gālīgulīgwe.” Ilyo lyo būku lya ntulwanongwa. “Kangi i būku ilingi lyālīgulīgwe.” Ngimba ywani aalisile nu Mwene? I Kipanga ukufuma ku Bunyakiligwo. O! “Malongo ga maelifu ukōlosania maelifu ukōlosānia maelifu ga maelifu galīsile nu Mwēne kangi balinkumbōmbèla Umwēne,” Unkasi gwake, u Nsingiligwa. O, lwimiko! Unkasi gwake alinkwisa nu Mwene, i Kipanga.

¹⁸⁹ Ubulongi bwabikigwe, kangi a mabuku galinkwiguligwa. Kangi ili būku ilingi lyālīgulīgwe, ili lyāli mfunde ungonatulo, kangi unnyāmbāla aligwesa ālongīgwe bo ulu ukufuma mwa būku. Umwe mwisa kuyaga pakulālusigwa ukupa i nongwa fiki umwe mukābōmbile, kangi polelo fiki polelo? Umwe mumenye kinunupo lilino, umwe mumenye kinunupo. Umwe lumu mukakimenyemo Ikyēne pabutasi, lōli umwe mukubōmba lilino. Muketile? Kūko linga abagolofu apana-apo bisakupokigwa, kokūgu u mundu ntulwanongwa yula nu nsitakyala isakubonekako? Yula yūyo ikukāna, amēnye kanunupo kangi polelo ikukāna Ilyēne. Ngimba abene bikuboneka kugu? Injayo Syāke bo ga mkuba, ubulongi Bwakyala.

¹⁹⁰ Lilino, unko uswe tukēte, uswe lululu twisa . . . ukusuluka ku bumalikisyo bwa lyāni lilino:

. . .inywili bo masapa, . . .kangi amaso gake gaali . . .
indapi sya moto;

*Kangi i njayo syāke ngati—injayo ngati . . .mkuba, . . .
gōkigwe mu ng'anjo; kangi ilisyu lyāke . . .akogo ka misi
mīngi.*

¹⁹¹ “Masyu ga mīsi mīngi.” Ngimba *amīsi* gikwīmillila fiki? Linga ugwe kulonda ukusimba ikyene pāsi, sanukila ku Busetuli 17:15, kangi ugwe kwisakwaga ukuti i Bangeli lyāyobile, “A mīsi aga ugwe gwākētīle lo busito, ni filūndilo, na bāndu, ni ndimi.”

Umma ndaga, *Lisyu-lya-pakanwa*. Kyo kindu kinyali nki kuli u moyo gukukūla pa nyanja ya bumi, kisita kalongolela ukundōngosya umwēne, ābwike, ikwēlēla na mayiga, ukupilika ububuno bwa mbuguyo ingulumba, amabugwe! Kyo kindu kiliku ikisisya iki ikyene kisakuyaga ku moyo ugu gukukūla! “Ilsyu lya misi mingi.” Ngimba i *Lisyu-lya-pakanwa* Lyāke lyo fiki? Ubwene bo bulongi, ilisyu lya babōmbi, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, ukukuta ku bandu mu ngulilo yiliyosa, bimile pala, a Masyu ga mīsi mīngi gakūtīle pānja, ulusīngi ni filūndilo, a masyu ga ndondwa ihano-na-ibili sila nkiboko Kyake, ku ngulilo yiliyosa ya kipanga, ukulumbilila ulosyo lwa Mbepo

Mwikemo, u lōsyo mu Ngamu ya Yeso, ukuyoba mu ndimi, a maka ga Kyala, ubusyūke bwa Kristi, u Kwisa Kwakibili, Bulongi Bwakyala. I Lisyu-lya-pakanwa lya mīsi mīngi lyāsōkile pānja ukufuma kwa uyu yūyo ābonekàga ngati Mwanundumiana gwa mūndu, mīsi mīngi.

¹⁹² Iki ikyēne kisakuyaga ukumanya ukuti umwe mwītūgēsye mu ngomano kangī mwāpilike ukuti umwe mukufūmbilīsigwa ukuya kanunu na Kyala nu kwambilila u Mbepo Mwikemo, kangī umoyo gukukūla ukupilika a masyu gala gikuyoba panja mu lukomano lula ulu ugwe gwitugesyemo, kangī gwāpilike amabalongi ga Kyala gikulūmbilīligwa, kangī gulinkupīka Ikyēne. Ubusatuke ubukulumba buli itolo kūsi kwa ugwe, imbuguyo ingulumba isi sisakwēga ugwe ku bupyūto bwāko Bwāsypwa.

¹⁹³ Lisyu-lya-pakanwa lya mīsi mīngi, ubūndu bwakina bwa Umwēne. Masyu ga misi mingi. Ngimba ugwe kubombaga bulebule ikylene akabalilo kako ikylene kisimbige mu Lwimiko, akabalilo kako i lisyu-lya-pakanwa ikilo iki lisimbige? I lisyu-lya-pakanwa lyako lisimbige. Aminogono gako gasimbige. “Bomūmo mundu ikwinogona mu ndumbula yake, momomu umwene ayīlile.” Ketesya, ilisyu-lya-pakanwa lyako lyo njwegonywamupo ku Mwanya ukukinda iyako... Une ngusanusya, aminogono gako go maywēgopo ku Mwanya ukukinda i lisyu-lya-pakanwa lyāko liyīlile pa kisu. Naloliloli, ikylene kili. Kyala amenye aminogono ni fundo sya ndumbula, Umwene amenye syōsa isya ikylene.

¹⁹⁴ Umwēne alinkuyoba ku baFarisai, “Umwe basyobi, ngimba ugwe ubagile bulebule ukuyoba ifindu ifinunu, akabalilo kako ukufuma mbwingi bwa ndumbula gukuyoba undomo? Ukungōléla Une, ‘Fundī, nnunu,’ kangī une mmenye, une mbagile ukukēta itolo ukwisila mwa ugwe nu kukēta ukuti ugwe gwe nsyōbi. Ugwe utikusanusya ikyo.”

¹⁹⁵ O, fyo fiki fisa kuya pa lisiku lila akabalilo kāko i Lisyu-lya-pakanwa lila likulūndūma ukufuma ku mīsi amīngi, ingulilo nyīngi isya kipānga sikubūmba pānja?

¹⁹⁶ Lilino, ugwe ngeulonda ukubalalusya umwe i kindukimo ikingi. Unko une njobe ikindukimo kwa umwe mwe bandu mwe mupokīgwe, unko une njobe iki kwa umwe.

¹⁹⁷ Lilino, ugwe moyo gukukūla, ugwe gwe kankūlu mpelakisa gwe kukūla kubwa ku mbuguyo ingulumba ukukilania, gwāndēge. Ikyēne kisakuyaga kindu kinyali akabalilo kāko ugwe umenye ukuti bukayapo nabumo ubu bupoki kuli ugwe akabalilo kala. Ugwe ukabagila ukupokigwa akabalilo kala, ugwe umenye ubupyūtīgwe bwāko bulāmbalēle palapala pankyēni pa ugwe. Akabalilo kāko ugwe umenye mu maminiti manandi ugwe kwisakupilika i Lisyu-lya-pakanwa lila likuyoba panja, “Sokapo ukufuma pa Une, gwe mbomba butulwanongwa

ugwe, mu moto ugwabwilanabwila ugu gutendekigwe kuli u mōhēsi na bandumi bake.” Ugwe kwisakumanyaga akabalilo kāko ugwe kupilika imbuguyo ingulumba yikubuna kwa masyu gala aga ngomano sila, akabalilo kako ugwe kukilania ukufuma ku iki. O, kyo kindu kinyali nki, yo njosi-mbibi nki! Komma ukukyitikisya ikyene kibonekege kwa umwe, bandu. Pinduka, yaga nталусye na Kyala lilino, akabalilo kako umwe mubagile ukuya kanunu.

¹⁹⁸ Lilino une ngulonda ukubalalusya umwe i kindukimo ikingi: Kyofiki ikinyafupo kilikyōsa ku mūndu yumo uyu angimisigwe, alāmbalēle kunyuma kūsi ku mpiki untekete-bwīla ukupilika akasōko kikonjefwela? O, o, o! Ikyo kyo Kipanga, kitugesye mmabuyo Gammwanya ni Lisyu-lya-pakanwa lya Kyala likunjefwela nu bunoge nu kuyoba ku Bene. Muketile iki ikyeene kili? Ikyeene kyo butobesigwe ku ntulwanongwa, kangi lusayo ku mpokigwe. U mūndu uyu nubuponesyo angimisye ubwāto bwāke pa Lyālābwe, Kristi Yeso, kangi itolo ikulāmbala kangi ikupilikisya, mumo umwene abagile ukutusya! Ingila mu Butusyo bula.

¹⁹⁹ Mūmo une nkuganile ukufika kūko amīsi gikubopa. Linga uswe tukubūkāmo siku kukulob’iswi pamo kalikosa, une akabalilo kingi ngugela ukwiyāgila une ubuyo kūko amisi gikonjefwela, panongwa yakuti ikyēne itolo kikipela ugwe ukutūsya. Ugwe kupilika ikyene itolo kikuyoba ikilo kyosa. O, mwe!

²⁰⁰ Ngimba ikyēne kikaya kimogi akabalilo kāko ugwe ubagile naloliloli ukungimisa umoyo gwāko mwa Kristi, mbuyo bwa luko ulu mpaka ugwe ubagile ukuya kimyemye pankyeni pa Mwene? Kangi pilika i Lisyu-lya-pakanwa Lyāke likuyoba kwa ugwe, “Une ne Ntwa uyu ikukubumbulusya ugwe. Une ne Ntwa uyu ikupa ugwe u Bumi Bwasyepwa. Une nguganile ugwe. Une nākumenye ugwe bo ulwalo lwa kisu lukāligwa. Une ngubika ingamu yako pa Buku, ugwe gwe Gwangu. Komma ukutula, ikyene yo Une. Komma ukuya nulutende, Une ndi na ugwe.” Polelo une ngwimba:

Une ngimīsyē u moyo gwāngu mu buyo bwa
butūsyo,
Une nisakwēlēla abasūmbi abagasi kangi
mma;
Umbelo gubagīle ukupyāgila u bupene,
ubusolofu bwāmbēlo;
Lōli mwa Yeso une mbonesīgwe bwīla.

²⁰¹ Kumbukilāga, i Lisyu-lya-pakanwa lilalila ili likuyoba ubunoge kwa ugwe, lisakukemela untulwanongwa. U mōgesyo gulagula ugu gwāpokile Noa, gwālyōnāngile u ntulwanongwa. Muketile iki une ngusanusya? “I Lisyu-lya-pakanwa lya mīsi mīngi.”

202 Ketesya lilino, “Inywili bo masapa, kangi amaso gafwene indapi sya moto, injayo ngati ga mkuba, ni Lisyu-lya-pakanwa lya m̄isi m̄ngi.”

Kangi umwene ālínàsyō nkiboko kyāke ikililo indondwa ihano-na-ibili: . . .

203 “Indondwa ihano-na-ibili.” Lilino unko uswe twege ilinandi lya 20 papapa apa:

Kangi ifyākubutitu fya ndondwa ihano-na-ibili isi ugwe gwāsibwene nkiboko kyangu ikililo, kangi ifikolekelo fyākandulo fyāgolidi. Indondwa ihano-na-ibili syo bāndūmi bahano-na-babili (pamo batumigwa bahano-na-babili, abalumbilili bahano-na-babili) aba fipanga fihano-na-fibili: kangi i fikolekelo-fya-kāndulo fihano-na-fibili ifi ugwe gwāfibwene fyo fipanga fihano-na-fibili.

204 Umwēne ikusanusya ikyēne kuli umwēne ukuti pala naloliloli pisakuyako ubusobi nabumo. U gwāndūmi kuli i ngulilo yiliyōsa ya kipānga. O, ikyo kikuyaga kimogi, undungu ugu, akabalilo kāko uswe tukugomokela kula mu syāmbukūlu nu kupīm̄ba mmwanya bala a bāndūmi nukuketa ubutumigwe bulabula abene bāli nabo. Abene bāli nu butumigwe bulabula. Katikati kilakila ukusuluka ukukinda i ngulilo mu Kipanga ikinini kila.

205 Akabalilo kamo aka kakindilepo, yumo alinkuti, “Ugwe umenye, i kipanga kya Katolika, bulipo u buyobi ubununu, ukuti, ‘Ikyene kyo kipanga ikyanaloliloli panongwa yakuti ikyene kyālīm̄le mosa ukukinda mu ngulilo.’”

206 Une ndinkuti, “Ikyo kyo kikaya kyakubutitu, akabalilo kāko ikyēne kyāli ni sikali yōsa na filifyōsa ifingi kunyuma ku kyēne, kangi mūmo ikyēne kyālīm̄le nukubiga imibelo. Lōli ikyambutitu kwa une kyo mūmo akanini, akapatu akanāndi kābagilēmo siku ukubigania u mbelo, aba babūtigwe pakati, nu kusopigwa mu ngalamu, nu kubīkigwa pa fitala-fya-bufwe, nu kulīgwa, nukōkigwa, ni ngalamu. . . nu kugogigwa na filifyōsa ifingi, kangi mumo abene baponile ikyene.” Ikyene kikubonesya ukuti ikiboko kya Kyala kyali na bene. Ifyo fyo fyosa. Kangi pope umwisyugu u Lumuli lwake lukali lukwāka. Ameni! Ena, nkulumba!

207 Lilino, “Indondwa ihano-na-ibili isi syāli nkiboko Kyangu ikililo.” Umwene āli ni ndondwa ihano-na-ibili nkiboko Kyāke ikililo, iki kikusanusya abalumbilili bahano-na-babili ba ngulilo ihano-na-ibili. O, ikyene kyo—ikyene kyo kimogi. Mūmo uswe tukugomokela nukwega u—u ndumbilili uyu ātwēle i Ndumi ku kipanga kya Efesi. Kangi u mbōmbi uyu ātwēle i Ndumi kangi ālibānilile ni Yēne mpaka bufwe, kulakula ukusuluka ku kipānga kya Smirina, na ku kipanga kya Pergamosi, u Tiatira, kangi ukukindilila ukusuluka ukukinda i ngulilo, mope

mu ngulilo iyi lilino. A babōmbi aba balyūmilisye nu kutwāla u Bwēlu, kangi bakolelile Ubwēne ngati bwakubwāndilo ku bwāndilo, kangi ātwēle u Lumuli ukwisila mwa umwēne.

208 “Umwene alinkubakolelela abene nkiboko Kyake ikililo.” Inogona! Ikiboko ikililo kitikusanusya ngati Kristi itūgēsye pa kiboko kya Kyala. Ikyene kitikusanusya ukuti Kyala ali ni kiboko ikililo, panongwa yakuti Kyala yo Mbepo. Loli Kristi ali kiboko ikitalusye ikya maka. U nyāmbala gwāko ugwakiboko-kitalusye, u mwīnako—mwīnàko ikwīma kifuki na ugwe, u gwakifuki-fīyo kwa ugwe.

209 Kangi kumbukilaga, indondwa ihano-na-ibili syāli nkiboko Kyake ikililo. Itolo inogona, abēne bakwāba ubukūyo bwābo, u Bwēlu bwābo ukufuma ku Mwēne. Abene bali kubumalikisyo pási pa bulagili Bwake, nkiboko Kyake ikililo. O! Ugwambombo aligwesa ugwanaloli gwa Kyala yo njila yilayila. Bākoleligwe nkati... Ywāni abagile ukubafulasya abēne? Ywāni abagile ukubafulasya abēne? Bo yumo mwa bāndúmi alinkukūta kunyuma kula ku bwāndilo. Kumbukilága u *gwāndúmi* kikusanusya “ntumigwa.” Uswe tukufika mu findu ifisolofupo fila mu ndungu. U *gwāndúmi* kokuti “ntumigwa.” Kangi umwēne alinkuti, “Ngimba kyo fiki kibagile ukutupāgúla uswe ukufuma ku lugāno lwa Kyala ulu luli mwa Kristi? Bubagile ububine? Yibagile isoka? Bubagile ubungelebuno? Lubagile ulūbo? Bubagile ubufwe? Une nsongigwe” alinkuyoba Pauli, “ukuti kikayapo nakimo kibagile ukutupāgúla uswe ukufuma ku lugāno lwa Kyala ulu mwa Kristi,” kabuno uswe tuli lōsa twipele ku kiboko Kyake ikililo.

210 Umunduyumo ikuyoba, “Mwikemo-mbunguluka! Mwikemo-mbunguluka!” Ikyo kitikubatamia abene na panandi. “Ugwe gwe mumilisi mwiputiputi!” Abene nukupilika ikyēne ikyo. Abēne bo lōsa bīlāmbike kangi bikufipa u Būmi bwābo ukufuma ku kibōko Kyāke ikitalusye ikya maka, bikundalika u Bwēlu Bwāke mu bōlōlo, ni kisa, nu bololo, kangi ubutengamoyo; ifimanyilo, ni fiswigo, kangi ifika. Unko ikisu kikōlelege Ikyene “bulosi,” kilikyosa iki abene bikulonda, kikupela uswe ukukindana nakumo, panongwa yakuti uswe tumenye uswe twīlāmbike kangi mu kiboko Kyake ikililo. Ngimba ikyo kikaya kinyafu? Mwe!

211 Lilino unko uswe twēndelēge, panongwa yakuti uswe tutikulōnda ukubakatasya umwe lōsa. “Nkiboko Kyāke ikililo, indondwa ihano-na-ibili.”

212 Lilino ubutwālilo bwa buhano-na-bubili kangi ubwabumalikisyo bwa bundu Gwake:

. . .kangi ukufuma mu kanwa kāke mukubūka u lūgi ulūbo ulwalugēnge-kubili: . . .

Une nāsanusyaga, uyo yo gwāntāndātu yula.

... ukufuma mu kanwa kâke mukubûka u lûgi ulûbo ulwalugenge-kubili:...

213 Lilino, Lisyu-lya-pakanwa lya mîsi mîngi, kangi ukufuma nkanwa Kake... Nkiboko Kyake ikililo Umwene âli ni ndondwa.

... kangi ukufuma mu kanwa kâke mukubûka u lûgi ulûbo ulwalugenge-kubili:...

214 Lilino, ngimba umwe mumenye iki ulubo ulupyasye kubili-kosa ulwa i Bângéli luli? Unko uswe itolo tukole ikyêne ukuti umwe mwisakumanya. Ega Bahiburi 4:2, itolo ukugomokela kunyuma itolo ilyâni pamo mabili kangi umwe mwisa kupilikisya ikyene, muketile. Bahiburi ali itolo kunyuma kwa Busetuli apa; Yuda, kangi polelo Bahiburi. Lilino, ega ikyêne kifuki lilino. Pamo... Abahiburi, untu gwa 4 gwa Bahiburi, apa uswe tulipo. Umma ndaga, Bahiburi untu gwa 4 kangi ilinandi ga 12:

Kabuno i lisyu lya Kyala lya lyêngopo, kangi lyamaka ukukindapo, kangi lyûgîpo ukukinda u lûbo ulupyasye kubili-kosa, ukulasa kôpe na kupâgulanîa pakati pa u moyo na u mbepo, kangi isya tupûngunyo kangi u bômba, kangi lya nkêtela-ngâni gwa mînogòno ni finyonywo fya ndûmbûla.

215 Kangi polelo abene bikukukolela ugwe ukuya “mfunda minogono.” Ilyene lya Lisyu lya Kyala libonesigwe pabwelu mu Kipanga Kyake! Lyûgîpo ukukinda ulûbo lulilosa ulu bwembe-kubili. Tutigi, une nabonike itolo ukwinogona isya kindukimo pala. Une ngamanya kali une nâsîmbîle i Lisi-... Aga Busetuli 19, itolo i miniti. Unko uswe tukyâge iki kângi, une ngwinogona uko ko kotalusya. Une lumo... Busetuli 19, kifuki 11:

Kangi une ndinkukubona kumwanya kwigwîke, kangi keta i falasi inyelu;... (Apa yikwisa inyêlu kangi, u bulongi)... kangi umwene uyu âlitugésye pala âkoleligwâga Nsubiligwa kangi Gwâbwanalôli, kangi mbugolofu ikubômba umwêne... ukulônga nukutêndêka ubwîte. (Umwe mumenye uyu yula âli, bule umwe? Umma ndaga.)

Ifisige fyâke fyâli... i ndapi sya môto,... (Âli ywâni Umwêne?)... kangi pamwanya pa ntu gwâke syâli... ngiga;... (Uu-oo. Umwêne amalisisye isileko mu kitângalâla lilino)... kangi umwene aali... kangi— kangi umwene aali ni ngamu yisîmbigwe, iyi nayumo umundu amenye, loli... mwene.

Kangi umwêne âfwîkigwe ni myênda giyûbikigwe mu lilopa: kangi ingamu yâke yikubilikigwa I Lisyu lya Kyala.

216 Fiki fyâbûkile pânja pa kanwa Kâke? Fiki fyâbûkile? U ntoga-falasi umwêlu. Kangi Busetuli, yôpe, 7, akabalilo kâko...

Une ngwītika 8. Akabalilo kako i falasi inyelu. . . umma, ikyene yo 6. Akabalilo kâko untogi gwa falasi âbūkile pânja, Umwêne âpêgîgwe i—i kiniõngo, ukupõnjõla nu kupõnjõla.

217 Kangi ulũbo lulinkusõka pânja pa kanwa Kâke. Ngimba Umwêne âli fiki? U ntogi gwa falasi inyêlu gwa Busetuli. Kêtésya u lubo. “Ukufuma nkanwa Kâke lukubũka u lũbo ulupyâsye ulwembe-kubili,” i Lisyu. Kangi, kubumalikisyo, ni Lisyu Lyake, akabalilo kako Ilyene likubonesigwa ku bana bosa aba Kyala, Umwêne isakukanyangania ikĩsu kilikyõsa pâsi ni Lisyu Lyake, nu lũbo ulũgi ulu. Kêta apa iki kyâbonike, bo uswe tukukyâga ikyêne:

Kangi. . . ikiboko kyâke ikilũlo. . . kangi ukufuma nkanwa kâke mulinkubũka ulũbo ulũgi ulwa bwẽmbe-kubili-kosa: kangi ikisyo kyâke kyâli ngati i lisuba likumulika m'maka gâke.

218 “Ulubo ulũgi ulwabwẽmbe-kubili.” Ngimba kyo fiki kyabukaga ukufuma nkanwa mwa mundu uyu? I Lisyu lya Kyala. Ulwene lo lũbo ulupyâsye kubili-kosa. Ngimba ikyêne kyâbõmbâga fiki? Ukumanyila-ngâni aminogono ga ndumbula, i finyonywo; kikubuka nakubusolofu fiyopo ukukinda inyama, u nyõfu, imbakasya sya lilopa, nkati mu kifupa, pâsi ukwĩngila nkati mu bõmba bwa kifupa, mpaka nkyeni ukukinda apo, kope ku mmanyila-ngâni kwa minogono ni finyonyo fwa ndumbula. Ikyo kyo iki i Lisyu lya Kyala likubomba.

219 “Kangi i Lisyu lyapeliigwe ukuya mbili nukwītũgásya na uswe.” Kangi lilino i Lisyu lipeliigwe ukuya mbili mu Kipanga Kyâke, likwitugasya pakati pitu. Abândúmi Bâke nkiboko Kyâke, ukubõmbéla. Kyala ikusubila pa Kipanga Kyake. Kyala ikusũbũla pa uswe ba ngulilo iyi ukutwála u Bwêlu bwa Nongwainunu ubu ku bafwe, ikĩsu iki kikupĩnyígwa, kyalwĩho. Kyala ikulambalika unsigo pa une na ugwe. Aheli kwa uswe linga abiputafifwani bikufwa kisita kumanya. O, abêne bātwele ukubala, ukusimba, ni mbalilo, kangi utukalatasi utunãndi twabwĩpũti, kangi abêne batẽndike nakimo ikinywãmũpo ukukĩnda ikipãmba kya basama-bwĩpũti. Une ngusanusya i Nongwainunu! I Nongwainunu yikaya Lisyu lyene. Pauli âyobĩle lũlo. Pauli âyobĩle, “I Nongwainunu yikãlisĩle kwa uswe ukwisila mu Lisyu lyêne mma, lõli i Lisyu lila lyãtẽndekígwe ukubonekela.” Akabalilo kako i Lisyu, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, lyo. . . I Lisyu libyãlígwe mu ndumbula iyi yili na Mbepo Mwikemo nu kutwála iki i Lisyu likuyoba Ilyêne likubõmbâga. Kangi i Lisyu libagile ukumanya-ngâni aminogono ga ndumbula! Lwimiko! O, mwe! O! Unketela-ngâni gwa minogono ni finyonyo fwa ndumbula, i Lisyu likubomba.

220 Lukubũka ukufuma nkanwa Kâke, u lũbo ulũgi ulwa lwẽmbe-kubili, ukusumusya abĩputafifwãni. Ikindukimo

kikufimbilisigwa ukuboneka limo mwa masiku aga. Ena! I Lisyu lya Kyala, i Ngamu Yake yaali Lisyu lya Kyala, i Lisyu lipeligwe ukuboneka. Kêta, Yeso äyobîle, “Bûka nkîsu kyôsa,” Mariko 16, Uluponio Lwâke ulwabumalikisyo ku kipānga bo Umwene akāli ukugomokela ukwisetula Mwene mu ngulilo ya kipanga. Umwēne ātumîle i Kipanga, “Bûka nkîsu kyôsa nu kulûmbilîla i Nongwainunu ku kipeligwa kilikyôsa.” Fiki? Ukulumbilila i Nongwainunu. Mariko 16, “Lumbilila i Nongwainunu ku kipeligwa kilikyosa.” Ngimba ikyo kyo fiki? Mmasyu agangi, “ukunāngîsya a maka ga Mbepo Mwikemo,” kyafimbilisigwaga ukuya.

²²¹ Lilino kêtésya, “ku kilikyosa . . .” Komma itolo ukumanyisya i Lisyu; Umwene akāyobilémo siku, “Buka kamanyisye i Lisyu.” Umwene alinkuti, “Buka kalumbilile i Nongwainunu.” Komma ukumanyisya i Lisyu, ukulumbilila i Nongwainunu. “Kangi ifimanyilo ifi fisakukongaga abene aba bikwitika Inongwainunu iyi; mu Ngamu Yangu abene bisakusatisyaga imisyetano, abene bisakuyobaga ni ndimi imbya, linga abēne bikupimba iliyoka pamo ukunwa ikindu ikyakufwanakyo ikyēne kitisa kubafulasyaga abēne; linga abene bikubika amaboko pa babine, abene bisakubumbulukaga.”

²²² “Kangi abene balinkubuka pānja,” lilinkuyoba i Lisimbo, “ukulumbilila kulikosa; u Ntwa ikubomba na bēne, ukusisimikisya i Lisyu ni fimanyilo fikukonga.” Iyo yo Nongwainunu, i Nongwainunu pa bubonesyo.

²²³ Ifimanyilo ifi fisakukongaga balinga? Ku bumalikisyo bwa kisu, ku ngulilo yiliyosa. Kalipo kala akanini abandu-banandi kakwîsa ukusuluka ukukîndāmo, kakukolelela u Bwêlu bula. Yo nongwa Yeso äyobîle, “Ulutende mma, katimo kanini, ubwene bo bununu bwa Tāta gwinu ukubapa umwe i Kitangalala.” Akatimo akanini; a bāndu-banāndi bwîla, komma a bāndu-bîngi.

²²⁴ Umma ndaga, lilino ikyākwardîsya kimokyēne ikyākongelelāpo. Kangi uswe twālyēgîle ilinandi lya 20, polelo lilino unko uswe tukéte apa pa linandi ili apa. Lilino ilya 16:

Kangi umwene ālinasyo nkiboko kyāke ikîlilo indondwa ihano-na-ibili: . . .

²²⁵ Lilino unko uswe twēge i . . .kangi i . . .ifisyo Fyāke:

. . .ukufuma ku kanwa kāke kukubûka u lûbo ulupyāsye ulwembe-kubili: kangi ifisyo fyāke fyāli ngati lisuba likumulika mu maka gāke.

²²⁶ Linga umwe mukusanukila ku . . .unko uswe tukéte, Matai 17. Unko uswe itolo tukyāge ikyēne papapa apa akabalilo kako uswe tuli pa kyēne; polelo uswe tukukilania itolo ikyene ukukîndāpo, kangi bingi ba bandu bala aba bikukyega ikyene, ukwitikisya . . .pamo ukusimba ikyene pási, uswe itolo twisa kuleka abēne ukubala ikyēne ukuti uswe twisa kumanya.

227 Matai 17, mōsa kanunu:

. . . ukufuma pa masiku ntāndātu Yeso ikwega Peteri, Yakōbo, na Yōhāni . . . mu kyamba ikyapamwanya fiyo,

Kangi alinkwāndūka pankyēni pa bēne: kangi ikisyo kyāke nalōli kilinkumulika ngati lisuba, kangi u mwēnda gwāke gwāli mwēlu bo bwēlu.

228 Umwēne ālyānduligwe. Ngimba Umwēne ābōmbīle fiki? Akīsēnie Mwēne mu lwāndūko, ukukilania mu lisiku Lyāke ilya kwīsa. Lilino kētēsya, itolo isala ināndi pabutasi bwa iki, Yeso ātēndīke ikyākwāndisya iki kunyuma kuno mu ntu unkōnge, “Naloliloli une nguyoba kwa umwe, ukuti bamo bikwīma apa . . .” Balinga bamenye iki une nguyobaga? “Bamo bimile apa batisa kufwa, komma ukufwa, mpaka abene bikumbona u Mwanundumiana gwa mundu ikwisa mu Lwīmīko.” Ngimba uko kutalusya? Kangi Umwene ālyēgile Peteri, Yakōbo, na Yōhāni, abakēti batatu, pāongwa yakuti mu Lwītīkāno Ulukūlu kilikyosa, ilinini ilisyu lililyosa, lyabatikigwe na baketi batatu, nu kubegela abene pamwanya pa kyamba.

229 Kētēsya iki kyālisīle ikyākwānda. O, une itolo ngabagila ukwima apa, une itolo ngufimbilisigwa ukutwala iki. Kēta! Ngimba ikindu kyākwānda kyo fiki abēne bākētīle? Abēne balinkwēga Yeso pamwanya pa kyāmba . . . pamo Umwēne alinkubatwāla abēne mmwanya, kangi Umwēne āsanusigwe pankyēni pa bēne, ukwāndūka. Imyenda gyake gilinkumulika bo lisuba pakati pa maka gāke, kangi pala palinkuboneka ku Mwēne Mōse na Eliya. Ngimba bo bubumbe buki u Mwanundumiana gwa mundu bikwingilamo lilino? Kangi ikyākwānda, kwisa kubonekaga, kwisakuyaga Mōse na Eliya.

230 Lilino, kētēsya, bo Yeso akāli ukugomokela ku kīsu . . . Lilino, iki kyo kili panini pankyēni pa kabalilo, loli u Mbepo gwa Eliya isakugomokela ku kisu nu kusanusya indumbula sya bana ukugomokela kwa tata. Ili Bangeli lyāyobile lulalula. Yeso ālimbwene umwene apa, abatumigwa balinkumbona umwene apa, ulubātiko lwa kwisa kwa Mwanundumiana gwa mundu imikigwe. Umwene abagisenie ukuya mwimikigwe kangi ukugomokela. Ikindu kyakwanda, bo abene bakāli ukumbona Umwene, kyāli fiki? Eliya. Polelo fiki? Mōse; Israeli ukugomokela kula, abakyūnga-lulagilo. Kangi polelo u Mwanundumiana ugwalwimiko gwa mundu. Aleluya! Ngimba umwe muketile ulubātiko lwa kwisa Kwake? U Mbepo gwa Eliya, pamo unketi gwa ngulilo yabumalikisyo. Muketile, ukwisa mmaka ukwibonesya Umwene.

231 Polelo a baYuda amaelifu mia-yumo-na-malongo-manana-bana ukubūngania pa Kyāmba Sinai, kūko Israeli isile ukuya kikolo kyene; ikikolo ikikūlu ukukīnda nkīsu, indēmbēla iyaiyolo ukukīnda-syōsa nkīsu kyōsa; bali ni kīsu kyabo bene, indembela yabo bene, ababwite babo bene, ihela yabo

bene, na filifyosa ifingi. Abēne bo yumo mwa benekaya ba lwitikisanio lwa fisu panongwa yakuti abēne bo kīsu. Yeso āyobile abēne balinga tagigwángāmo siku pānja mpaka fyōsa ifingi fyāfwanikisigwe.

²³² I kyākubutitu kya mūmo i kipāmbō kila ikya baYuda, bafwīmigwe kulikōsa, nu kukagigwa, ukubopesigwa nu kusopigwa pānja, ngati i Kipānga ukusuluka ukukīndāmo mu ngulilo isi sya bupikigwe, kangi pōpe Yeso alinkuti, “Akabalilo kako ugwe kukēta ikipiki kya māfilu kikusōsya panja utumesya twāke, ikisu kila ukugomokela ukuya kisu kangi, akabalilo kali kifuki, kōpe ku kifigo. Naloliloli une nguyoba kwa umwe, Ingulilo iyi yitikukinda mpaka ifindu fyosa ifi fisakufwanikisigwa.” Ikimela iki . . . Abāndu aba batisa kufwa mma. Hitler āgelile ukubagoga abēne, Mussolini āgelile ukubagoga abēne, Stalin āgelile ukubagoga abēne, aligwēsa uyūngi, lōli abēne batisa kuyamo siku kasolo kamo, pamo ukusōsigwāmo ukufuma ku kīsu, abēne bisakuyaga bāndu kangi kikolo kīmīle pala. Ameni!

²³³ Pala ikwisaga Mōse na Eliya. O! Ngusubila umwe mukupilikisya ikylene.

²³⁴ Umma ndaga, “Ilisuba likumulika mmaka gake,” Ikisyo Kyake, asanwike, āndwike. Lilino ikindu ikingi, mu Busetuli 21:23, linga umwe mukulōnda ukusimba ikyēne pāsi. Mu Yerusalemu Umpya, 21:23, Umwene yo Kang’osi uyu ali m’Kaya, ulu lo Lumuli ulu lulimo, lukumulika; kabuno abēne batikufumbwa nabumo ubwēlu mu Kaya kala, ilisuba litisa kupānda mu kēne, panongwa yakuti u Kang’osi uyu yo ali pakati pa Kāya isakuyaga Lumuli lula. Kangi ifikolo ifi fipokigwe fisakukwenda mu Lumuli lwa Kang’osi! Ameni! Umwene yo Lumuli lwa Kang’osi. O, ngimba umwe mukasangaluka pa ikyo?

²³⁵ Kyene ikyo mma, loli Umwene yope, mu kwisa (Yōhāni alimbwene Umwene mu lisiku lya Ntwa), i Lisuba lya bugolofu. Unko uswe tubūke kwa Malaki. Malaki, unsololi ugwabumalikisyo ugwa Lwitikano Ulukūlu. Malaki, untu gwa 4.

²³⁶ Ndi na kapango akanini ukuyoba isya nkasi gwangu umpala itugesye kunyuma kula. Une nālimpēle umwēne akabalilo akamagengelema bo uswe tukāli ukwēgāna, une ngelile ukuyēngelelāpo kuli ikyēne ukufuma pāpo uswe twālyēgēne. Kangi une ngāmenye kali une nālonidaga ukwega kangi pamo mma, kangi polelo umwene ābongotwike mosa. Kangi une nīnogonāga umwēne āli ndīndwāna ununu fīyo nukuti itolo ukundeka abūkēge, unko yumo unyāmbāla unnunu amwēge umwēne uyu ābagile ukumpākīsyā umwēne. Kangi une ndinkwinogona une ngafwanapo pa kyene; kangi une ngaya’mma, panongwa ya kisa kyake, mulimosa. Popāpo umwēne ālepuligwe mōsa kangi akāmēnye ikyakubōmba. Iki

kyāli fyīnja ifi fikīndīle, kifuki ifyīnja malongo mabili ifi fikīndīle. Umwene alinkuswanyuligwa fiyo mosa, umwene alinkwanda ukukúta pamusi na pakilo. Kangi une nagelaga ukwīlepulāko ukufuma ku mwene, komma panongwa yakuti une ngalinganile umwene, kabuno une ngalondaga ukutaga akabalilo kake; panongwa yakuti, ndeke umwene ammwagege umundu yumo, unnunu fiyo, panongwa yakuti umwene yo ndindwana nnunu fiyo itolo ukulekesya ukubuka bo lula, kangi une nege. . . ukubuka itolo nu mwene ni findu bo ifyo. Kangi une—une ndinkwinogona umwene alinganile une, kangi une nāmēnye une nālinganile umwene. Popāpo polelo une ndinkwīnogóna, “Mulimosa, une itolo ngugelága uku. . . Une ngwāngalāga na yumo u ndindwana uyungi nukubūka panja, nu kumpela umwēne ipilikēge mbubibi na une.” Une nāli kifuki ukuti nālingogīle umwēne, une nākibēngīle ikyēne nalōli mbubibi ukufuma apo; umwēne āfikile lōsa abongotwike mōsa. Une nālimbulīle umwene, une ndinkuti, “Ugwe uli nnunu fiyo ndindwana, une—une ndikulonda ukwega akabalilo kāko bo ulo.”

²³⁷ Kangi umwene alinkuti, “Loli une—une itolo nguganile *ugwe*, Bill, kangi ikyo kyo kyene kimo iki une mbagile ukungana.” Alinkuti, “Une—une akabalilo kosa nākuganile *ugwe*.”

Une ndinkuti, “Une—une ngupalisya ikyo. Loli,” une ndinkuti, “*ugwe* umenye,” une ndinkuti, “Une ne gwapamwene.” Une ndinkuti, “Une ne—une ne itolo ngwitugasyaga ngati gwapamwene. Muketile, une—une ndikuyaga pakwega na panandi mma.”

²³⁸ Kangi umwene ālitugesye fiyo pa kyene, umwe mumenye, umwinitu unnini undondo. Kangi umwene ābukīle panja ku—ku kitēmbē. Kangi umwene alinkufika panja pala, kangi umwene alinkuya pa mafundo gake, kangi umwene alinkuti, “Ntwa, une ngamanya isyakubomba. Une—une ndikulonda ukufūya Ugwe, kangi pope une nunganile Bill, kangi une ngamanya isyakubomba. Ntwa, ngimba Ugwe kumbaga une panandi itolo akapatu ka busūbisi? Ngimba Ugwe kundulaga itolo une panandi? Une ngākusūmilēmo siku Ugwe iki pabutasi mbūmi bwāngu, Ntwa, kangi une ngusūbīla une ndisakukulālusya Ugwe kangi mma,” umwene alinkuti, “loli linga Ugwe kundulaga itolo une, kangi unko une nigule i Bangeli ili, kangi Ugwe umbeo une i Lisimbo. Une mbilike abandu bikuyoba Ugwe ubombile ikyo.” Kangi akabalilo kako umwene āligwīle ikyene, ikyēne āli Malaki 4:

*Kéta, Une ngukupa kwa. . . pamo ngutuma kwa ugwe
Eliya unsololi bo likīsa lila—lila ilisiku ilisisya ilya
NTWA:*

²³⁹ Umwene alinkuti, “Une ndinkusumuka ukufuma kula itolo

ukuya mwikutisiŕgwe kanunu ukuti uswe tukuyaga pakwegana bo kalikosa.” Muketile?

Namanga, kēta, i lisiku likwīsa, ili līsa kupyā bo yi ng’ānjo; kangi bōsa a bākūwītūfyā, ena, . . . bōsa abēne aba bikubōmba mbubībi, bisa kuyaga fisinga: kangi i lisiku likwīsa ili līsa kubōkya abēne mōsa, ikuti u NTWA gwa filūndilo, kangi ilyēne lisa kuleka abēne nagumo unsisi pamo ulusāmba.

Lōli kwa umwe mwe mukutula i ngamu yāngu. . . i Lisibu (L-i-s-u-b-a) Lisuba lya bugolofu lisa kupānda nu bubūmbulusyo mu mapiko gāke; . . .

240 “Iisuba likumulika m’ maka gake.” O! A maka ga Mwanundumiana gwa Kyala gikumulika nkati mmyitu ikilo iki. Īmile pakati pa fikolekela-kāndūlo fihano-na-fibili ifyasahabu mu Bwāke ubundu bwapahano-na-bubili apa ngati ndōngi. Bomūmo Yumo uyu akubilwe nu kufwa kuli uswe, kangi ālyēgile ubulongi Bwamwakyala pa Mwēne, kangi akanyāngile ikifinyilo-bwālwa, u bukalale bwa Kyala. Ku ntulwanongwa Umwene yo mbuguyo inyali, kwa ugwe moyo unholobondoke pa nyanja ya bumi. Kangi ku Kipānga, u Mpoki unyāfu, kingimisigwe mu butūsyō, nu kupilika akasoko akatotofuke bo ugwe gulāmbalēle kangi kutūsyā mbupelelēsye gwīkutisiŕgwe mwa Kristi. Ko kabalilo nki! Ukumulika pa uswe nu kwisa Kwake kulungwīle, “Ulutende mma, Une ne Umwene uyu āli, uyu ali, kangi ikwisaga. Une ne Mwenemaka, palubafu lwa Une akayapo nayumo. Une ndi fyosa-fibili Alfa na Omega, kangi une nisakupa kwa umwēne yūyo yo mūmilwe ukufuma mu nyībuko sya mīsi ga Būmi mwaitolo.” O, lo lufingo luki kangi lo lubōmbelo-lwa-lugano nki ikyene kili! Kangi u Kang’osi pakati pa Kāya aka katikulondigwa ubwelu nabumo, kangi Umweene yo Lisuba lya bugolofu nu lubumbulusyo mmapiko Gaake.

Umwene yo Kigala kya Kikoga, u Lutondwa
 Ulumulika kangia Lwāndubunju,
 Umwēne yo nnunu-fīyo gwa maelifu kalongo
 ku moyo gwāngu;
 Mu busulumanie Umwēne yo busūbisi, mu
 lutamio Umwēne yo bwīgémekēsyo bwāngu,
 Umwēne ikumbula une ulupāsyo lulilōsa pa
 Mwēne ukubūngulūsya.
 Aleluya!
 Umwene yo Kigala kya Kikoga, u Lutondwa
 lwa Ulumlike kangi Lwandubunju,
 Umwēne yo nnunu-fīyo gwa maelifu kalongo
 ku moyo gwāngu;

241 Ena, nkulumba! O, lula ulukulumba u Lutōndwa Lwakulubunju bo ulwēne lukupānda ukumulika, lukufumusya i lisiku likwīsapo, ukusopa ilyene, ikuyoba, “Iisiku litendekisye

ukupānda, u Mwanundumiana ikwisa kifuki,” kangi Umwene ikwikwabila Mwene ukufuma ku nyuma sya ndondwa syosa isingi (O, mwe.) nu bubumbulusyo mmapiko Gāke.

²⁴² Lilino ukugomokela ku ndumi yītu. Kangi uswe tukwigala lilino, ukwitendekesyela kuli kilabo nkilo, panongwa yakuti akabalilo ka sinda-gwa-sinda mpaka isala ya buhano-na-buna, uswe tutikulōnda ukukyūnga aligwesa akabalilo katali fiyo, itolo ukuti uswe tubagīle ukuya apa.

²⁴³ Umma ndaga, i Lisuba lya bugolofu nu bubūmbulusyo mu mapiko Gāke. Lilino ifisyo Fyāke. Umwēne āli ndongi, pamo ikindu ikingi ukunangisya ukuti umwene āli kula mu lisiku lya Ntwa. Ugwe kwitika ikyo? Umwene aabukile ukukilania mu lisiku lya Ntwa nukumbona u Ntwa ukuya ndongi; komma ukuya mputi, komma ukuya mwalafyale, loli ukuya ndongi. Umwene yo Ndongi. Ngimba umwe mutikwitika ikyo? Bangeli likuyoba ukuti Umwene yo Ndongi. Kangi apa Umwene afwele fyosa bo Ndongi, ukunangisya iki Umwene aabombile; iki Umwene āli: iki Umwene āli ku ntulwanongwa, iki Umwene āli ku Nkristi. Kangi apa Umwene ikwima lilino ni Lisyu-lya-pakanwa lya mīsi mīngi, kangi ikisyo Kyake kyaliti bo lisuba likumulika mmaka gake.

²⁴⁴ Lilino ifyakukōnga, ilinandi lya 16. “Kangi . . .” Umma, une ngusuma uluhobokelo lwinu, iliyene lyo linandi lya 17:

Kangi akabalilo kako une nalimbwene umwene, une ndinkugwa ku njayo syake ngati mfwāno.

²⁴⁵ Mwe! U nsololi akābagīle ukwikasya kangi mma, ukukēta i mboniboni bo yila. Umwēne itolo—Umwēne itolo āsulwile amaka gāke, kangi umwēne āgwīle palapala pāsi ku njayo Syāke ngati mfwāno. Lilino kētēsya:

Kangi umwēne alinkubīka ikiboko kyāke pa une, ikuyoba kwa une, Ulutende mma; une ne gwākwānda kangi gwabumalikisyo:

²⁴⁶ O, mwe! Komma unsololi, Kyala! “Une ne gwākwānda kangi gwabumalikisyo. Une ne gwākwānda gwa Busetuli, u gwabumalikisyo gwa Busetuli. Une ne Umwēne uyu āli, Une ne Umwēne uyu ali, Une ne Umwēne uyu isakwisa.” Unko uswe tukēte:

Une ne . . . Une . . .

Kangi umwēne alinkubīka ikiboko kyāke pa une, ikuyoba kwa une, Ulutende mma; Une ne gwākwānda kangi gwabumalikisyo:

Une ne umwēne uyu mūmi, kangi nāfwīle; kangi, kēta, une ndi mūmi kuli bwilanabwila, (Lululu lilino. Kangi polelo umwene alinkulalata:) Amen; kangi ndi ni fungulilo sya gehena kangi . . . ubufwe.

247 Lilino, komma ukuya nulutende. Nongwa ya fiki uswe tukutīla? Nongwa ya fiki i Kipanga kikutoligwa ukukyunga i Kyāke. . . ukwinogona isya Lisyu Lyāke? Unko uswe twīme apa itolo ku miniti yimo, panongwa yakuti uswe tukwigala. Nongwa ya fiki i Kipanga iki nasiku kikutīla? Kyo fiki Umwene afingilēmo siku iki Umwēne akabonesya pankyeni pa uswe? Nongwa yafiki ugwe gwābagile ukutīla ulufūndo pamo u ikyakufuma-apa? “Ukutīla mma! Une ne Umwēne uyu āli, Umwēne uyu ali, kangi isakwīsa. Une ne gwākwānda kangi gwabumalikisyo. Une ndi ni fungulilo sya gehena nu bufwe papapa apa.” Fiki? “Une mbokile kangi mbonjwile fyosa-fībili u gehena nu bufwe (Ikyo kyo fyōsa-fībili ilipūmba ni lishēto; ubufwe bwēne, ilisyēto lyēne.) kuli ugwe. Une mbonjwile fyosa. Une nguponjola u gehena, bufwe, lipumba.” Akabalilo kāko Umwēne āli pa kīsu, Umwēne āli yu mwēne unkulu- . . .

248 Abanyambala bingi bālyāndile panja ukupōnjōla. Ngimba umwe mumenye ikyo? Napoleon alinkubūka panja ukupōnjola i kīsu, kangi umwēne ābōmbīle ku bukusi bwa malongo-matatu-na-fitatu. Pa bukusi bwa kalongo-na-fihano-na-fībili mpaka malongo-mabili-na-fihano, Napoleon āli nkānīsyā-bēngabwālwa, umwēne akālītike na mu kunwa pamo kalikōsa. Umwēne ābūkīle ku France. Umwēne akāli nnyāmbāla gwa kiFrenchi, umwēne āfumīle ku lusūngo lumo, umwēne ābūkīle ukukilania kula ukwakupyanikisania na France panongwa yakuti umwēne akakiganile ikyēne, akalinganile France. Lōli umwēne āpōnjoligwe. Kangi umwēne ābūkīle panja kangi umwēne āpōnjwile France, kangi umwēne ālyēgīle bala abanyāmbala ba kiFrenchi kangi āpōnjwile ikīsu-kya-pāsi. Kangi pa bukusi bwa malongo-matatu-na-fitatu umwene alinkwitugasya pāsi nukukūta panongwa yakuti akālīko nayumo uyungi ugwakuponjola, kangi umwene āfwīle u kinwelwa. Mponjologwe, umweene akaabagile nukwiponjola mweene. Muketile? Kangi polelo umweene aalyagene na waterloo gwake ku Waterloo, umweene aalyagene nu bumalikisyo bwaake ku Waterloo. Une mfumile pakuya pānja kula kangi ngētīle ifikūlu ifyaiyolo ifimanyilo fya fikumbusyo ni findu panja pala, akabalilo kāko uswe twāli nkīsu kila. Lilino, uswe tukwēga u mpōnjōli yula, umwēne ālyāndīle ngati nnyāmbāla unkeke kangi umwēne ālyēgīle ulubafu ulusōbi ukupōnjōla, kangi umwēne āfwīle, kikosya-soni yumo.

249 Loli aalipo uyungi u Nnyambala unkeke ikwisa nkisu akabalilo kamo. Umwene āfwīle pa malongo-matatu-na-fitatu kangi Umwene āponjwile kilikyosa iki kyābagile ukupōnjolīgwa. Akabalilo kako Umwene aali pa kisu kya pasi Umwene aaponjwile ifinyonywo, ulwītūfyo, Umwene aaponjwile ububine, Umwene aaponjwile imisyetano. Akabalilo kako Umwene āfwīle, Umwene aaponjwile ubufwe. Akabalilo kako Umwene āsyūkīle, Umwene aaponjwile gehena. Umwēne

ābūkile kula nkati nu kupōnjōla kilikyōsa iki kyāli kyākulwāna nu luko lwa mūndu, ikyēne kyābūkile mu kifinyilo-kya-bwālwa kya Kyala kangī alinkukanyanga ikyēne pāsī nu kupōnjōla ubufwe, gehena, lipūmba, bubine, inyīho, kilikyōsa ikīngi, nu kupōnjōla ikyēne kyōsa, kangī alinkusyūka pa lisiku lyabutatu nu kupōnjōla fyōsa ifyakusyūngutila mmwanya, nukutumula ulubēfu lula pakati pa Kyala nu mundu, nukulūngisania ku Mwanya na pāsī palikimo. Lwimiko! O, mwe! Whuu!

²⁵⁰ Pala ikwima u Mponjoli Gwamaka ukufuma pāpo Umwene ālepulénie ikikīngō pabili, pala Umwene alipo. Ali ni fungulilo sya fyosa-fibili u bufwe na gehena situlikigwe pa lubafu Lwangu, “Komma ukutila.” Alinkulambalika ikiboko Kyake ikililo (a maka Gake) pa mwene, nu kunfyusya umwene mmaka ga kiboko Kyake ikililo, alinkuti, “Komma ukutila, Une ne Umwēne uyu āli, kangī Umwēne uyu ali, kangī isakwīsa. Une ne gwākwānda kangī gwabumalikisyo. Une ne Umweene uyu aali nu bumi, kangī aafwile, kangī ndi mumi kangī kwa bwilanabwila. Ameni!” O!

Oko! Kēta u Mpōnjōli Gwāmaka,
Oko! Kēta Umwēne mbubonekelo
ubwapabwelu,
Pala ikwima, u Mponjoli Gwamaka,
Pakuti Umwēne ātāfulénie ikikīngō pabili.

²⁵¹ Ameni! Tumula ikipingo kilikyosa ukufuma ku bandu, ukuti abene babagile ukulūngisigwa bo mu ngunda gwa Edeni. Lilino, nnyambala . . . Une nayaga pakupīta ikyene, loli une nguyobaga ikyene. Unnyambala yo gwamakagosa. Umwe mutikwitika ikyo, loli umwene ali. U mūndu lōsa umwilāmbike kwa Kyala yo gwamakagosa. Ngimba Umwēne akāyobile, mwa Mariko 11:22, “Kilikyosa iki ugwe kuyoba, kangī utikwilamwa mu ndumbula yako, ikyene kisakubonekaga. Ugwe ubagile ukuya nakyo iki ugwe uyobile?”

²⁵² Ngimba fyo fiki fikuboneka akabalilo kāko ifyenemaka fibili fikwāgāna? Akabalilo kako Kyala nu mundu bikwisa palikimo, ifyenemaka fibili, ikindikimo kikufimbilisigwa ukusenyendeka. Kimo- . . . Kilikyosa iki ugwe ubagile ukuyoba na maka ga bwenemaka bula ubwamaka bwa Kyala, umenye ukuti Umwene aafingile ikyene, kangī Umwene ayobile ikyene mu Lisyu Lyake, ikyene kikupela a maka aga gikusōka panja pala nukutwala ifindu ukuti fibonekege, ifindu ifi fikaya mma, ikyēne kikupela, ifyēne fifwanega ngati ifyēne fili, panongwa yakuti ifyenemaka fibili fyāgēne. Pala Umwene ikwima! O, ngimba Umwēne akaya nswigisye!

²⁵³ Unko uswe tukete linga uswe tuli nafyo ifindu fimo ifinunupo. Ilinandi lya 18, lilino amanandi ga 19. Yōhāni; ngimba fiki fyabonike akabalilo kako umwene aketege ikisyo Kyake? I kyākukōnga? Umwēne alinkugwa ku njayo Syāke; umwēne

itolo akābagīle ukwīma kangi mma, ubūmi bwāke bwa būndu bwāfipigwe mōsa, umwēne itolo akābagīle ukubōmba ikyēne. Umwene āli Mponjoli, Umwene ātalīle āponjwile.

254 Lilino Umwēne ikupa ubulagili, kangi polelo uswe tukwānda ukumalisya untu, ilinandi lya 19 ili:

*Simba ifindu ifi ugwe ufibwene, kangi ifindu ifi fili,
kangi ifindu ifi fisakuyaga ukufuma apa;*

255 Uswe twālyēgīle ilinandi lya 20:

*I kyakubutitu ikya ndondwa sihano-na-sibili isi ugwe
gwākibwene mu i kiboko ikililo, . . . fyo fikolekelo
fyākandulo ifya golidi. Indondwa ihano-na-ibili syo
bāndūmi bahano-na-babili ba fipanga fihano-na-fibili:
kangi i fikolekelo-fya-nyāle fihano-na-fibili ifi ugwe
gwāfibwene fyo fipanga fihano-na-fibili.*

256 O! Ikyene kikwēg’umuyi, mwinangu. Muketile Umwene imile pala pamwanya . . . ikyapamwanya kya Bwakyala Bwāke. Umwēne yo Ndongi, u Mpūti, u Mwalafyāle, i Ngwāsi, u Kang’osi, i Ngalamu, u Alfa, u Omega, u Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo; Umwēne yūyo āli, uyu ali, kangi isakwīsāga. Ukukanyanga lōsa ikikanyilo-bwāla kya bugāsi bwa Kyala, kangi āhobwīsyē filifyōsa, mpaka Kyala (Alinkuti pa kipingika.), akabalilo kako Umwene aasyukile (Umwene alinkuti, “Ikyene kimalisigwe.”), kyālinkyēlīle Kyala *fiyo*, mpaka u Mbepo uyu ālindekīle Umwene ukugomokela pa lubunju lwa Pāsa nukunsala Umwēne nu kunsyusya Umwene kangi kuli u bwītikīsīgwe bwitu.

257 Pala Yōhāni aketelaga mmwanya kangi alinkuketa Umwene imile pala ni njayo sya mkuba, ifisige ngati ndapi sya moto sikubopa ukubuka nu kwīsa ukukīndāmo-mōsa mu kīsu. Danieli ālimbwēne Umwēne ifyīnja bamia bahano-na-babili bo kikāli ikyo, mbuyo bulabula, u luko lulalula, u nnyāmbāla yulayula imile pala, u Gwaiyolo gwa masiku, kangi yumo ngati Mwanundumiana gwa mūndu uyu ālilūngīsēnie mula nu Mwēne, kangi ubulōngi bōsa bwābīkīgwe ku Mwēne, imile pa Bulongi bwa Kikota Kyelu.

258 Ukukēta ifindu ifi, lo luko luki ulwa bāndu ulu uswe tukufimbilisīgwa ukuya, binangu? Kyala abasaye umwe lo lwīpūto lwāngu. Muketile? Ngimba ugwe unganile Umwene? Ngimba ugwe kwitika Umwene? Ngimba ugwe ungimisyē umoyo gwako mwa Umwene?

259 Unko uswe twinamisye imitu gyitu itolo pakabalilo.

260 Itolo mwakimyemye kangi nubutōfu, bo uswe tukwīmba mwakimyemye, une *Ngimīsyē u Moyo Gwāngu Mu Buyo Bwa Butūsyō*, “Une ndisakupilikamo siku sila imbuguyo isyakunjefwela ukutuma umoyo gwangu panja, loli Ilyene

lisakuyoba ulutengano ulunyafu ku moyo gwangu.”
Mwakimyeme lilino, nulugindiko, aligwesa.

Une ngimīsyē u moyo gwāngu mu buyo bwa
butūsyō,

Une nisakwēlēla u sūmbi unkali kangī mma;
Umbelo gubagīle ukupyāgīla u bupene,
ubwambelo ubusolofu,

Mwa Yeso une mbonēsīgwe bwīla.

Une ngimīsyē u moyo gwāngu mu buyo bwa
butūsyō,

Une nisakwēlēla u sūmbi unkali kangī mma;
Umbelo gubagīle ukupyāgīla u bupene,
ubwambelo ubusolofu,

Mwa Yeso une mbonēsīgwe bwīla.

Mulika pa une, (unko i Muli sya Lwīmiko,
Ntwa,) Ntwa, mulika pa une,

Unko u Lumuli ukufuma ku nyumba ya
Lumulike lumulike pa une;

O, mulika pa une, Ntwa, mulika pa une,

Unko uswe tufyūsye amaboko gītu ku Mwēne.

Unko u Lumuli ukufuma ku nyumba ya
Lumuli lumulike pa une.

Ukuya bo yu Yeso, (Ena, Ntwa.) ukuya bo yu
Yeso,

Pa kisu une ngulonda ukuya bo Umwene;
Injila yosa ya bumi ukufuma ku kisu ukubuka
ku Lwimiko,

Une ngusuma itolo ukuya bo Umwene.

. . . O Mpoki nswīgīsyē,

Pa kisu une ngulonda ukuya bo Umwene;

Injila yosa ya bumi ukufuma ku kisu ukubuka
ku Lwimiko,

²⁶¹ Ngimba ugwe kulonda ukuya nu Bumi Bwake bukwitugala
mwa ugwe, bukundalika Ukuyapo Kwake? Linga ugwe ubagīle,
kangī ugwe ukāli ukaya nakyō ikyene, ngimba ugwe ubagile
ukwima kuli u lwiputo? aba bikulonda ukukumbukiligwa
ndwiputo. Kyala akusaye ugwe.

Ukufuma ku kibaga kya Betelehemu . . .

Itolo syāla bwīmīlīle lilino, itolo syāla.

. . . alinkwīsa pānja u Nhēsya, (Ugwe
kwisakuyaga nhesya ku kisu.)

Pa kisu une ngulonda ukuya bo Umwēne;

Injila yosa ya bumi ukufuma ku kisu ukubuka
ku Lwīmiko,

Une ngusuma itolo ukuya bo Umwene.

Itolo ukuya bo yu Yeso, ukuya bo yu Yeso, (Ikyo kyo kinyonywo kyangu.)

Pa kisu une ngulonda itolo ukuya bo Umwene; Injila yosa ya bumi ukufuma ku kisu ukubuka ku Lwimiko,

Une ngusuma itolo ukuya bo Umwene.

. . . gwapasi, gwakwiyiŷya kangi gwapasi.

²⁶² Lilino, Tata Gwakumwanya, bimile pa malundi gabo balipo bingi aba bikulonda ukwambilila Ugwe. Abene bakatele isya uku ukukūla ukusyungutila, kisita kumanya kūko abene bikubūka, panja pa liyiga lya būmi; nu kumanya lumo bo bukāli ubwēlu-bwa-lisiku i ndumbula yisa kwīma ukulindimuka, polelo i mbuguyo ingulumba, ubusatuko-bwa-misi, pankyeni pabo, umoyo unkūle. Abene bāli bo bēne, abene bāli bo kīsu, lōli abene bikulōnda ukuya bo Ugwe lilino, Ntwa. Bambilila abene mu Kitangalala Kyako, abene bo Bako, Tata, panongwa yakuti Ugwe umanye indumbula syabo ni fundo sya ndumbula syabo. Kangi Ugwe usimbile ikyene, kangi ulinkuyoba ikyene ni milomo Gyako gyene, “Umwene uyu ikupilika a Masyu Gangu, kangi isakwitikaga pa Mwene uyu ālindūmile Une, ali nu Bumi Bwāsyēpwa.” Ugwe nugwe gwāyobile, Ntwa, “Nsayigwa yo umwene uyu ikubala kangi umwene uyu ikupilika a masyu ga busololi bwa Buku uyu, kabuno akabalilo kali kifuki.” Abene bikusyāgānia ukuti akabalilo kali kifuki. Abene bakabagīla ukukīndilila ukukūla kangi mma, Ntwa. Sopa pānja ulugoye lwabūmi, kwaba abene ukwīngila mwa Gwīmwēne, Ntwa. Balisōka abene pānja ukufuma ikilo iki, bikundalisya u Lumuli lwa Yeso Kristi. Une ngubabika abene kwa Ugwe, Tata Kyala, mu Ngamu ya Yeso Kristi. Abene bali kōnga nulwīyīsyo u Ntwa mu lōsyo kuno ku kipānga; ukufwāla Mbepo Mwikemo mbumi bwabo ukuti abene babagile ukuya bo yu Yeso amasiku gābu gosa aga gasyele. Uswe tukusuma ikyene mu Ngamu Yake.

Itolo ukuya bo yu Yeso, ukuya bo yu . . .

²⁶³ Mwe bamo ba umwe mwesa mwimile kifuki pamo mwitugesye kifuki na bandu bala, abo bo Bakristi, fikilaga kula nu kukolelela ikiboko kyabo nu kuponia ikiboko kyabo. Bika ikiboko kyako pa bene, “Ntufye Kyala panongwa ya moyo gwako.” Ifigemo fyitū fyō fyususigwe kuno na bana ni findu, uswe tukabagila ukubatwala abene pamwanya apa.

. . . ukukinda injila ya bumi yosa ukufuma ku kisu ukubuka ku Lwimiko,

Une ngusuma itolo ukuya bo Umwene.

Mulika pa une, o, mulika pa une,

O, unko u Lumuli ukufuma ku nyumba ya Lumuli, lumulike pa une;

O, mulika pa une, Ntwa, mulika pa une,

Unko u Lumuli ukufuma ku nyumba ya
Lumuli, lumulike pa une.

²⁶⁴ Umwe mukwipilika kanunu fiyo? Ngimba umwe mutikwipilika kanunu? Ngimba umwe mukahoboka umwe muli Bakristi? Ponania amaboko nu munduyumo uyu itugesye kifuki na ugwe lilino, akabalilo kako uswe tukwimbaga ulwimbo, “Uswe twisakwenda mu lumuli, u Lumuli ulumogi ulu,” u Lumuli lwa Ntwa Yeso Kristi lubonesigwe mu mbili.

Uswe twisakwenda mu Lumuli, u Lumuli
ulumogi fiyo,
Isaga kuko i ndungwa-ndonyelo sya kisa
sikumulika;
Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
pa kilo,
Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Imba ulwene, aligwesa!

Uswe tukwendaga mu'Lumuli ulu, ulwene lo
Lumuli ulumogi,
Isaga kuko i ndungwa-ndonyelo sya kisa
sikumulika;
Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
pa kilo,
Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Isaga, mwesa umwe bikemo ba Lumuli
fumusya,
Yeso, u Lumuli lwa kisu;
Polelo amabangala ga Kumwanya gisakukuba,
O, Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Fyusya ifiboko fyinu lilino.

Uswe tukwendaga mu Lumuli ulu, u Lumuli
ulumogi,
Isaga kuko i ndungwa-ndonyelo sya kisa
sikumulika;
Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
pa kilo,
Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Uswe twisakūmilisya ukwēnda mu Lumuli
ulu, Ulwēne lo Lumuli ulumogi nki,
Ikyene kikwisa kuko i ndungwa-ndonyelo sya
kisa sikumulika;
Itolo mulika mōsa ukusyūngutila uswe pamusi
na pakilo,
Yeso, Umwene yo Lumuli lwa kisu.

Uswe twisakwenda mu Lumuli ulu, (Lumuli
lwa Nongwainunu) lo Lumuli ulumogi,

Lukwisa kũko i ndondobya sya ndũngwa sya
 kisa sikumulika;
 Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
 pa kilo,
 Yeso, u Lumuli lwa kisu.

²⁶⁵ Ukugomokela ku bwandilo, ku Pentekosti akabalilo kako u Mbepo Mwikemo āgwĩle pa Kipanga. I Ndumi yĩsile pāsĩ mu Smirina; pala ālĩmĩle Irenaeus, u mwikemo unkulumba gwa Kyala, ikuyoba mu ndimi, maka ga Kyala, ukusyusya abafwe, ukubumbulunya ababine, umwene endaga mu Lumuli. Ukufuma pāpo umwēne ikwisa Kolumba, u mwikemo unkulumba ugwamaka ugwa Kyala. Bingi ba bikemo abangi abakulumba bikutwala i Ndumi ukukindilila pāsĩ, bikwenda mu Lumuli, u Lumuli lwa Nongwainunu, u Lumuli lulalula ulu lwāmulike pa Lisiku lya Pentekosti; Kristi imile mu kati mwa bandu Bāke, kangi sila i ngolekelo sya nyale ihano-na-ibili sikundalika ubulāngāle Bwāke ngati lisuba mu kati mwa bupyāno bwāke.

²⁶⁶ Apa uswe tulipo mu 1961:

Uswe tukwenda mu'Lumuli ulu, Ulwene lo
 Lumuli ulumogi nki,
 Ulwene lukwisa kũko i ndondobya sya
 ndũngwa sya kisa sikumulika;
 O, mulika mōsa ukusyungutila uswe pamusi na
 pakilo,
 O Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Unko uswe twĩme.

Uswe tukumilisya ukwenda mu Lumuli ulu,
 Ulwene lo Lumuli ulumogi nki,
 Isaga kuko i ndungwa-ndonyelo sya kisa
 sikumulika;
 Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
 pa kilo,
 Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Ngimba ugwe unganile Umwene?

Une nunganile Umwene, une nunganile
 Umwene,
 Panongwa yakuti (itolo panongwa) Umwene
 alinganile une,
 Kangi ālyũlĩle ubupoki bwāngu
 Pa mpiki gwa Kalvari.

²⁶⁷ Nasiku kangi ukusanukila ku findu fya nkisu. Une mfwile ku kisu kangi ikisu kifwile kwa une. Une ngwenda itolo mwa Kristi, ukulongosigwa na Mbepo Mwikemo. Une nunganile Umwene panongwa yakuti Umwene anganile une, kangi ikumulika isayo Syake pa une, ukumba une ikiboko ikililo ikya bulilanisi mu Kitangalala Kyake. Lilino uswe twe banabalumiana na banabalindwana ba Kyala, kangi ikyene kikāli kitikuboneka iki

uswe tukuyaga ku bumalikisyo; loli uswe tumenye ukuti uswe twisakuyaga nu mbili bogu mbili gwa lwimiko Gwake Mwene, kabuno uswe twisakumbona Umwene muno Umwene ayilile.

Polelo uswe twisakwenda mu Lumuli, u
Lumuli ulumogi,
Ulo lukwisa kūko i ndondobya sya ndūngwa
sya kisa sikumulika;
Mulika mosa ukusyungutila uswe pamusi na
pa kilo,
Yeso, u Lumuli lwa kisu.

²⁶⁸ Ngimba ugwe unganile Umwene? Ugwe umenye, ukufuma pa ndumi yikukeka na filifyosa, Une niganile ukupilika abāndu bikwisa mu nyimbo nukubūka ukwīpūta nu kwimba mwa Mbepo. Kikayapo nakimo ikimogipo ukukinda ukwimba ukununu ukwaiyolo. Uko ko kutalusya. Une nkuganile ukwimba ukununu ukwaiyolo kwa kiPentekosti; komma gala amamang'anyisigwe-fiyo amasyu aga gikukolelela mpaka abēne bikulila-bo-mbeba nu kwāndūka bo bululu nkisyo, kangi batikumanya iki abene bikwimba. Une nunganile u munduyumo uyu lumo akābagile ukupimba u lwimbo mu kilundu lōli pōpe umwēne ali nu Lusayo lwa kiPentekosti, lilino umwene ikwimba isya ikyene. O, mūmo—mūmo kiyilile ikyalwimiko inyimbo sila isya kipingika! O, mwe!

Ulwimbo lwitu ulwakusātīla lilino:

Ega i Ngamu ya Yeso na ugwe,
Mwana gwa busulumanie ni soka;
Iyene ubuhofu nu lupembusye yisakukupaga
ugwe,
Ega Iyene kulikosa ugwe kubuka.

Kilabo nkilo pa sala ya buhano-na-ibili, isala ya buhano-na-ibili isi sikupyāgīla, ingomano sikwānda.

Pa Ngamu ya Yeso tukwinama,
Tukugwa bukupame pa malundi Gake,
Mwalafyale gwa banyafyale ku Mwanya
twisakumfwika ingiga Umwene,
Akabalilo kako ubulendo bwitu bumalike.

Unko uswe twesa twimbe lilino.

Ega i Ngamu ya Yeso na ugwe,
Mwana gwa busulumanie ni soka;
Iyene ubuhofu nu lupembusye yisakukupaga
ugwe,
O, ega Iyene kulikosa ugwe kubuka.
Ngamu Imbala, O yo nyafunki!
Lusubilo lwa kisu kangi buhofu bwa
Kumwanya;

Ngamu Imbala, O yo nyafunki! (Bunyafu buki!)

Lusubilo lwa kisu kangu buhofu bwa Kumwanya.

²⁶⁹ Lilino, uswe tumalisisye ikyene ikilo iki. I. . . itolo ndālusisye une lilino, “Linga bulipo ubulumbilili ndubunju?” Umma, komma kilabo, ega u butusyo ubununu kilabo. Lumo kilabo nkilo, une ndisakubagila ukwega i ndumi yila kula, polelo une iyene ilisiku lya kilabo. Akabalilo kalikōsa une ngutoligwa pa i. . .iyi indumi immalisye, une nisakupimba iyēne ilisiku ilikōnge. Loli uswe tulinabo ububikigwe, une ngwitika ugwe utalile kuli i Ngulilo sya Kipanga. Bule ugwe?

Umma ndaga, unko uswe twinamisye imitu gyitu akabalilo kako uswe tukwimba kimyemye lilino:

Pa Ngamu ya Yeso tukwinama, (Ululimi lulilosa lwisakufumusya Ikyene.)

Tukugwa bukupame pa malundi Gake,
Mwalafyale gwa banyafyale ku Mwanya
twisakumfwika ingiga Umwene,
Akabalilo kako ubulendo bwitu bumalike

Ngamu Imbala, O yo nyafunki!

Lusubilo lwa kisu kangu buhofu bwa Kumwanya;

Ngamu Imbala, O yo nyafunki! (Bunyafu buki!)

Lusubilo lwa kisu kangu buhofu bwa Kumwanya.

60-1204E I Mboniboni Ya Patimo
Kitembe Kya Branham
Jeffersonville, Indiana U.S.A.

KYANGONDE

©2026 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. BOX 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS

P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.

www.branham.org